

DARBININKAS

Vol. LVIII Nr. 38 Penktadienis · Friday SECOND-CLASS 910 WILLOUGHBY AVE. 15 centų
Rugsėjis - September 21, 1973 Postage paid at Brooklyn, N.Y. BROOKLYN, N.Y. 11221

Savaitės įvykiai IX. 10-17

Savaitė karšta

Savaitės orai buvo atvėse, bet politiniai orai labai karšti:

Rugs. 11 Čilės perversmas pašalino prezidentą Allende ir jo prokomunistinę valdžią.

Rugs. 13 Izraelio ir Sirijos oro kautynės prie Sirijos pakrančių parodė Izraelio karinį pranašumą — žuvo 13:1 lektuvų pagal Izraelio pranešimą, 8:5 pagal Sirijos pranešimą.

Rugs. 13 apeliacinis teismas memorandumu pasiūlė iki ketvirtadienio kompromisą prezidento advokatam ir specialiam tardytojui Cox dėl prezidento pokalbio įrašų; esą tegul prezidentas savu noru sutinka dalį įrašų parodyti Cox; tada bus išvengta formalus konstitucinio konflikto.

Tuo pačiu metu Mitchell advokatai pareikalavo taip pat iš Baltųjų Rūmų pokalbio įrašų.

Europos metam, skelbiamam prezidento Nixono, davė eiga Europos ūkinės rinkos devynios valstybės, sutardamos kontrsiūlymus pokalbiui su prezidentu Nixonu. Nors Europai toli nuo vienybės, bet tos devynios valstybės sutarė, kad jom atstovautų pokalbį vienas asmuo — tarybos pirmininkas. Šiuo tarpu pirmininkas yra danas.

Prieš Europos saugumo konferencijos tęsinį Ženevoje nuo rugsėjo 18 ir prieš tuo pat metu Kongreso svarstymą duoti prezidentui teisę taikyti Sovietams didžiausio palankumo principą daugiausia dėmesio susilaukė Solženitsino ir Sacharovo įspėjimai Amerikai neduoti besalyginių ūkinė nuolaidų. Šie įspėjimai virto kova: iš vienos pusės stoji Brežnevas, Kissingeris, Nixonas, iš kitos pusės Solženitsinas, Sacharovas ir Kongreso nariai Jacksonas, Mills, viešoji opinija.

Čilės tragedija: kas jos kaltininkas

Čilės kariuomenė rugsėjo 11 pareikalavo, kad prezidentas Salvador Allende Gossens pasitrauktų. Jis pasipriešino, ir kautynėse žuvo apie 100, sužeista 300, pats prezidentas nusišovė. Kariuomenė dar persekioja atskirus ginklu besipriešinančius Allende šalininkus.

Naujos karinės valdžios prieky yra armijos viršininkas gen. Augusto Pinochet Ugarte. Pirmas jos žingsnis buvo nutraukti santykius su Kuba. Numatomi parlamento rinkimai. Numatomas ir prezidentas — buvęs prieš Allende prezidentas Frei.

Čilė didžiavosi savo demokratine tvarka ir kariuomenės stovėjimu šalia politikos. Tai truko per 40 metų. Kas pastūmėjo kariuomenę sukilti? Kaltinamas yra Allende. Esą neturėdamas parlamento daugumos, bet pasiduodamas savo įsteigto socialistų partijos ekstremistam ir komunistam, per staigiai ėmėsi vykdyti socialistinę tvarką, nacionalizuodamas ne tik stambiausias įmones, bankus, bet ir transporto priemones. Gyventojai pasipriešino sabotazu ir streikais. Kraštas atsidūrė ūkiniam chaose ir ginkluotose grupių konfliktuose. Pilietinis karas buvo neišvengiamas, jei už akių nebūtų užbėgusi kariuomenė.

Pakaltinama ir didžiausia krikščionių demokratų partija, kad ji sutiko remti į presiden-

VILNIUJE BUVO TARDOMI 23 LIETUVIAI

Kodėl jie lankė tremtinių lagerius, bendravo su kitom tautybėm, dainavo tik lietuviškas ir partizanines dainas, degino žvakėles ant piliakalnių, susitinka su Gudijos lietuviais...

Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika Nr. 6 pranešė:

Vilnius, 1973 m. Vilniaus saugumo buvo tardomi šie lietuviai:

1. Andrašiūnaitė Birutė, inžinierė, kovo 28;
2. Božytė Marytė, Vilniaus universiteto IV kurso studentė lituanistė, kovo 28;
3. Burauskaitė Birutė, inžinierė, balandžio 2;
4. Eigminas Kazimieras, baigęs Vilniaus universitetą, lietuvių kalbos specialistas, balandžio 6;

tus marksistą Allende, gavusį 36 proc. balsų. Partijos vadai samprotavo: prezidentas turės laikytis konstitucijos, o jei nesilaikys, jis parlamentiniu keliu bus nušalintas. Jie klydo: komunistinė ar prokomunistinė valdžia tepašalinama tik jėga. Tą klaidą teko apmokėti simtais gyvybių, krašto chaosu ir demokratines idėjas kompromitacija.

(Ir dažnas amerikietis panašiai klaidingai samprotuoja: jei Sovietuose valdžia negera, tai kodėl jos rinkikai nepašalina).

-o-

AMERIKOJE:

Vicprezidentas Agnew atrodo išmuštas iš kandidatų į prezidentus 1976. Pradėjo sau ruošti kelius John Connally ir N. Rockefelleris. R. Drummond kandidatus surašo tokia eile: Laird, Connally, Rockefelleris, Reagan, Richardson, Percy, Baker.

Kongresas nepajėgė nugalėti jau penkių prezidento veto. Bet jis nenustojė noro rodyti savo iniciatyvos, kuri gali duoti jam politinio kapitalo. Dabar siekia socialinės draudos išmokėjimus pakelti 5.9 proc. ne nuo 1974 liepos pradžios, kaip buvo nutarta, bet nuo dabar. Gal prezidentas ir čia vetuos, nes tai bus papildomai 2 bil.

Ervin komisija apklausinėjimus susiaurins — kas savaitė tik po dvi dienas, kad baigtų iki lapkričio 1. Tokiu būdu jai belieka tik 18 dienų.

Kongreso nariai atlyginimo gauna po 42,500 metam. Speciali komisija siūlo pakelti jiems iki 55,000. Tai reikštų pakėlimą apie 30 proc., tuo tarpu darbininkui kėlimas apribotas 5.5 proc. Kėlimas Kongrese nebus suojamas. Jis priklauso nuo prezidento, jei jis komisijos siūlymą patvirtintų.

Europa:

Vienoje derybos dėl kariuomenės mažinimo Europoje prasidės spalio 30. Nato dalyviai

MIRĖ KUN. V. PUIMA

Kun. Viktoras Puima-Poimanskas rastas negyvas savo kambaryje rugsėjo 13 apie pietus. Mirė širdies priepuoliu. Buvo vikaru Glen Falls, N. Y. St. Mary's parapijoje. Buvo gimęs 1922 sausio 14.

Į kunigus buvo įšventintas 1949 birželio 29.

Palaidotas rugsėjo 17 iš St. Mary's parapijos bažnyčios lietuviškose Šv. Kazimiero kapinėse Schenectady, N. Y. Laidotuvių mišias koncelebravo vietos vyskupas ir 8 kunigai, dalyvavo daug kunigų ir pasauliečių.

Atvykęs iš Europos, jis kurį laiką buvo sustojęs pranciškonų vienuolyne Brooklyne ir dirbo Darbininko administracijoje.

5. Eimaitytė Elena, baigusi vokiečių kalbą, kovo 27;

6. Jakučionytė Reda, kovo 28, inžinierė;

7. Jakučinskas Zenonas, baigęs konservatoriją;

8. Janulevičiūtė Veronika, Jaunimo teatro etnografinio ansamblio dalyvė, kovo 28;

9. Jasiukaitė Ašmontienė Virginija, studentė lituanistė;

10. Juška Alfonsas, biofizikas, kovo 27-28;

sutarė siūlyti, kad kariuomenės būtų siaurinamos palaipsniui per eilę metų. Pirmoje fazėje Amerika atitrauktų 28,500, Sovietai 67,500.

Nato vertinimu, Varšuvos pakto kariuomenės yra 855,000, Nato 770,000. Tankų Varšuvos pakto turi 13,500, Nato prieš tris priešiškus takus tegali statyti tik vieną savo.

Tai Nato planas, kuris betgi nebus priimtinas Sovietams. Jie reikalauja atitraukti vienas prieš vieną.

Švedijos karalius Gustavas VI Adolfas mirė rugs. 15, būdamas 90 metų. Naujas karalius yra 27 metų Karlas XVI Gustavas. Gal tai paskutinis karalius, nes parlamentas yra nutaręs nuo 1975 m. sausio 1 karaliaus titulą panaikinti.

Sovietų manevras prieš Kongresą ir prieš Saugumo konferenciją. Rugsėjo 18 prasideda Ženevoje Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencija. Tuo pat metu Kongrese bus svarstomas vyriausybės siūlymas duoti prezidentui teisę taikyti Sovietų prekėm didžiausio palankumo principą. Matydami, kokio atgarsio rado Kongrese ir opinijoje disidentų persekiojimas, Sovietai staiga sustabdė propagandą prieš Solženitsiną ir Sacharovą, nustojo trukdę Amerikos Balso, BBC, Deutsche Welle siuntas rusų, ukrainiečių ir eile kitų tautinių kalbų.

Sacharovas pasiūlytas į Nobelio taikos premijos laureatus 1973. Pasiūlė Solženitsinas.

Vatikano diplomatų konferencijoje pereiną savaitę kai kurie nusiskundę eilės vyskupų nepritarimu Vatikano politikai.

Sacharovas pasiūlytas į Nobelio taikos premijos laureatus 1973. Pasiūlė Solženitsinas.

Vatikano diplomatų konferencijoje pereiną savaitę kai kurie nusiskundę eilės vyskupų nepritarimu Vatikano politikai.



St. Lezoraitis, Jr. kalba PLB seimo metu Washington. Iš k. J. Lukošius — Vokietija, V. Venekus — Venecuela, A. Gečys — Š. Amerika.

Susirėmė dvi grupės, kurių viena gina kapitalizmo interesus, kita humanizmo interesus, o laimės gal komunistinio interesai

GRUPĖ UŽ KAPITALIZMĄ: Nixonas-Kissingeris, Rockefelleris, Brežnevas

Kongreso komisijoje šią savaitę imtas svarstyti siūlymas suteikti prezidentui įgaliojimus, kuriais jis galės taikyti Sovietų prekėm didžiausio palankumo principą (t. y. sumažinti muitus tiek, kad, giriamasi, vodkos butelis bus dviem-trim doleriais pigesnis!).

Prezidentas Nixonas tą principą yra Brežnevui pažadėjęs. Jį remia nominuotasis valstybės sekretorius Kissingeris. Už Kissingerio stovi Amerikos biznio atstovas, didžiausio banko — Chase Manhattan Bank — prezidentas David Rockefeller. To laukia ir Brežnevas.

Rockefelleris, nelaukdamas Kongreso sprendimo, jau spėjo atidaryti Pekine ir Maskvoje savo banko skyrius. Kaip rašė Monitor, tas bankas Maskvoje negalės priimti čekių, negalės priimti depozitų ar keisti valiutus. "Jis yra tik tam, kad skolintų Sovietų Sąjungai pinigų pirkti javam, mašinom ir kitom gėrybėm iš Amerikos". To banko viceprezidentas Alfred Wentworth pareiškė: "Jei reikės bilijono dolerių, mes jį suorganizuosim".

Į pastabas, kad bankas rizikuoja savo pinigais, atsakė David Rockefeller: esą Sovietų žodis dabar yra garantija, nes numatomas biznis už 4-5 bilijonus. O to biznio labiausiai ir nori Kremlius. Tad Monitor ir taria, kad šioje sąjungoje yra Nixono vyriausybė, Amerikos biznis ir Kremlius.

GRUPĖ UŽ HUMANIZMĄ: Kongresas, opinija, Sacharovas

Prie įgaliojimų prezidentui sen. H. Jacksonas pasiūlė priedą: didžiausio palankumo principas taikomas Sovietams, jei jie neekliudys emigruoti žydams ir kt. Jacksoną ypačiai parėmė įtakingasis sen. Mills, ir dar apie 76 senatorių, o Atstovų Rūmuose panašią rezoliuciją pasiūlė kongr. Varik.

Priedas buvo skirtas specialiai žydams apsaugoti. Bet nauji įvykiai, Sovietų naujos represijos parodė, kad pilietinės teisės atimamos ne tik žydams. Teismas disidentam, persekiojamam garsiesiems Solženitsinui ir Sacharovui sukėlė ant kojų Amerikos ir Europos opiniją.

Persekiojimus kenčia ir kiti — kenčia tautinės, religinės grupės. Labiausiai tai iškėlė aiktėn pats Sacharovas, suminėdamas tarp persekiojamų ir lietuvių rašte Amerikos Kongresui. Ir Monitor vedamajame atkreipė dėmesį: "šiandien susil-

rūpinta persekiojimu kelių didžiųjų rašytojų, mokslininkų ir žydų, norinčių vizos. Kodėl neturėtų būti lygus rūpesčio persekiojimu, sakysim, lietuvių ir uzbekų — ir iš tikrųjų didžiausios daugumos žmonių, kurie gyvena policinėje tironijoje?"

Opinija prieš žmogaus persekiojimą, opinija už humanizmą sustiprino poziciją tų, kurie siūlo Jacksono priedą. Už jį stoji ir Sacharovas, prašydamas Kongresą neduoti Sovietams ūkinė lengvatų, kol Sovietai nesudemokratins savo sistemos.

(nukelta į 2 psl.)

Ūkinė karštligė

Aiškinama, kad javai nepaprastai pabrango dėl pernykščio pardavimo Sovietam. Buvo perduotas ketvirtadalis viso Amerikos derliaus. Parduota Sovietam labai palankiom sąlygom — po 1.80 dol. už kviečių bušelį; vyriausybė parūpino dar Sovietams 700 mil. kreditų, o eksporto firmom sumokėjo 300 mil. priemokų. Po to pardavimo kviečių kaina pakilo iki 5 dol. už bušelį, pakilo dėl to ir viduje maisto kainos.

Išdo sekretorius Schultz rugsėjo 7 pripažino, kad ta prekyba su Maskva buvo klaida ir kad daugiau to nebus. Tačiau javų pareikalavimas iš užsienio tebėra didelis, ir dėl to kainos aukštos, o prezidentas yra priešingas javų eksporto kontrolei. Javų eksportas padeda sumažinti išlaidas už naftos importą. Per 1973 metų keturis mėnesius naftos gaminių importuota 43 proc. daugiau nei pernai. Importuota už 5 bil. Daugiau kaip pusė to importo yra iš Afrikos ar vidurinių rytų.

Pragyvenimo kainų tarybos patvarkymais kainos sojai, mėsai, kiaušiniams šiek tiek kritę. Taryba mėgino reguliuoti ir gazolino kainas, įsakydama pardavinėti 1-3 cn. galonui pigiau. Tačiau susilaukė pasipriešinimo — Michigano, Californijos gazolino stotys protestui prieš kainų mažinimą nusprendė užsidauryti.

Infliacijos reiškiniai davė progą labiausiai umių prezidentui Meany kritikuoti vyriausybės ūkinę politiką. Iš "neutralumo", kurį Meany buvo skelbęs 1972 rinkimų metais, perėjo į aštrią opoziciją.

MIRĖ PULK. IGNAS ŠEŠPLAUKIS

Rugsėjo 16 Los Angeles, Calif., mirė pulkininkas Ignas Šešplaukis, Lietuvos kariuomenės savanoris, laisvės kovų dalyvis, lakūnas.

Buvo gimęs 1897 lapkričio 29 Mikolajūno kaime, Linkuvos valsčiuje, Šiaulių apskrityje. 1914 baigė komercinę mokyklą Mintaujoje, vėliau (1928) įsigijo brandos atestatą, studijavo teisę Vyt. Didžiojo Universitete Kaune. Į Lietuvos kariuomenę stoji savanoriu, 1919 baigė Lietuvos karo mokyklos II laidą. Tarnavo 9 pėst. pulke ir dalyvavo Lietuvos laisvės kovose. 1924 baigė Aukštuosius karininkų kursus, perėjo tarnauti į karo aviaciją kaip karo lakūnas. Aviacijos tarnyboje išbuvo iki 1940 spalio 16 d., eidamas eskadrilės vado ir Aviacijos mokyklos mokomos grupės vado pareigas. Karo aviacijos klausimais rašė Karde, Karyje, Mūsų Žinyne. Vokiečių okupacijos metais buvo Šiaulių apskrities viršininku. Iš Lietuvos pasitraukė 1944, į JAV atvyko 1949. Reiškėsi visuomeninėje veikloje.

LIETUVIŲ KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKA NR. 3

DIDIEJI RŪPESČIAI: BAŽNYČIŲ STATYMAS, VAIKŲ KATEKIZAVIMAS, KUNIGŲ BAUDIMAS

LAZDIJŲ RAJONAS: (700 IŠ KUČIŪNŲ PRAŠO BAŽNYČIOS)

Pačiame Lenkijos pasienyje yra nedidelė Kučiūnų parapija. Dar prieš I pasaulinį karą buvo pastatyta laikinė medinė bažnytelė. 1939 Kučiūnų tikintieji pradėjo statyti mūrinę bažnyčią, bet karas sukludė — liko neuždengtas stogas ir neįrengtas vidus.

1951 rajono atsiųsti darbininkai pradėjo ardyti sienas, bet tikintieji su lazdomis išvijo. Tada buvo atsiųstas kareivių būrys, bet ir jie, žmonių verčiami, turėjo pasitraukti.

1957-59 Kučiūnų bažnytinis komitetas net tris kartus kreipėsi į įvairias respublikines įstaigas, prašydamas leidimo statybai baigti. 1959 Diržinskaitės vadovaujama komisija apžiūrėjo (senąją) medinę bažnytelę ir atsiuntė atsakymą — susiremontuokite senąją bažnyčią.

1970 gegužės mėn. 800 Kučiūnų tikinčiųjų pasiuntė LTSR Ministrų tarybai pareiškimą, vėl prašydami leidimo uždengti mūrinei bažnyčiai stogą. Ruginis atsakė: "Kučiūnuose statyti naują bažnyčią nėra prasmės. Susiremontuokite senąją."

1971 gruodžio mėn. TSKP CK generaliniam sekretoriui vėl buvo pasiūstas pareiškimas, kurį pasirašė 700 tikinčiųjų ir 6 deputatai. Jame rašoma: "Mes, Kučiūnų parapijos tikintieji, norime susiremontuoti nebaigtą statyti mūrinę bažnyčią, kuri randasi šalia medinio karkasinio maldos namo. Šis namas buvo laikinai pastatytas be pamatų. Dabar sienos nuo žemės pradėjo pūti. Be to, laike karo medinė bažnyčia buvo sukrėsta ir sienos yra pasvirę apie pusę metro, todėl atremontuoti yra neįmanoma. Mūrinę bažnyčią, turinčią geras 5 metrų aukščio sienas, panaudodami senos bažnyčios stogą, lubas ir medines grindis, nesunkiai suremontuosime."

1972 sausio mėn. Ruginis iškviėtė kleboną, vėliau bažnytinį komitetą ir prašė raminti žmones. Vėliau kleboną iškviėtė Lazdijų raj. saugumo komiteto viršininkas. Klebonas buvo apkaltintas tikinčiųjų kurstymu. Saugumo viršininkas pareiškė: — Šiais laikais statyti mūrinę bažnyčią leidimo niekas neduos. Jei kas nors rašys prašymus ar rinkis parašus, pasodinsim už grotų, nes tam mes turim galią... Bažnyčios mūro sienas susprogdinsime. Po nakties liks tik griuvėsių krūva. Atvykę gaisrininkai medinę bažnyčią uždarys ir parapiją bus likviduota.

Žmonės nekantriai laukė sugrįžtančio klebono, ir koks buvo jų apsvylimas, kai išgird saugumo komiteto viršininko kalbą.

Lazdijų raj. vykdomojo komiteto pareigūnai sušaukė K. Poželos vardo kolūkio visuotinį kolūkiečių susirinkimą ir įkalbinėjo žmones atiduoti mūro sienas kolūkiui dėl klubo statybos. Balsavimo metu tikintieji vieningai pareiškė savo valią — neatiduosime.

Kovo mėn. į Kučiūnų apylinkę atvyko Lazdijų raj. vykdomojo komiteto ir partijos komiteto atstovai ir, išsikvietė kleboną ir parapijos bažnytinį komitetą, įkalbinėjo atiduoti mūro sienas kolūkiui — bus įrengtas restoranas, arba žmonės tegu nusigriaua sienas, turės plytų kaminams.

Po šio rajono pareigūnų apsilankymo parapijoje kilo didelis triukšmas. Žmonės kalbėjo: "Valdžia ne tik kad neduoda leidimo užbaigti mūrinę bažnyčią, bet dar iš mūsų tyčiojasi. Girtuokliai apvems bažnyčios kampus".

Gegužės mėn. Kučiūnų parapijos bažnytinis komitetas dar kartą kreipėsi į TS KP CK generalinį sekretorių. Pareiškime rašoma, kad Lazdijų valdžios pasiūlymas sveikas mūro sienas nugriauti, o supuvusią bažnyčią remontuoti yra juokingas. O pasiūlymas atiduoti mūro sienas restorano statybai — kelia pasipiktinimą.

VILNIUS: (1100 TIKINČIŲJŲ PRAŠO NEBAUSTI UŽ TIKĖJIMO MOKYMĄ)

Š. m. liepos 16 d. Lietuvos katalikai vėl nusiuntė į Maskvą pareiškimą, kuriame reikalaujama laisvės Bažnyčiai.

— Tarybų Sąjungos Komunistų Partijos Centro Komitetui
— Lietuvos TSR katalikų
— pareiškimas

— Mes, Lietuvos TSR tikintieji, kreipiamės į aukščiausiąją TSRS vyriausybę, prašydami pataisyti kai kuriuos mūsų gyvenimo nenormalumus.

— Mūsų šalies Konstitucija užtikrina religijos ir sąžinės laisvę, bet mūsų vaikai neturi galimybės mokytis religijos. Mes neturime religijos vadovėlių, patys mažai nusimanome religijoje, o kai paprasime, kad mūsų vaikus pamokytytė tie, kurie gerai nusimano, jie baudžiami. Pav. neseniai teismas nubaudė kalėjimu Prienų ir Girkalnio kunigus už vaikų mokymą religijos. Neseniai buvo teistas Valkininkų kunigas. Kiek anksčiau teisė Dubingių kunigą.

— Konstitucija užtikrina kulto laisvę, bet mums neleidžiama turėti pakankamai kunigų: kandidatams trukdoma įstoti į kunigų seminariją, o daugelį parapijų aptarnauja seni invalidai kunigai. Nemažai yra parapijų be kunigo. Mūsų vaikams draudžia-

ma būti prie altoriaus — patarnauti mišioms.

— Tokių varžymų nėra kitose šalyse, mūsų kaimynuose — Lenkijoje, demokratinėje Vokietijoje.

— Mes su baime matome, kaip mūsų visuomenę graužia amoralumo vėžys — girtavimas, skrybros, jaunimo nusikalstamumas. Anksčiau to nebuvo. Tai vaisiai bereliginio auklėjimo: atėmus religiją, jos vietoje nieko aukštesnio neduodama, o ateizmas neteikia paskatos moraliniam kilimui.

— Mes, tikintieji, dirbame lygiai su netikinčiais, bet mes nesijaučiame lygiateisiais — mūsų religiniai poreikiai yra varžomi. Ir tai mums skaudu. Dar skaudžiau, kai matome progresuojantį moralinį žmonių menkėjimą, kurį sustabdyti gali tik religija. Todėl prašome, kad už religijos mokymą niekas nebūtų baudžiamas ir kad į kunigų seminariją galėtų įstoti, kas tik nori.

— 1972.VII.1.
Šį pareiškimą pasirašė 1100 Lietuvos tikinčiųjų, daugumosa iš Vilniaus arkivyskupijos. Atsakymui gauti buvo pateiktas Vilniaus arkivyskupijos kūrijos

Susirėmė dvi grupės

(atkelta iš 1 psl.)

ARGUMENTAI: už tylą ir prieš tylą

Pasisakė viešai prieš persekiojimus Austrijos kancleris Kreisky, kalbėdamas už Sacharovą kaip už "laisvės, tolerancijos ir lygybės kovotoją". Pasisakė Švedijos užsienių reikalų ministras Wickham, kad persekiojimas "negali pasitarnauti detentei". Atsargiai pasisakė Vokietijos kancleris Brandt.

Pasisakė ir Kissingeris — tik priešingai. Jis pasisakė prieš Jacksono priedą, siūlydamas tylą, o persekiojimo reikalus pavesi "ramiai diplomacijai". Monitor jam pritarė. Bet N. Y. Times skelbė sovietinio fiziko Valery Chalidze reiginimą kovoti už Sacharovą: "Aš nežinau, kaip Sacharovą apginti; aš tik žinau, kad jūs niekad nieko neišgelbėsite tyledami".

Sovietų žydų intelektualų grupė, 12 žmonių, paskelbė N. Y. Times Kissingerio skatinimą jiems tylėti ir pasitikėti "ramios diplomacijos" priemonėmis. Žydai pasisakė prieš tokią tylą: "Mes esam įsitikinę, kad tik atviro viešo pasipriešinimo metodu galima išspręsti problemą, kuri liečia žmogaus teisių principus".

Anie 12 žydų demaskavo ir prekybos sekretoriaus padėjėjo Steven Lazarus įtaigojimą Maskvos žydams, kad jie susilaukytų nuo viešo protesto, nes tai pakentys vyriausybės prekybos įstatymui. Esą Lazarus skatinęs Maskvos žydus kreiptis į Amerikos žydų organizacijas, kad jos neremtų Jacksono priedo.

NAUDA KOMUNISTAM:
Amerikos pareiškimai juos sustvirtino

adresas: Vilnius, Kretingos g-vė Nr. 14.

KLAIPĖDA: (Prašymas Brežneviui su 2023 parašais)

Liepos mėnesį Klaipėdos tikintieji vėl kreipėsi į TSKP CK generalinį sekretorių L. Brežnevą. Klaipėdiečių kreipimėsi rašoma:

— 1972.III.19. Klaipėdos katalikai pasiuntė TSKP CK generaliniam sekretoriui L. Brežneviui prašymą, kurį pasirašė 2023 tikintieji. Po kiek laiko prašymo siuntėjas Jonas Saunorius, gyv. Klaipėdoje, Tarybinės Armijos 41-5, gavo pašto pranešimą, kad prašymas įteiktas adresatui. Po kelių dienų pas J. Saunorių atvyko KGB pareigūnas ir pašto pranešimą atmetė. Vėliau iš Maskvos nebuvo gauta jokio oficialaus atsakymo.

— Todėl kilo įtarimas, kad prašymas su parašais Maskvos nepasiekė — kažkas sauvaišškai jį sulaukė Lietuvoje, norėdamas nuslėpti nuo tarybinės vyriausybės Lietuvos TSR piliečių prašymą.

— Susiklosčius tokioms aplinkybėms, mes dar kartą siunčiame

(nukelta į 5 psl.)

Maskva buvo davusi žingsnį atgal, sulaikydama propagandą prieš Solženitsiną ir Sacharovą. Bet rugsėjo 15 Pravda atmetė Vakarų simpatijas persekiojamiems. Esą "saujai intelektualų" nebus leista "pažeisti demokratijos principus". Pravda pasirėmė Mansfieldo, David Rockefellerio pareiškimais nekenkti prekybai su Sovietais.

Atrodo, toks Pravdos karinngumas atsirado po Kissingerio pasisakymo apeiti tylos persekiojimus ir vykdyti prekybos susitarimus. Tai Kissingerio pareiškimas atliko panašią rolę, kaip Eisenhowerio laikais pareiškimas, jog Amerika nesikiš į Vengrijos sukilimo reikalą. Šitaip Kremlius griežtos politikos ir persekiojimo poziciją sustvirtino Amerikos politikos ir kapitalo vyrai. Monitor teigia, kad kapitalizmo atstovai spaudžia ir Kongreso narius nekenkti prekybos reikalui.

Tokioje atmosferoje maža yra vilties laimėti humanizmo šalininkam, iliuzorinė viltis laimėti kapitalizmo šalininkam ir neabejotina viltis laimėti komunizmui — jo užmačiom prieš žmogų.

Naftos reikalas sunkėja, kai Libija nacionalizavo visas naftos kompanijas. Nafta virsta ginklu prieš Amerikos paramą Izraeliui. Californijos Standard Oil paragino akcininkus paremti arabų aspiracijas. Žydų organizacijos apkaltino firmą, kad ji norinti "pirkti naftą už žydų kraują", ir paragino firmą boikotuoti.

Žemės ūkio žaliavų kainos nuo rugp. 15 pakilo 20 proc. Turės dėl to kilti vėl maisto gaminių kainos.

Infliacija labiau paliečia darbininką. Paskutiniiais mėnesiais savaitės gale jis parsineša sumą 0.6 proc. mažesnę nei anksčiau, tuo pačiu metu korporacijų pelnai padidėjo 24 proc.

Neutraliųjų konferencija rugsėjo 5-9 buvo Alžire. Dalyvavo 76 valstybės. Bendras visų nusištatymas prieš turtingąsias ir galingąsias supervalstybes, kurių vienas sparnas, Tuniso prezidento žodžiais, yra "coca-cola, kitas "vodka". Sutarė dėl principų, bet nesutarė dėl jų konkretinimo. Pvz. sutarė, kad iš Viduržemio jūros pasitrauktų svetimos jėgos. Bet Kuba aiškino, kad svetima ten tik Amerika, o Sovietai ten esą "savuose vandenyse". Tada rezolucijoje neminėta nei viena valstybė. Taip daugely rezolucijų.

Tariamai neutralios valstybės sudarė bloką 1961 Tito iniciatyva. Tada jų buvo 25. Tuo tarpu tai balsų jėga tik J. Tautose, nes šis "trečias pasaulis" čia sudaro daugumą.

SPARTA — Rašomos mašinėles įv. kalbomis, radijo, spalv. TV, kompiuteriai, įv. bizno mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Farry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

ANTANAS J. SÁVELSKIS — lietuvių advokatas — 88-03 Jamaica Avenue, Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 441-1182, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.).

J. B. SHALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Sutelkia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

JOSEPH GARSZVA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios kopyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 860 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211; ST 2-5043.

TAROM RADIOJŲ IR TELEVIZIJOS APARATUS spalvotus ir paprastus. Pasiūstas patarnavimas įdedant naujas dalis. Aptarnaujama Queens ir apylinkėse lietuviams. Naujų aparatų neparduodam. Kreiptis tel. 847-0887. Adresas: Mr. Joe Kazlas, 87-15 Myrtle Avenue, Glendale, N.Y. 11227 (2 blokas nuo Woodhaven Blvd.).

Kas norėtų įsigyti lietuviškų plokštelių ar lietuviškų knygų, prašomi kreiptis į Darbininko administraciją, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 428 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. MARKET 2-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

VAITKUS FUNERAL HOME, Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderni kopyčia bermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

RIMOS ir **JUOZO BRUZŲ** siuntinių įstaiga atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Dėgėlis prekių pasiūkimams. Sąžiningas ir greitas patarnavimas — 94-08 Jamaica Avenue, Woodhaven, N.Y. 11421. Telef. 441-4712

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Aprauidimas gyvybės, namų, automobilų, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investavimas. Kasdien nuo 9 iki 8 val., 8štadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, ved. 84-04 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421; 296-2502 arba 296-7774; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom primame užsakymus vestuvėms ir pobūvimams. Pristatom į namus lietuviškus skilandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Račūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5136.

MOVED TO LARGER QUARTERS — KORDOL FABRICS by — SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 194 ORCHARD ST. New York, N.Y. 10002, telef. AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimesiems — importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostlumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!

LIETUVIŠKOS MUZIKOS PLOKŠTELĖS, knygos, sveikintų atvirukai, vėliavėlės, drožiniai, automobiliam lipinukai, suvenyrai gaunami Darbininko administracijos (tel. GL 2-2923) ir ALICE'S Florist Shop, 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. 11418. Tel. 846-9527. Krautuvė atidara 7 dienas savaitę.

Lietuviškam rajone —
LIETUVIŠKA GELIŲ PARDUOTUVĖ
Alice's Florist Shop
107-04 Jamaica Ave. Richmond Hill, N. Y.
— Gėlės įvairiom progom —
Maloniai kviečiame kaiminystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454 - 9527; vakare: 835-4149. Čia rasite nuoširdų lietuvišką patarnavimą.

Lietuviško stiliaus paminklai sukuriami ir veltui pristatomi į visas kapines New York, New Jersey ir Connecticut valstijose
Fasolino Memorials CO.
66-86 80th Street (prieš St. John's kapines) Middle Village, N. Y. Queens, N. Y. 11379 (212) DAVenport 6-3150
— Tai yra mūsų vienintelė vieta — Gausi parodų salė

Lietuviška
KELIONIŲ AGENTŪRA
VYTIS
Romos Kezys, Pres.
2129 Knapp St., Brooklyn, N.Y. 11229 — Tel. 769-3300
● Paskutinės informacijos apie žemiausias kainas
● Kelionės į visus pasaulio kontinentus
● Lietuvių grupinės kelionės atostogų metu
Patarnaujama visuose kelionių reikaluose:
LĒKTUVAI
VIESBUČIAI
LAIVAI (Cruiser)
AUTOBUSAIS įdomių vietų lankymas
Specialios nuolaidos:
INDIVIDAMS (ekskursiniai bilietai)
GRUPĖMS
JAUNIMUI
SEIMOMS



Žaidimai jubiliejinėje skautų stovykloje. Nuotr. G. Peniko

DARBININKAS

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL 5-7281 Business Office GL 2-2923

THE WORKER by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų
1951 sujungė AMERIKA, LDS organų DARBININKA ir LIET. ŽINIAS

Second class postage paid at Brooklyn, N. Y. Post Office
Published weekly

Prenumeratos kaina \$8.00 — Subscription per year \$8.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir gražinami autoriams prašant. Pavardė pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Nelaukti priešai ir nelaukti draugai

Šioje vietoje dažniausiai minimi lietuviški dienos reikalai. Bet lietuviški reikalai kartais sutampa su amerikiniiais ir visuotiniiais. Tokie visų likimą liečiančiai klausimai yra Amerikos likimas.

Apie Prancūzijos likimą sakoma: jos žmonės individualistai; atveda valstybę iki chaoso; tačiau ant prarastos krašto prabyla jų sveikas protas ir nuo kritimo sulaiko.

Su Amerika kitaip: jos žmonės optimistai, didelio savimi pasitikėjimo, geradarijai kitiem — iliuzijų pagauti, praturtina ir sustiprina savo priešą, silpnindami savo kraštą ir pastumdami jį iki didžio pavojaus. Bet tada pasirodo išėjimai apie pavojų. Išėjimai iš šalies. Ie priiverčia stabtelėti. Iki kito karto.

Tokia yra Amerikos pokario raida. Iš antrojo pasaulinio karo laimėjusi išėjo Sovietų Sąjunga. Laimėjusi prezidento Rooseveltą dėka. Rooseveltas davė Sovietams viso, kas reikalinga karo metu už 12 bil. Atidarė duris pačioje Amerikoje sovietinei infiltracijai. Sovietinis kultas tarp Amerikos politikų, intelektualų kai kam nustelbė net lojalumą Amerikai. Tada nuo riedėjimo į Maskvos satelitus Ameriką privertė apsaugoti ne amerikiečiai. Privertė apsigalvoti vienas iš bolševikų — Sovietų ambasados Kanadoje tarnautojas Guzenko, dokumentais atskleidamas sovietines užmačias ir snipų tinklus. Amerika buvo tam kartui apsaugota.

Nauja sovietinė užmačia prieš Ameriką buvo jau militarinė — Chruščiovo raketos Kuboje. Čia Amerikos draugas ir gelbėtojas vėl buvo vienas iš bolševikų — saugumo pulkininkas Penkovskis. Bet neilgam.

Jei prezidentas Rooseveltas pastatė Sovietus ant kojų kaip militarinę galybę, tai prezidentas

Nixonas užsimojo pastatyti juos ant kojų kaip ekonominę galybę. Išėjimai vėl atėjo iš Sovietų pusės — Solženitsinas ir Sacharovas įspėjo: tokia besaitlynė ekonominė parama gali baigtis Amerikos savizudybe.

Guzenko, Penkovskis, Solženitsinas, Sacharovas išpėdami siekė atidaryti akis amerikiečiams. Tai didelė auka tų laisvės, taikos ir žmogaus draugų.

Pirmos dvi aukos nebuvo velni. Ar tų paskutinių dviejų svertimų auka persvers kai kurių saviškių politinį naivumą ir kapitalistinį gobšumą?

Posūkis 180 laipsnių kampu

Sovietinė propaganda yra jautri lietuviams veikėjams laisvame pasaulyje. Negali pakęsti jų balso. Nori juos nutildyti — prigrąsdinti, diskredituoti kitų akyse.

Ligi šiol tam vartojo dvejoją „ginklą“ — skelbė, kas tas ir tas esąs hitlerininkas, nacių kolaborantas; skelbė, kad tas ir tas esąs amerikiečių žvalgybos, CIA, agentas.

Tie ginklai, atrodo, atšipo. Nebeveikia. Mėgina tad juos pakeisti kitais. Gal labiausiai nelauktais. Mėgina tuos veikėjus daryti jau ne Hitlerio ir ne CIA bendradarbiais, bet... Stalino. Tai posūkis visu 180 laipsnių. Mėgina siuntinėti neva dokumentus, kad tas ir tas veikėjas esąs pasizadėjęs dirbti bolševikų saugumui.

Žino, kad išėivijoje yra stiprus nusistatymas prieš sovietinius agentus. Mėgina tad: o gal atsiras tarp jų tokių lengvatikių, kurie patikės ir ims nepasitikėti tuo, paskui kitu veikėju.

Darbininko redakcija liepos 3 laišku paprašė New Yorko LB apygardos pirmininką p. A. Vakselj atsakyti į klausimus: 1. Ar esate 1973 LB rinkimais New Yorko apygardoje patenkintas? 2. Kokios priežastys, kad šiomet New Yorke balsavo 37 proc. mažiau, kaip 1970 rinkimuose?

PLB seime gautas atsakymas, pasirašytas New Yorko apygardos valdybos ir pavadintas „New Yorko Lietuvių Bendruomenės klausimu.“

-0-

Darbininke ir kai kuriuose kituose laikraščiuose daugiau kaip trejų metų laikotarpyje laikas nuo laiko pasirodydavo įvairūs pareiškimai, liečią New Yorko LB. Nė vienas iš tų pareiškimų nebuvo New Yorko LB.

Rašymą palikdami rašymą mėgstantiems, vykdėme toliau bendruomeninius uždavinius ir spaudoje nereagavome. Atrodo, kad rašantieji, pritrūkę kantrybės dėl N. Y. LB visiško tų rašinių nepaisymo, kreipėsi į Pasaulio Lietuvių Bendruomenę (kodėl ne į JAV LB?).

Prasidėjo „gelbėti žūstančią LB New Yorko apygardą“. Atseit, apskundė New Yorko LB. LB New Yorko apygarda nė kiek neabejoja, kad konstruktyvi kritika, nuoširdus patarimas ir konkreti pagalba bendruomeninėje veikloje yra sveikintina ir laukiami.

Mūsų visuomeninė-bendruomeninė veikla išimtinai nėra gera valia, ir visa, kas toje srityje įvyksta, pasidaro didelio pasišventimo dėka. Atlygin-

NEW YORKO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KLAUSIMU

mo ar algų niekas niekam nemoka, ir iki šiol niekas niekados į atlyginimą nėra pretendavęs. Vienintelis atlyginimas už atliktus darbus yra darbų pasekmės, ir tai yra didžiausias bendruomenininko įvertinimas.

Labai daug popieriaus tektų sugadinti ir brangaus laiko sugaišti, norint suminėti visus nekatvius, destruktivius ir LB veikėjams atimančius norą toliau dirbti „kritikos“ pareiškimus. Todėl šia proga nesimėšime to daryti. Teks tikrai pasiteikinti paprastu pareiškimu, kad kai kuri mūsų periodinė spauda New Yorke jokiū būdu neprisdėjo prie New Yorko LB administracinių vienetų stiprinimo, bendruomeninės idėjos populiarinimo ir LB veikėjams moralinio paskatinimo.

Jeigu New Yorko LB administraciniai padaliniai patys savęs negarsina apie savo veiklą, nekalba, kiekvieno padaryto darbo ilgaus straipsniais neaprašo, tai nereiškia, kad jie nieko neveikia. Tačiau tai tikrai reiškia, kad tie, kurie turėtų tą veiklą pastebėti (už tai jie gauna algas), ją pamiršti, konstruktyviai pakritikuoti ir patarti, yra užmiršę kitais „svarbesniais“ reikalais.

Tur būt, iš čia ir vieno kunigo klebono nuomonė apie New Yorko LB, esą „LB New Yorke

yra tik ant popieriaus“, arba iš panašių šaltinių, užklausus vieną New Yorko atstovą į PLB seimą, kodėl jis leidosi būti išrenkamas, bet į seimą nevyksta, atsakė „big deal“. Ar neatrodo mūsų spaudos žmonėms, kad abu aukščiau minėtieji asmenys, kurie LB New Yorke tik iš laikraščių pažįsta, tokius pareiškimus padaro dėl nepakankamos ir nepilnos informacijos apie New Yorko LB?

Negirdėtas taip pat New Yorko LB apygardoje atsitikimas, kad kai kuri vietinė spauda užklaustų kurį nors New Yorko LB administracinį organą ar pareigūną apie LB veiklą, veiklos planus, nuveiktus darbus. Ar kada nors buvo spaudoje žymėti svarbesnieji LB vardu padaryti pareiškimai?

Nebūtų, tur būt, išmintinga prileisti, kad visi pareiškimai New Yorko LB vardu buvo beverčiai ir neaktualūs.

Bene didžiausiam New Yorko LB apygardos nustebinimui, LB veiklos sąvoka kai kurioje vietinėje spaudoje iškraipoma, lyg tai LB būtų kokia nors organizacija, klubas, sambūris ar sąjunga.

LB Įstatai str. I,1 sako: „JAV gyvenę lietuviai sudaro Lietuvos Bendruomenę“ Lietuvos Charta, str. 1 sako: „Pasaulyje

pasklidę lietuviai sudaro vieną Pasaulio Lietuvių Bendruomenę“.

Taigi LB yra visi lietuviai ir LB veikla nėra tai, ką LB apygarda ar LB apylinkė pati (kaip administracinis organas) atlieka, bet tai, kas jos ribose lietuvių yra padaroma. Ten, kur nėra lietuvių organizacijų ar jos yra per silpnos ką nors atlikti, veiklos našta daugiau krinta ant LB administracinių organų; kur yra pajėgių ir aktyvių lietuvių organizacijų, LB administracinių organų veikla pasireiškia tik ten, kur nėra privačios organizacijų iniciatyvos. Visa, kas atliekama lietuvių LB apygardos ar LB krašto ribose, yra LB atlikti darbai. Tačiau, jei kalbamė apie kreditus, tai yra visai kitas reikalas: kreditai priklauso tam, kas tiesiogiai darbą atliko.

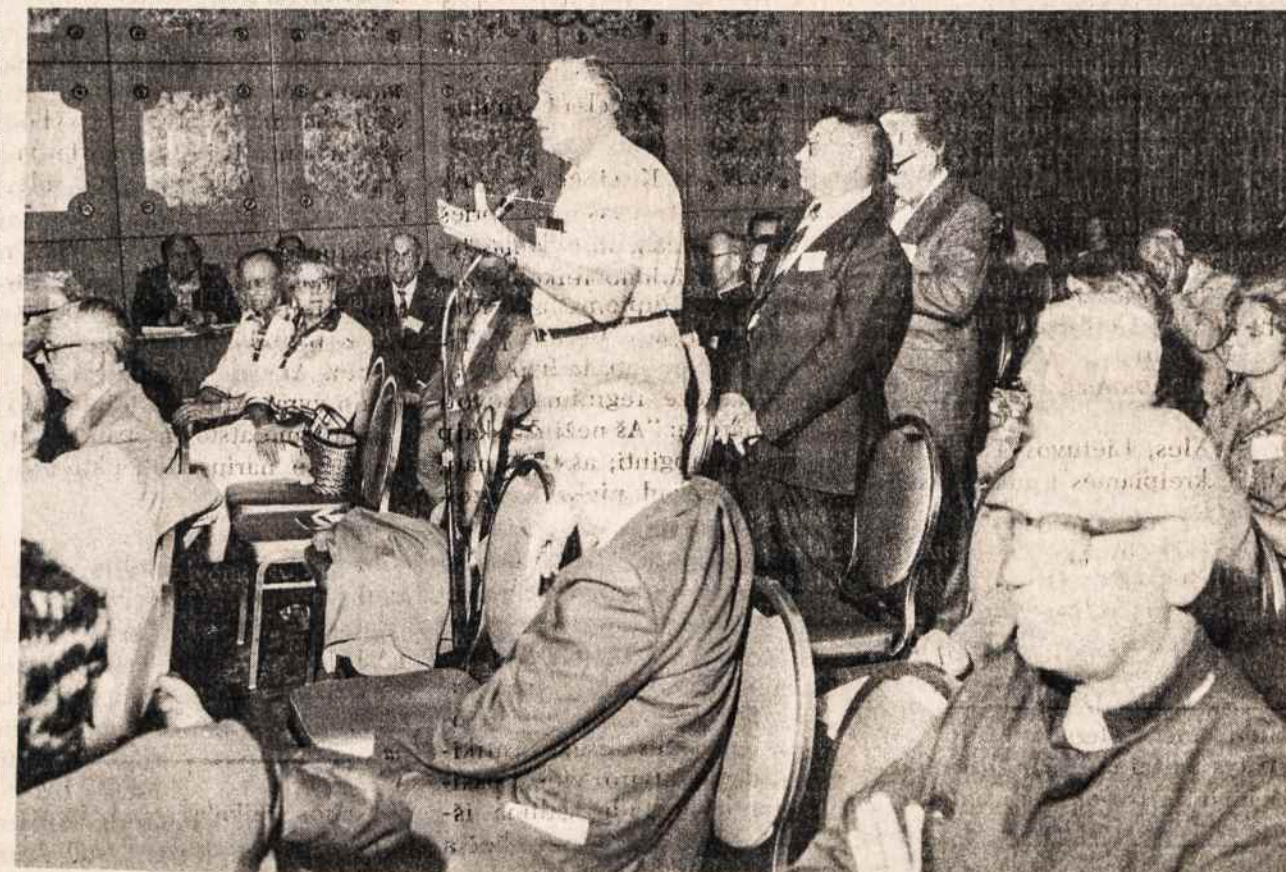
Atrodo, kad mes turėtume mažiau rūpintis kreditais, o daugiau koncentruotis į tai, ką mes (visi lietuviai) galime bendromis, vieningomis jėgomis atlikti.

Nustačius šią (LB įstatymė) bazę diskutuojamam klausimui, reikia pasakyti, kad New Yorko LB ribose lietuviška veikla yra pakankamai gyva, kad dėl jos reikėtų sielotis. Tai taip pat liečia ir LB finansus. Ne solidarumo įnašų sumokėjimu ar nesumokėjimu matuotina LB veikla; bet tuo, kiek tos LB apygardos lietuviai per duotą laiką yra sudėję lietuviškiems reikalams (Kultūros Židinį New Yorke įskaitant). Dėl šio paskutiniojo, atrodo, netektų per daug nusiškęsti, ir nei New Yorko LB ribose lietuvių visuomenei, nei LB apylinkėms priekiaštauti. Pavyzdžiui, Kultūros Židinio statymo iniciatyva kilo LB New Yorko apygardoje, kurios pirmininku tada buvo J. Šlepetytis ir to reikalo iniciatorius dr. B. Radziūvanas.

Kada mes kalbame apie LB rinkimus į LB tarybą, nėra jokios abejonės, kad tai yra tiesioginis, LB darbas rinkimus organizuoti ir visų lietuvių tautinė pareiga rinkimuose dalyvauti.

LB VII tarybos rinkimai įvyko 1973.V.19-20. New Yorke, palyginus su 1970 metų rinkimais, balsavo mažiau lietuvių (1239/775). Nepasisekimu būtų turėtų būti kaltinama rinkimus pravedusi LB New Yorko apy-

(nukelta į 6 psl.)



Argentinos lietuvių atstovas Z. Juknevičius kalba PLB seimo sesijoje Washington, D.C.

ŽUVĖDROS IR ŽMONĖS ANT UOLŲ

Dienos atostogų krašte Kennebunkporte

PAULIUS JURKUS



6

Atostogaudami žmonės panašėja į žuvėdras, kurios nuolat skraido pamariais ir stebi besikeičiančius potvynius, gauda žuvytes, daužo į akmenis geldutes. Ir žmonės juk „skraido“ pakrantėmis, nuolat braižydžia po vandenį, renka tas pačias geldutes, jūrų žvaigždes, džiaugiasi ir juoda žole, išmesta iš vandens. Ta juoda žolė kvepia jodu. Ar ne keistas sutapimas — juodas ir jodas!

Mieste buvome be gamtos, o čia, prie tų marių, nori braidyti, žarstyti smėlį, kad tik giliau pajustum gamtą — žemę ir jūrą, šnarančią žolę. Visi tavo draugai. Ir toji žuvėdra, kuri tupi ant stogo, nusigręžusi prieš vėją. Ir tas mažytis paukštis, kuriam užtenka kryžiaus smailios viršūnėlės, kad galėtų skardžiai giedoti. Ir tos gėlės, susodintos čia šv. Antano garbei, kad drauge ir mūsų akis pasidžiaugtų.

Čia būna vasara, kaip medaus kvėpėjimas, kaip žiogo čirškimas, kaip samanės bitelės dūz-

gimas. Tai mūsų vasara — vasara žolėje, gamtoje, prie vandens.

Nors mes džiaugiamės čiobreliais, laiba pušele, bet visus mus nustešina vienas žmogus, kuris labiausiai pamilęs Kennebunkportą. Tai yra Nelė Malalaitė, rašytoja, daugelio knygų autorė. Ji daug metų atvyksta čia kas vasarą su savo vyru Juozu Gabe iš New Yorko ir čia praleidžia 3-4 savaites.

Kai mes važiuojame iš miesto, tai beregint susikrauname lagaminą ir išbildame. Nelė daro kitaip. Nelė laukė laukia tų dienų — vasaros atostogų, Kennebunkporto, kuris ją pasidarė lyg antroji tėviškė, lyg brangių svajonių muziejus. Į tokią šventovę keliaujant, reikia gerai pasirengti.

Vos prasideda vasara, jau Nelė brauko dienas kalendoriuje ir sudaro planus, ką iš anksto reikia pasiūsti. Taip keli siuntinukai, jiems patiem dar neišvykus

iš New Yorko, pasiekia Kennebunkportą.

Ir ką atneša tie siuntiniai? Ką? Ji yra rašytoja, romantikė, rašo visą laiką, ne savaitgaliais, kaip daugumas mūsų rašytojų. Tos dėžės ir atneša tai, kas jai reikalinga rašant, dirbant prie parašytų darbėlių. Ten yra ir rašomoji mašinėlė, kuri kantriai lydi į visas keliones ir atidengta budi jos kambaryje.

Ji nuolat gyvena tame pačiame kambaryje. Tas kambarys yra pirmam pastate prie vartų, kairėje pusėje, pačiame gale. Kambarys kampinis, su dviem langais. Matai kiemelį ir taką į baseiną, o prie kito lango sodrus medžiakūša savo rankas. Kambarys ramus, ir jį vakare atklysta tik žuvėdrų šauksmai nuo vandens, ateina ir lengvas pušynų siūnavimas.

Gal kokia 17 metų ji atostogauja šiame kambaryje. Tai pažįsta mintinai kiekvieną jo detalę, pačangę, spintelę ar vandens čiupą. Šį kambarį pripildė visokių minčių, prisiminimų. Praėjusios vasaros, kaip tos medžio rievės, auga viena ant kitos ir palieka neišdildomus pėdsakus. Tad į šį kambarį ji įeina su didele ekstaze, su meile vasarai, gamtai, praeičiai.

Šiame kambaryje ji savaitai leidžia vasaros dienas. Tą vasarą pradeda savo šventovių lankymu.

Čia yra Liurdas, šv. Antanas, Madonų koplyčia, šv. Pranci-

škus gieda saulės giesmę. Nelė šalia jį turi kitas šventoves, — tai akmenys prie jūros, pušys, suoliukai, beržai, aikštelės, žolės. Visa jos pamilėta, įskalbėta žodžiais, aprašyta dailiuoju raštu. Tikriausiai ir pušys tos, ir akmenys laukia Nelės, ir ją pasveikina, taip pat atiduodami savo meilę jai. Tik Nelė juos taip lengvai įkėlė į savo raštus, tik jos žodis, kaip tie pušies varvą sakai, užkrito ant jų.

Parkas didelis, pilnas gražuolių medžių, svajingų užkampių. Tai kiek ten ji turi lankyti, apieiti, pažinti. Bet ji neskuba. Kaip tas maldingas piligrimas, ji stengiasi kuo ilgiausiai sugaišti, belankydama šventas vietas. Iš tų vietų ji vėl atsisąs ir sužvilgęs, ir naują žodį įrašys. Taip ji taupo savo lankymą, kiekvienai dienai skirdama vis kitas vietas.

Prie tų šventovių priklauso ir miestelis. Ir jį lanko kiekvieną dieną. Ši maldinga kelionė rengiama prieš pietus, prieš dvyliką. Procesija susidaro tik iš dviejų žmonių — iš Nelės ir jos vyro Juozo. Kiekvieną dieną jie pereina takeliais, pastovi ant tilto ir paskui įlenda į krautuves.

Pati didžiausia krautuvė yra vaistinė, kur vaistai užima tik mažą kampą, o visa kita — visokių daiktai. Ši ir kitos suvenyrų krautuvės Nelėi pasidarė kaip Indijos pagodos, paslaptingos ir brangios šventovės. To-

je krautuvėje vaikšto tarp lentynų. Ne tiek pirkti reikia, reikia visa apžiūrėti, pajusti tą kvapą, pamatyti daiktų spalvą. Gyvena štai buteliai, saldainiai, vaikų žaislai. Jie gyvena ir pasakoja Nelėi savas istorijas.

Už tos vaistinės yra žvakių krautuvė, kur rasi ir lietuvišką užrašą. Ir kiek ten istorijų ji suranda.

Ant rankos ji turi laikroduką, kuris priklauso ne jos fantazijos pasauliui. Tas laikrodukas rodo laiką prieš dvyliką. Reikia grįžti į vasarvietę. Ir jiedu grįžta pro krautuves su prekėmis, saldainiais, knygomis. Tiltas. Ir čia reikia trumpam sustoti, pažūrėti, kaip vandenys, ar slūgstas, ar kelias.

Jie turi ir savo takus, kurie primena lauko kelelius. Ten už tilto į kairę sukasi toks keliukas. Ir Nelė visada juo eina. Keliukas be asfalto, dulkinas, bet mielas piligrimams, kurie lanko šventas vietas. Čia darželio gėlės prie tako, balti namukai. Senovė čia pat. Užkopus kalniuką, be galo tylu, lyg būtų patekęs į kaimą. Iš čia keliukas sukasi į dešinę ir įsijungia į asfaltuotą gatvę.

Po pietų ji sėdi ant suoliuko ties gėlių klomba. Šnekučiuojasi. Ji pilna minčių, idėjų, tuoj užkalbina ir su klausimu veržiasi į žmogų. Ji mėgsta kalbėti apie literatūrą.

Kai sodybą šlopiną popietis, ji su Juozu nueina į savo kambarį. Paskui vėl lanko kitas išsilgias

vietas, vandenys prie marių.

Prie atostogų priklauso vengriškas tokajus. Kadaiše jį su lietuviškas parątojas lankė Budapestą ir paragavo vengriško tokajaus. Ir ją pagavo tas gintarinės spalvos vynas. Ji visada kur nors suranda tikro vengriško tokajaus atostogom. Tai tikra egzotika. Prie to prideda ir kitą daiktą — lietuvišką baltą sūrį. Du pasauliai štai ant kluokas stalo padėti. Ir kokie iškalbingi pasauliai — tokajus ir sūris.

Praeitais metais jiedu pakvietė prie tokajaus mieląjį Joną Aistį ir mane. Sėdėjom ant lovų, tarpe mūsų buvo stalukas su ana egzotika. Jonas pasakojo linksmai apie Kauno dienas. Tai buvo Jono išleistuvės, didelio poeto, bičiulio. Kai pasižiūri dabar, kaip graudu, juk tai buvo mūsų atsisveikinimas. Tas mielas Jonas, tas brangios tėviškes poetas, šilainės dainius, pažadėjęs atvykti ir šiomet čia atostogauti, jau nebeatvyko... Ir Nelė su ašarom akyse daugelį kartų tai priminė man, kaip mes turime jį pagerbti ir ką rašyti apie jį.

-0-

Tokia Nelės, romantikės rašytojos, vasara. Ir ji išvyksta iš to kambario tikrai su geliančia širdimi, kalbėdama gražiausius žodžius gėlem ir pušim, ir eglėm, ir žuvėdrom. Išvyksta autobusu vėl į New Yorką, kur prie stalo vėl atidaro rašomąjį mašinėlę ir visur išdėlioja vasaros prisiminimus. (Bus daugiau)

LIETUVIAI CORCORANO GALERIJOS

T. LEONARDAS ANDRIEKUS

Į mus kalbėjo meno kūrinių

Rugpjūčio 31-ji buvo diena, kai žmonės Washingtone maudėsi prakaitu. 98 laipsniai Fahrenheito ir dar drėgmė! Tokios tvankios dienos vakarą mes rinkomės į garsiąją Corcorano galeriją, kur vyko lietuvių dailininkų paveikslų paroda. Tai ne atidarymas. Paroda jau buvo atidaryta nuo rugpjūčio 10-tos. Čia priėmimas bei pagerbimas parodoje dalyvaujančių dailininkų ir svečių, suvažiuavusių į IV-ji Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimą. Šiaip jau paroda buvo surengta, norint praturtinti seimą mūsų dailininkų įkėlimu į pasaulinio garso meno šventovę — Corcorano galeriją.

Į ją mes rinkomės 9 v. vakaro, kai jau tos dienos seimo programa buvo baigta — rinkomės, galima sakyti, iš visų pasaulio šalių, Lietuvių Bendruomenės seimo atstovai bei svečiai, atsipūsti po ilgų posėdžių ir pasigėrėti meno kūrinių. Pakvietimai buvo išsiuntinėti tik 200 žmonių — taigi spūsties viduje neįėjome — tik šilumą, nes galerija nėra šaldoma.

Mūsų dailininkų paroda vyko I-me aukšte, kuris kiek panašus į New Yorko Metropolitan Meno muziejų — erdvus ir iškilmingas. Tą iškilmingumą įspūdį jau pajutome privažiavę prie pastato. Žengiant į vidų per plačią angą, akį patraukė stalielis, kur sėdėjo mergaitė, tikrinti pakviestųjų bilietus. Ant staliuko pastebėjau Adomo Galdiko monografijos atspausdintą aplanką. Pačios monografijos dar nebuvo, bet aplankas jau bylojo, kad ji greit bus ir apsiliks tuo puošniu drabužiu. Tas matymas jau atspausdintas, tik dar neįrašytas Galdiko monografijos suteiktą džiaugsmo, nes esu stovėjęs kiek arčiau prie jos išleidimo reikalų. Nesvetimas buvo ir spalvotasis paveikslas, atmuštas ant aplanko. Jį daug sykių mačiau dailininko studijoje, bet ne numaniau, kad jam teks tokia garbė būti atrinktam monografijos apdarui. Paveikslas abstraktus, panašus į nokturną, gilių spalvų, atrodė įspūdingai ir gražiai. Sakytum, lyg pats Galdikas pasitiko mus prie Corcorano galerijos angos, pasveikindamas savo kūrybos ilgai laukta monografija.

Galerijos viduje kiekvienas suradome daug pažįstamų ir nepažįstamų žmonių — dailininkų, rašytojų, kunigų, visuomenininkų, LB veikėjų bei vadų. Visi jie sveikinosi, gaivino senas pažintis, o paskui vaikščiojo pasieniiais gėrėdamiesi paveikslais. Taip besisukindami, užmiršome ir praktiką. Viršūmėmė džiaugsmas, kad štai tokioje iškilioje meno galerijoje rado višnage 12 mūsų dailininkų. Pabuvojus prie paveikslų, atslūgo ir širdgėla dėl nepavykusio suurošti literatūros vakaro seimo dienomis. Troškulį malšino vynu. Jokių prakalbų nebuvo. Į mus kalbėjo 105 lietuvių meno kūrinių, ir to užteko.

Reikėjo kam nors rūpintis

Žinoma, tie kūrinių čia patys neatsirado. Reikėjo kam nors rūpintis parodos ruošimu — tarsi su Corcorano galerija, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vadovybe, dailininkais ir panašiai. Tą žygį atliko ir visą parodos organizavimo našta pakėlė Dalė Lukienė, gyvenanti Washingtone. Įdomu ir tai, kad seimo bei parodos metu ji už tą didį žygį nebuvo reklamuojama bei garsinama. Tai ženklas, jog toji ponija moka ramiai apsieiti ir daug atsiekti.

Organizuojant lietuvių dailės parodą Corcorano galerijoje, Dalė Lukienė ėmėsi drąsios iniciatyvos. Pati mėgstanti meną, ji įžvelgė, jog mūsų dailininkus būtų galima įvesti į šią žynią galeriją. Daug kam jos mintys rodėsi neįvykdomos. Bet ji nenuleido rankų, kontaktuodama

galerijos vadovybę ir rodydama mūsų dailininkų nuotraukas bei skaidres. Pagaliau galerijos direktorius Roy Slade lietuvių daile susidomėjo ir pasiryžo ją iškelti švieson beveik mėnesio ilgio parodoje. Tai buvo didelis atsiektimas, turint prieš akis Corcorano galerijos prestižą Amerikos meno sluoksniuose.

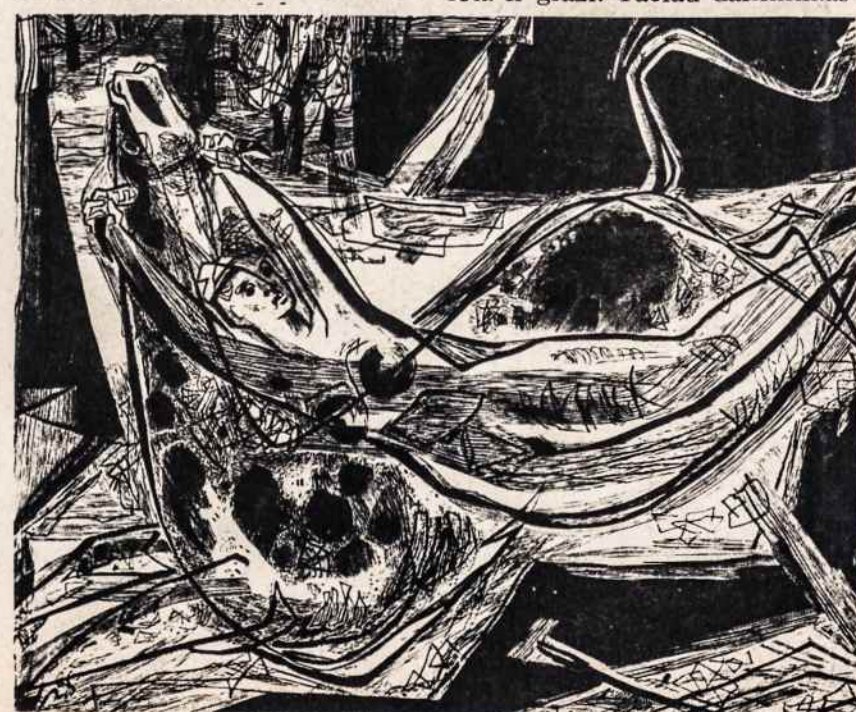
Ši galerija, kuri taip pat vadinama ir muziejumi, savo rinkiniuose apima Amerikos meno kūrinius, tapybą, skulptūrą ir grafiką, pradedant 18 a. pabaiga ir baigiant mūsų dienom. Galerijos branduolį sudarė Williamo Wilsono Corcorano privati kolekcija, kurią jis padovanojo Washingtono miestui, pridėdamas dar 900 tūkstančių dolerių. Dovaną buvo priimta 1870 specialiu Kongreso raštu, ir po 4 metų galerija atidaryta. Ji, be amerikiečių dailininkų, dar pasipildė 100-tų bronzos kūrinių žinomo prancūzų skulptoriaus Antoine Louis Barye. Prie Corcorano galerijos veikia ir meno mokykla. Čia taigai kas dveji metai rušiamos visos Amerikos dailininkų parodos, kur iškeliamos naujos dabarties amerikiečių meno srovės. Corcorano galerija savo paskirtim puoselėti šio krašto dailininkų meną panašį į Whitney muziejų New Yorke, tik neuėjusi taip toli į kraštutinumus ir išsilaukusi rimtoje aukštumoje.

Parodos proga galerija išleido ir informacinį katalogą, pavadinimą "12 Lithuanian Artists in America", kuriam įžangą parašė pats direktorius. Ten jis išreiškė džiaugsmą, kad gali pasauliui parodyti Amerikoje gyvenančių lietuvių dailininkų darbus, kurie, jo žodžiais, yra "integrali dalis Europos meno, įkvėpusio bei paveikusio amerikiečių dailininkus". Direktorius taip pat pažymi, jog lietuvių dailininkai tebėra suleidę šaknis į savo gimto krašto buitį, ypač grafikai — j liaudies meną. Jo nuomone, mūsų tapyba visgi daugiau išreiškia šių laikų bendrojo meno linkmes. Leidinio anglų kalba tekstą paruošė Mindaugas Nasvytis, pateikdamas Lietuvos dailės bendrą vaizdą ir paskui sudamas prie kiekvieno parodoje dalyvaujančio mūsų dailininko. Įžanga, nors trumpa, bet išsamai ir gerai pateikia aiškų mūsų dailės vaizdą. Autorius pats yra dailininkas bei meno teorijos žinovas.

Dvylika laimingųjų

Į parodą Corcorano galerijoje pateko ne visi lietuvių dailininkai, o tik jų dvylika: 6 tapytojai ir 6 grafikai. Juos atrinko pati galerija iš pateiktų monografijų, nuotraukų ir skaidrių. Iš lietuvių pusės čia nebuvo jokios komisijos — darbus galerijai pristatė Dalė Lukienė, kuri taip pat sumaniai išlygino visus kilusius neaiškumus, nesibijodama net tolimų kelionių.

Šio straipsnio ribose beveik neįmanoma kiek pilniau apibūdinti parodoje dalyvavusių dailininkų bei jų kūrybos. Iš kitos



Dail. V. K. Jonyno grafika, medžio raizginys — Europa, iš parodos Washingtono.



Dail. Vytauto Igno grafika, linoleumo raizginys, iš parodos Washingtono.

pusės, didžioji jų dalis jau puikiai pažįstama bent kiek menai besidominčiam lietuviui. Todėl, liečiant paskirus asmenis, teks pasitenkinti pastabine mintimi.

Adomas Galdikas, vienintelis miręs tarp gyvųjų, parodoje atstovaujamas temperos darbas, sukurtas paskutinį gyvenimo dešimtmetį. Jie atrinkti didelio formato, kiek tamsesnio kolorito ir abstraktaus pobūdžio, nors kai kuriuose atpažįstama gamta. Paveiksliai, pakabinti galinėje sienoje ir dailiai suderinti, papildė vienas kitą ir žiūrovui, ypač kitataučiai, duoda pakankamą vaizdą apie šį mūsų iškilių dailininką. Tačiau tas vaizdas, aišku, negali būti pilnutinis, nes parodoma tik dalelė jo įvairaus pobūdžio aliejaus bei temperos darbų. Vientisumo labui čia teko atsiriboti nuo jo kito kolorito bei išraiškos paveikslų. Žvelgiant ilgiau į tenai iškabintus Galdiko kūrinius, jautėsi kažkoks nežemiškas padvelkimas iš anapus estetiniu džiaugsmu bei nerimu.

Viktoras Vizgirda parodoje pristatomas su naujaisiais savo aliejinės tapybos darbais. Jie visi peizažai, laisvai suvokti ir kai kur savotiškai linkstą į abstraktumą. Iš Vizgirdos paveikslų gal lengviau bus kitataučiai žiūrovui susigaudyti apie jo meną, kaip iš Galdiko. Vizgirda — ištikimas savo pasirinktam takui, jis atrodė stiprus, dramatiškas ir tikras savo erdvėje.

Kazimieras Žoromskis lengvai telpa į jungtines parodas dėl savo stilistinio įvairumo. Žinoma, jo tapybinė kultūra visuomet ta pati — įvairi, išpuoselėta ir graži. Tačiau dailininkas

mėgsta keisti vaizdavimo būdą, palinkdamas tai į vieną, tai į kitą žinomą meno srovę ir joje išsakydamas savo asmenišką originalumą. Tai reikštų lyg ir nuolatini atsinaujinimą, kurio visus atžvilgius pilnai galima išskirti tik apžvalginėje parodoje. Corcorane jis matomas su aliejinės tapybos darbais, vaizduojančiais nuplėšytus skelbimus, kokius mes esame įgudę regėti miestuose ant pastatų sienų. Sekančiam paskutinį metų meno raidai kuriuose atpažįstama gamta. Paveiksliai, pakabinti galinėje sienoje ir dailiai suderinti, papildė vienas kitą ir žiūrovui, ypač kitataučiai, duoda pakankamą vaizdą apie šį mūsų iškilių dailininką. Tačiau tas vaizdas, aišku, negali būti pilnutinis, nes parodoma tik dalelė jo įvairaus pobūdžio aliejaus bei temperos darbų. Vientisumo labui čia teko atsiriboti nuo jo kito kolorito bei išraiškos paveikslų. Žvelgiant ilgiau į tenai iškabintus Galdiko kūrinius, jautėsi kažkoks nežemiškas padvelkimas iš anapus estetiniu džiaugsmu bei nerimu.

Kazimieras Varnelis yra toli pasistūmęs į vėliausią srovę, vadinamą vizualiniu arba optiniu menu. Tai abstraktus išsireiškimo būdas. Spalvomis sukuriama forminė bei ritminė iliuzija, kuri byloja gaivalingu estetiniu virpuliu. Šioje parodoje kai kurie Varnelio tapybos darbai atrodė tikros skulptūros, tiek kampuotu pavidalu, tiek reljefiniu turiniu. Tenka pažymėti, kad Kazimieras Varnelis iki šiol pilniausiai atrado save šioje meno srovėje. Jam sekasi, ir jis užsiėmė tikro įvertinimo pas amerikiečius ir lietuvius.

Vytautas Virkau savo aliejinėje tapyboje atrodė palinkęs į savotišką surrealizmą. Tai kiek ankstesnė meno šaka, kuri betgi puoselėjama dar kai kurių pasaulinio mato dailininkų, kaip Dali, Margrit ir kitų. Čia lyg tai sapnų vaizdavimas, atskleidžias begales būdų fantastiškai išsilyti. Vytautas Virkau parodos leidinėlyje priskiriamas Chicago Meno Instituto mokyklai, kuri, atrodytu, jau turinti savo veidą. Sunku pasakyti, kiek ji tiesiogiai siejasi su surrealizmu tačiau šio dailininko darbai parodoje yra malonūs ir priimtini akiai.

Zita Sodelka savo tapybinėse drobėse yra itin abstrakti ir koncentruota. Ji linkusi į kosminio pasaulio vaizdavimą ir turinti savo koloritą bei formas. Ji taip pat priklauso vadinamai Chicago mokyklai, bet skiriasi nuo Vytauto Virkau. Jos kūryba daug ką netiesiogiai primena iš praėjusių 50 metų meno eigos. Zita yra polėkinga ir daug žadanti dailininkė.

Priartėję prie mūsų grafikų, dalyvavusių Corcorano galerijos parodoje, taip pat mesime žvilgsnį į kiekvieną jų paskirai.

Vytautas K. Jonynas čia ma-

tomas savo grafikos darbais. daugiausia medžio raizginiais iš 1940-1950. Išstatyti, žinoma, patys geriausi jo kūrinių, kurie į žiūrovą prakalba elegancija, virtuozizmu ir prasmingu turiniu. Ypač grafinė linijų elegancija išsiskiria medžio raizginys "Europa". Kaip parodos kataloge pažymėta, Jonynas savo kūrybos pobūdžiu stovi tarptautinėje aukštumoje.

Viktoras Petravičius, mum visiem žinomas savo tematika bei išraiška kaip tautinis grafikas, šioje parodoje yra kiek nutolęs nuo savo ankstesnės kūrybos, puoselėtos Lietuvoje ir tremtyje, keliu. Tačiau ryšys tarp tų laikų ir dabarties Petravičiaus darbuose tebėra nedingęs. Jis nūnai kuria spalvotas simfonijas, semdamasis įkvėpimo iš mūsų tautodailės. Kai kur tautodailiniai ir šiaip buities pavidalai atpažįstami, kai kur jie ištirpsta spalvų sraute.

Vytautas Ignas parodoje išskleidžia lietuvių liaudies meno motyvus su didžiu nuoširdumu bei paprastumu. Jo lino raizginiai didelio formato, poetiški ir tautiški. Linijos bei juodi ir balti plėmai elegantiški, artimesni Jonynui, kaip Petravičiui. Igno vaizduojami siužetai, Rūpintojėlis, Sopulingoji, liaudies meno simboliai ir buities dalykai labai sudvasinti. Veidai kartais atrodo lyg kaukės su begalinėmis lidesio bei skausmo išraiškom.

Romas Viesulas, pagarsėjęs pas mus ir tarptautiniuose meno sluoksniuose, yra sunkiai apibūdinamas. Jo dabartiniai grafikos darbai, kuriuos matėme Corcorano galerijoje, savo tematika yra lietuviški, o išraiška — moderni. Viesulas vaizduoja lietuvių raudas, bet ne raizmo ar piešimo būdu. Raudų turinio simbolius jis išspaudžia, ir mes popieriaus paviršiuje matome apčiuopiamas reljefines formas. Tie paveiksliai, tinkamai apšviesti, atrodo lyg granitų plokštės su reljefiniais ženklais. Viesulo raudų ciklo darbai buvo ne pakabinti ant sienos, bet po stiklu atitinkamai suguldyti asloje, lyg kokie antkapiai. Su jais kartu ėjo ir raudų giedojimai. Šią palydą paruošė komp. Alvin Curran.

Dalia Alekna, mūsų grafikos padangėje nauja žvaigždė, Corcorane spindi skaisčiai, nors jau mažai ką bendro beturi su lietuvių tradicine grafika. Ir ji Chicago Meno Instituto auklėtinė, jau spėjusi iškilti premijom tarp kitataučių ir lietuvių. Dalia savo grafinius paveikslus išdaliną kvadratais, kuriuos papildė peizažiniais, architektūriniais ir kitokiais ornamentiniais motyvais, viską suvedama į gražią forminę bei spalvinę sintezę — paveikslą. Savo pripildytomis įvairių formų kvadratais ji kažkaip tolimai man priminė Amerikos skulptorę Luisę Nevelson.

Irena Mitkus, pati jauniausia parodos dalyvė (g. 1938), turinio semiasi iš lietuvių liaudies lobyno. Ji graviūrose vaizduoja lietuvių kaimažodžius, ir tai jau sekasi. Graviūros nedidelės — knyginių formato. Irena jau taip pat kvalifikuota Chicago Meno Instituto auklėtinė, apdovanota premijom bei atžymėjimais. Miela, kad ji, toliau stovėdama nuo Lietuvos, sugėba iš ten semtis kūrybai įkvėpimo ir turinio.

Iš to, kas pasakyta, nelieka abejonės, kad lietuvių dailininkų paroda Corcorano galerijoje praturtino Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimą ir ją pačią dar labiau iškėlė kaip kultūrinę instituciją. Seimo proga mūsų dailininkai įžengė į garsią amerikiečių meno šventyklą, liudydami mūsų dailės aukštą lygį pasauliui. Taip pat seimą praturtino Čiurlionio ansamblio koncertas, kurio klausėsi, atrodo, tik lietuvių, ir labai iškilmingos pamaldos Šv. Mato katedroje. Kiek vargiau išėjo su literatūra. Ji nebuvo pramatyta seimo rengimo programoje, o programą paskelbus, jau nesisekė per-

IŠ DAILĖS GYVENIMO

— Dail. A. Tamošaitienės paveikslų ir kilimų paroda lapkričio 10-18 vyks Toronte. Tuo pačiu laiku dailininkė praves audimo kursus.

— Petras Bugailiškis, Anglijos lietuvių menininkas, pereitai: metais dalyvavęs Chicago Anglijos Lietuvių klubo ruoštoje parodoje Čiurlionio galerijoje, sulaukia pasisekimo ir Anglijoje. Derby miesto valdyba jam pasiūlė suruošti individualią parodą, kuri įvyks rugsėjo 24 — spalio 6.

— Dailės parodą su poezijos programa spalio 12-14 Toronte, Kanadoje, rengia Lietuvių Katalikų Moterų draugija. Iš Chicago atvyks dail. M. Stankūnienė ir dail. A. Valis-Labokienė. Savo kūrybą skaitys poetė J. Švabaitė-Gylienė, taip pat viešnia iš Chicago.

— Dail. Stasės Smieliauskieneš paveiksliai po vieną mėnesį buvo išstatyti Arts Market galerijoje Detrote ir Art Institute Rental galerijoje. Dailininkė taip pat gavo kvietimą dalyvauti Michigan dailininkų sąjungos parodoje, kuri vyks Arts Market galerijoje.

— Dail. Br. Jameikienė, gyvenama Havajuose, daro vitražų projektus. Ji pastoviai darbuojasi Honolulu meno akademijoje, vadovaudama ten vadinamam Audio-Visual skyriui, kuris parūpina filmus, skaidres ir kitas vaizdo priemones meno paskaitom akademijom. Šiam skyriui stotami specialūs rūmai ir Br. Jameikienė tenka rinkti informacijas, kaip kitose pasaulio šalyse tvarkomi toki žymesnieji rūmai.

— Dail. Jurgis Račkus turi Toronte įsteigęs sėkmingą Picture Loan galeriją ir pats gausiai kuria aliuminio technika. Kai kurių darbų kurti vyksta į Belgiją ar Vokietiją.

— Skulptorius Juozas Bakis keramikos ir vario technika sukūrė "Angelą Sargą". Daugiausia koncentruojasi į vario kūrybą, naudojant plakimo ir lydymo techniką. Iš šios rūšies kūrinių vienas paskutinių — skulptūra "Pabėgimas" (moteris išneša vaiką iš ugnies).

— "Medens" leidykla Briuselyje, Belgijoje, išleido teatro dekoracijų albumą, kuriame pateiktos dekoracijos, pastos 1960-1970. Yra atspausdinti ir lietuvių dailininkų — A. Mikečo, F. Navicko ir J. Malinauskaitės — dekoracijų kai kurie darbai.

— Dail. Vanda Balukienė piešia kūrinius, panaudodama liaudies audinių raštus. Ateinančiais metais planuoja šios rūšies kūrinių parodą.

— Naujosios Anglijos Baltųjų Amerikiečių draugija 1974 vasario mėn. rengia baltiečių menininkų darbų parodą Bostono City Hall galerijoje. Iš lietuvių menininkų toje parodoje dalyvaus Romas Viesulas ir Viktoras Vizgirda.

— Skulptorius R. Mozoliauskas, persikėlęs gyventi netoli Lemont, Ill., ir ten įstaitęs erdvią atelję, kuria naujas skulptūras. Vienas iš didesnių jo darbų dabar yra geležies skulptūroje įkūnyti mintį: "Kristus mirė, prisikėlė ir Kristus grįš".

taisyti. Kaip būtų buvę gražu, jeigu greta parodos ir koncerto seime dar būtų radęs tinkamą vietelę ir literatūros vakaras! Žinoma, taip atsitiko ne iš blogos valios. Seimo rengėjai, apversti įvairiausiom organizacinėm problemom, norėjo turėti daugiau laiko diskusijom bei sprendimam. Literatūra betgi gavo iškilmingą pusvalandį pabaigos bankete.

Beje, kiauari klaidinga būtų pasiekti nuomone, ty, kuria mano, jog P. Lietuvių Bendruomenės seimai privalėtų atimesti visus meninius renginius ir apsitverti tik posėdžiais. Tai žinoma, lengva padaryti, bet tada seimai taptų sausais sambūriais — be aukštesnio įkvėpimo, gyvybės ir ugnies.

Suomės atsiminimai apie suomių koncertą Lietuvoje

Žemiau pateikiame pluoštą gražių prisiminimų apie Lietuvą, kurių autorė Armi Klementi yra žmona žymaus Suomijos chorvedžio Heikki Klementi (1876-1953), kuris Suomijos chorui "Suomen Laulu" (Suomijos Daina) dirigavo Valstybės Teatre 1924 m. Jos prisiminimus įdėjo Helsinkio žurnalas "Uusi Maailma" 8 m. rugpjūčio 1 d. Eltos korespondentas Helsinkiuje ta proga rašo: "Esu tikras, kad Uusi Maailma (Naujas Pasaulis), atsiminimus atspausdindamas kaip tik šiuo momentu, norėjo pabrėžti savo simpatijas lietuviams".

1924 m. maišytas choras "Suomen Laulu" gastroliaavo su koncertais Lietuvoje. Mano atmintyje ypatingai liko gyvas vienas mūsų pagerbimas. Jau pasienio stotyje buvom sutikti didži-

lės žmonių minios, nors tenai teturėjome sustoti vos dešimčiai minučių. Mokyklos buvo paleistos. Orkestrai ir chorai sutiko mus su muzika. Suomių ir lietuvių vėliavos plevėso tarp vainikų, jaunos mergaitės tautiniais rūbais barstė gėles. Pradžios mokyklos mokiniai giedodami suomių himną suomiškai, nors mums sunku buvo atpažinti suomių kalbą. Ant platformos staliai lūžo nuo tortų, pyragų ir obuolių vyno. Skanumynai, kurių nesuvalgėm, buvo sunėsti į mūsų vagoną. Abi pusės sakė kalbas. Vertėja buvo vyresnė moteris iš Turku (Suomijos miesto), ištekėjusi už lietuvių. Ašaros riedėjo susijaudinusios moteriškos skruostais, kai ji, pasistojęs ant staltiesės, vertė prakalbas į jos gimtąją kalbą, kurią kalbėti neturėjo progos dešimtį metų. Iš visu-

kalbų mano atmintyje liko vienas sakiny:

"Jei jūs suomiai kada nors patirtumėt badą ir vargą, kreipkitės į mus. Pažvelkit į šiuos plačius jāvų laukus — iš jų mes dosniai sušelpsim jus, brangūs Suomijos bičiuliai".

Tada nenujautėme, kokia tamsi ateitis laukė mūsų.

Koncertavom Kauno operos teatre. Mūsų dainavimas buvo sutiktas dideliu entuziazmu. Po koncerto operos patalpose mus laukė iškilminga vakarienė. Operos personalas — nuo direktoriaus iki primadonos, norėdami mus pagerbti, patys aptarė savo susėdusius apie stalius. Kas gi iššaukė tokį nepaprastą draugiškumą pareiškimą? To priežastis buvo ne vien mūsų dainavimas: lietuviams neužmiršo, kad "Suomen Laulu" buvo pirmas svetimės choras, kuris 1917 m. gegužės mėn. didžioje Helsinkio universiteto salėje sugiedojo Lietuvos Himną. Jie taip pat su dėkingumu prisiminė, kad lietuviams, laisvės kovotojams, sunkiais priespaudos laikais rado Suomijoje prieglaudą. Lietuvos laikraščiai, pranešdami apie "Suomen Laulu" atvykimą, dėkingai prisiminė apie tai. (Elta)



PLB seime kalba seimo pirmininkas dr. Adolfas Damušis, šalia Argentinos pirm. A. Mičiudais

Amerikiečio Smith patyrimai Lietuvoje

Lietuvių kilmės amerikietis J. P. Smith, mokąs lietuviškai, lankėsi Lietuvoje, norėdamas

aplankyti savo senelių gimtines ir jų kapus. Grįžęs iš savo kelionės, "Chesterfield Saving and Loan Assn" biuletenio 8 m. liepos laidoje aprašė savo išpučius. Aprašymas pavadintas "Vargšai lietuvių: 1973 metų stiliaus vergovė".

Vos atvykęs į Vilnių, turėjęs atiduoti savo pasą, o be paso komunistų valdomuose kraštuose žmogus pasijuntęs kaip paukštis be sparnų. Jam vienam neleidžiama keliauti nei traukiniu, nei lėktuvu, nei autobusu. Lietuva prieš 1944 m. sovietų invaziją ekonomiškai, kultūriškai buvusi labai aukštai pakilusi. Dabar gi kiekvienas vyras, moteris ar vaikas dirba ir tamauja tik valdžiai. Pinigų problema gal ir nebūtų, tik visa blygybė esanti ta, kad krautuvių lentynos esančios tuščios ir net kasdieninės reikmės prekių negalima gauti.

Nepaprastai gražios architektūros Vilniaus bažnyčios uždarytos. Beje, tik Šv. Kazimiero bažnyčia, kurioje dabar yra ateizmo muziejus, esanti nebologam stovyje. Kai lankytojas pradėjęs iš oro ar iš vidaus fotografuoti vieną dar atdarą bažnyčią, žmonės išsigandę nusigręždavo ar uždengdavo veidus rankomis ar rankinukais. Mat, jie palaikė jį valdžios agentu ir nenorėję būti nuotraukose atpažinti, kad nenustotų darbo.

P. Smith apsilankęs ir vienoje šeimoje, gyvenančioje dviejų kambarių bute. Jam rankos gestais buvę duota suprasti nekalbėti apie politiką. Tik kai išėjo iš buto ir buvo du bloku palydėtas, jam buvę paaiškinta, kad niekas nežinąs, pas ką bute įrengti mikrofonai.

Baigdamas savo kelionės patyrimų aprašymą, P. Smith sako: "Niekad nepamiršiu lietuvių tautos, kuri ne dėl savo kaltės, vien tik dėl to, kad esanti nedidelė, yra pasmerkta gyventi žiauriai sovietų vergovėje ir priespaudoje. Ir tai mūsų Viešpaties 1973 metais!" (Elta)

mone, tai yra labai paveikus ginklas jautriausiai vietai, ypač jei toki prenumeratos nutraukimai pradėtų eiti iš įvairių Amerikos vietų.

Apie šią sugestiją aš jau rašiau latvių laikraščio redaktoriui. Bet kad būtų efektyviau, aš norėčiau apeliuoti taip pat į lietuvių ir estų bendruomenes.

Netrukus baltiečių delegacija vėl turės kreipti pasaulio dėmesį į Baltijos valstybių likimą, kai Europos saugumo konferencija susirinks Austrijoje. Mes, Amerikos piliečiai, Estijos, Latvijos ir Lietuvos kilimo, esame suinteresuoti savo gimtųjų kraštų laisve ir turime paremti šio tikslo siekimą. Tam ir šis laiškas.

Nuoširdžiai,

Karl Ritums
3922 Beech Ave.,
Baltimore, Md. 21211



— PLB naujai išrinkta valdyba rugsėjo 7 pasiskirstė pareigomis: pirm. — inž. Bronius Nainys, vicepirm. — kun. Jonas Borevičius, S.J., vicepirm. švietimo reikalams — mok. Jonas Kavalitėnas, vicepirm. jaunimo reikalams — inž. Romas Kasparas, vicepirm. finansinių reikalams — inž. Kostas Dočkus, vicepirm. administraciniams reikalams — Stasys Džiugas, sekr. — Juozas Šlajus. Vadovaujantis PLB seimo nutarimu ir konstitucijos nuostatais, artimoji ateity valdyba dar kooptuos keletą žmonių specialiem reikalams. Kooptuoti nariai turi lygias teises su rinktaisiais.

— Vliko seimas įvyks Toronte gruodžio 2-3. (E.)

— Balfio direktorių suvažiavimas įvyks rugsėjo 22 Detroite. Balfio direktorių suvažiavimai šaukiami kas šeši mėnesiai.

— Kanados Lietuvių diena šiomet rangiama Toronte spalio 5-7. Koncerto programai atliks Čiurlionio ansambli iš Clevelando. Dienos rengimu rūpinasi Toronto LB apylinkės valdyba, kuriai pirmininkauja teisininkas Algis Puteris.

— Š. Amerikos Lietuvių studentų sąjungos metinis suvažiavimas įvyks lapkričio 22-25 Detroite, Sheraton-Cadillac viešbuty.

— Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 58 seimas įvyks 1974 liepos 1-4 Bostone.

— Pavergtų tautų komitetas Adelaidėje rugpjūčio 28 - rugsėjo 12 suorganizavo Valstybiniam knygne parodą, kurioje išstatyta literatūros, rankdarbių, žemėlapių ir fotografijų iš mūsų krašto ir istorinės praeities. Lietuviam atstovauti ir šią parodą parengti sutiko I. Pocienė.

— Vysk. Antanas Deksnys. Europos lietuvių vyskupas, Darbo dienos savaitgalio dalyvavo Liet. Kat. Mokslo Akademijos suvažiavime Bostone ir PLB Seime Washington, D.C.

— Dr. Juozas Girmius, Aidų žurnalo redaktorius, vadovaus filosofijos sekcijai Mokslo ir kūrybos simpoziume ir skaitys įvadinę paskaitą apie dabartinę filosofijos padėtį okupuotoj Lietuvoje.

— Lietuvių tautos ir valstybės istorija, I dalis, V. Liulevičiaus parengtas naujas istorijos vadovėlis V kl. (IX sk.), išėmė iš spaudos jau šį mėnesį. Leidžia JAV LB Švietimo taryba. Gausiai iliustruotas.

— Lituanistikos Instituto narių ketvirtasis suvažiavimas šaukiamas kartu su JAV LB organizuojamam II-ju Mokslo ir kūrybos simpoziumu. Instituto paskaitininkus registruoja ir programą derina koordinatorių prof. dr. R. Šilbajoris. Suvažiavimas įvyks Padėkos dienos savaitgalį, lapkričio 22-24 Chicagoje.

Asbury Park Evening Press, N.J., liepos 21 įdėjo A.V. Berkis laišką apie baltiečius ir jų politinę veiklą Helsinkyje. Liepos 10 d. The Record, Hackensack, N. J., įdėjo latvių delegacijos Helsinkyje pirmininko U. Grava nuotrauką ir aprašė jo ir baltiečių delegacijų pasireiškimus, jų areštus ir t.t. (Elta)

— E. Ruzgienė parengė savo I sk. Lietuvių kalbos pratimų antrąjį pataisytą leidimą, ir jie šį mėnesį atspausdinami. Išleido JAV LB Švietimo taryba.

— Nauji Darbininko skaitytojai: Onilė Vaitkutė, Cleveland Ohio; Kest. Norkus, Hamilton, Ont., Canada; A. Nelson, Commack, N. Y.; M. Jasėnas, Jackson Hts., N. Y. Užsakė kitiems: K. Brazauskas, Brooklyn, N. Y. — V. Bakūni, Pembroke, Canada. Sveikinam naujus skaitytojus ir dėkojam užsakytojams. Darbininko prenumerata naujiems skaitytojams pirmiem metam tik 7 dol.

DIDIEJI RŪPESČIAI

(atkelta iš 2 psl.)

me prašymą su 2023 parašų kopyjomis.

— Atsakymo laukiame šiuo adresu: Klaipėda, Mituvos 8-2, Gražienė Vanda, Antano.

KAPSUKO RAJONAS: (Klebono Dumbliausko "nusikaltimai")

1972.VI.19. į Šunskų bažnyčią vaikams susirinkus katechizuotis, atvyko keli asmenys iš Kapsuko rajono ir klausėsi, ką klebonas pasakoja tėvams ir vaikams.

Birželio 22 iš rajono atvyko 4 pareigūnai: rajono pirmininko pavaduotojas Markevičius, finansų vedėjas Karkockas, Šunskų komjaunimo sekretorė ir, atrodė, KGB pareigūnas, Klebonas kun. Petras Dumbliauskas pareigūnus pasitiko prie bažnyčios durų, bet jų tikslas buvo ne su klebonu pasikalbėti, o patikrinti, kaip katechizuojami vaikai. Pareigūnai bažnyčioje suskaitė 58 vaikus ir 18 tėvų. Čia pat sustatė aktą, kurį klebonas pasirašė.

Sekandnią dieną klebonas buvo iškviestas į vykdomąjį komitetą ir pavaduotojas liepė parašyti pasiaiškinimą. Kun. P. Dumbliauskas parašė, kad, eidamas savo kunigiškias pareigas, dėstė tikėjimo tiesas tėvams, motinoms ir vaikams, kuriuos tėvai buvo atsivedę. Valdžios atstovų perspėtas, priminsias, kad tėvai patys ruošė vaikus pirmajai komunijai.

— Ar galėsiu egzaminuoti? — paklausė klebonas pavaduotoją.

— Negalima egzaminuoti.

— Šitai leidžia net Rugienis.

— Nei Rugienis, nei vyskupas nėra įstatymas, — atrėžė Markevičius.

Visą savaitę Šunskų parapijos vaikai ėjo į kleboniją tikėjimo tiesų patikrinimui. Kasdien prie bažnyčios budėjo KGB pareigūnai, stebėdami, ką daro klebonas. Jie fotografavo ateinančius į bažnyčią ir išėinančius iš bažnyčios žmones, atvažiuojančius mašinas.

Kapsuko raj. prokuroras ir I. Laukaitytės vardo kolūkio partinis sekretorius vaikštinėjo po žmones ir tardė, kaip vaikai

buvo mokomi tikėjimo tiesų. Žmonės įvairiai reaguavo: vieni nusigando, o kiti sakė: "Nesikiškite ne į savo reikalus, Mes katalikai ir norime savo vaikus auklėti katalikiškai." Žmones taip pat tardė KGB pareigūnai.

Šie įvykiai žmonėms parodė, koks silpnas ateizmas, kad jį remia net rajono pareigūnai ir valstybinis saugumas.

— Dabar tikrai eisime į bažnyčią, jei valdžia taip daro, — kalbėjo šunskiečiai, kurie perdėliu pamaldumu niekada nepasizymėdavome. Šunskų klebonas kun. P. Dumbliauskas, Rugienio įsakymų liepos mėnesį buvo iškeltas į pasienio zonoje esančią Liubavo parapiją. Dirbdamas Šunskų parapijoje, kun. Dumbliauskas padarė dar vieną "nusikaltimą", susijaudinusių rajono pareigūnus. Tvarkydamas bažnyčios aplinką, klebonas pastebėjo nemažą akmenį prie šventoriaus vartų ir, kad nesimaišytų žmonėms po kojomis, jį čia pat užkasė į žemę. Pasirodė, kad kažkada, stovėdamas ant to akmens, Kapsukas sakė kalbą. Rajono valdžia tuojau davė įsakymą akmenį iškasti ir pastatyti į savo vietą.

Tarybinės valdžios nemalonę kun. Dumpliauskas užsitraukė dar 1969, kai sausio mėn. drauge su kun. J. Ždebskiu pasifuhė į Maskvą pareiškimą, kuriame nurodė, kad valdžios pareigūnai trukdo normalų kunigų seminarijos darbą. KGB pareigūnai jį tardė ir grasino teismu.

Dirbdamas Garliavos parapijos klebono pareigose, valdžios pareigūnų buvo nuolat perspėjamas, kad prisilaikytų tarybinę įstatymų. 1970 Kauno raj. pirmininko pavaduotojas Bezdzinskas kun. Dumbliauską įspėjo grubiai sulaužius tarybinius įstatymus, nes vasaros metu apmokėtikėjimo tiesų apie 200 vaikų.

1971 vasarą kun. P. Dumbliauskas, Rugienio potvarkiu, buvo perkeltas į Šunskų parapiją, bet ir joje neilgai galėjo dirbti.

(Bus daugiau)



Stasys Lozoraitis, Jr. kalbasi su prof. A. Avižieniu jubiliejinėje skautų stovykloje. Nuotr. G. Peniko

Amerikos katalikai karo veteranai prieš sovietinę priespaudą Lietuvoje

Atlantic City, N. J., rugpjūčio 24 įvyko Amerikos katalikų karo veteranų konvencija. Jos metu Washingtono, D.C., posto komendantas L. J. Esūnas (Amerikoje gimęs lietuvis) įnešė mums svarbią rezoliuciją Nr. 11, pavadintą Sovietų vykdomas Lietuvos persekiojimas (Soviet Persecution of Lithuania).

Rezoliucijoje sakoma: "Kadangi jau nuo 1940 įvykdytos karinės Lietuvos okupacijos pagrindinis Sovietų tikslas tebėra sisteminga katalikų religijos eliminacija šiame vieninteliame katalikiškame krašte Sovietų Sąjungoje,

Kadangi pradžioje vėsta taktika — žudyti kunigus, deginti bažnyčias ir deportuoti ištisas bendruomenes į Sibirą — dabar buvo pakeista į subtilesnes priemones, bandant sunaikinti eklesiastinę Bažnyčios sistemą ir tikinčiųjų priešinimąsi; dėl to

Nutariama, kad Amerikos katalikai karo veteranai, susirinkę į šią konvenciją Atlantic City, N. J., 1973 rugpjūčio 24, paveiktų atitinkamus valdžios pareigūnus atkreipti dėmesį į tebevykdomą religinį persekiojimą Lietuvoje, iškelti protestą tuo reikalu panašiai, kaip buvo padaryta siekiant pagalbos Rusijos žydams; ir

Taip pat nutariama, kad Jungtinės Amerikos Valstybės turi tęsti politiką, nepripažįstančią prievartinio Baltijos kraštų įjungimo į Sovietų Sąjungą."

Ši rezoliucija buvo vienbalsiai priimta. Ji yra įteikta Amerikos Lietuvių Tarybai, kad šioji ją panaudotų.

Amerikos katalikai karo veteranai priėmė dar dvidešimtį kitų svarbių rezoliucijų. Politiniais klausimais pasisakyta už stiprią Ameriką.

Dr. Jonas Genys

Sen. Buckley dėl baltiečių suėmimo Helsinky

Congressional Record rugsėjo 5 yra paskelbtas New Yorko sen. Buckley pareiškimas:

"Pone Pirmininke, čia ir Europoje reikiama augantis susirūpinimas dėl Sovietų Sąjungos diplomatinės ofenzivos sutvirtinti savo hegemonijai rytų Europoje, tuo pat metu ardan pastanges, kurios siekia sustiprinti Nato ir Bendrosios rinkos valstybių vienybę. Sovietų galutinis siekimas yra Europos fiandizacija. To bus pasiekta, kai dėl rusų karinių jėgų persvaros ir dėl savosios nevienybės vakarų Europos valstybės viena po kitos ims siekti prisiderinimo prie Sovietų Sąjungos.

Ką reiskia būti fiandizuotam, mano dėmesį į tai atkreipė vienas pavyzdys, kada penki amerikiečiai, baltiečių

kilimo, buvo įmesti į kalėjimą Suomijos vyriausybės įsakymu, to pareikalavus Sovietų delegacijai Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje Helsinky. Jų nusikaltimas? Vienas iš jų supykė Andrei Gromyko klausimu spaudos konferencijoje.

"Pone Pirmininke, aš prašau vieningo sutikimo atspausdinti Record memorandumą apie incidentą, aprašytą dr. Juozo K. Valiūno, vieno iš amerikiečių, incidento dalyvio. Aš taip pat prašau vieningo sutikimo atspausdinti Record pranešimą, kurį aš gavau iš Amerikos ambasadoriaus Suomijoje."

Toliau eina tie du pranešimai. Jų turinys skaitytojams pažįstamas iš Darbininke paskelbtos pasikalbėjimo su dr. Valiūnu

Laiškas redakcijai

Siūlo reaguoti į tylą dėl baltiečių suėmimo Helsinky

Pone,

Kaip jums žinoma, baltiečių delegacijos veikla ir paskui jos suėmimas Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos metu Helsinky Amerikos informacijos tinkle praėjo beveik nepastebėtas. Atrodo net keista, kad informacijos tinklas, uolus pranešinėti apie visokias demonstracijas, nelaukė dėmesio verta naujiena baltiečių delegacijos susidūrimo su Sovietų Sąjunga.

Dėl to aš norėčiau apeliuoti į lietuvių bendruomenę, ypatingai į jūsų laikraščio skaitytojus, prašydamas paramos šiam Amerikos informacijos tinklo nusistatymui pakeisti.

Aš kreipiuosi į tuos jūsų skaitytojus, kurie yra taip pat Amerikos kurio populiarus magazino ar laikraščio prenumeratoriai, nutraukti prenumeratą, paaiškinant priežastį — vengimą informuoti apie įvykius su baltiečių delegacija Helsinky. Mano nuo-

PUTNAM, CONN.

ALRK Moterų s-gos
šaukusis banketas

Po trijų dienų Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Moterų S-gos seimo darbingų posėdžių, paskaitų, parodos apžiūrėjimo, pasigėrėjimo Alkos muziejum, ekskursijų, vaikštynių ir dviejų žymių asmenų paminėjimo rugpjūčio 25, šeštadienį, Matulaičio namų salė įvyko šaukusis banketas pagerbti seimo atstovėms — vakariene su menine programa. Kaip ir seime, čia dalyvavo atstovės ir daug svečių.

Banketą atidarė 17-osios kuopos rengimo komiteto pirmininkė Birutė Šimanskienė. Pasveikinusi atstoves bei svečius, banketo vadovavimą perdavė teisėjui Pranui Mončiūnui (Frank

Monchun). Šis pakvietė prel. Praną Jurą sukalbėti invokaciją. Paskui teisėjas Pr. Mončiūnas, kaip paprastai, su humoru kalbėdamas lietuviškai ir angliškai, pristatinėjo kalbėtojus ir sveikintojus.

Kalbėjo ir sveikino šie asmenys: Hartfordo Šv. Trejybės lietuvių parapijos klebonas kun. J. Matulis, Worcesterio Šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas kun. A. Miciūnas, kun. R. Krasauskas, iš Romos, Matulaičio namų kapelionas kun. Vytautas Zakaras, vyr. sesuo Margarita, ALRK Moterų S-gos pirm. Antanina Wackell, iš Worcesterio, naujoji pirm. Donna Kamm, iš Chicagos, seimo vedėja Elzbieta Paurazienė, iš

Detroito (ji pasidžiaugė, kad yra gimusi Connecticuto valstijoje, New Havene, ir štai dabar turinti garbingą pareigą čia vėl apsilankyti). Pagrindinę kalbą pasakė prel. Pr. Juras, išskeldamas moters reikšmę šeimos, religijos, tautos, visuomenės ir valstybės atžvilgiais. Įdomų sveikinimo žodį, išgirdamas lietuvių ir lietuves, pasakė Hartfordo burmistras George Athansen. Raštu sveikino prel. J. Balkūnas, Connecticuto arkivyskupas John Whealon, vysk. Vincent J. Hines, Putnamo klebonas Msgr. Paul F. Auclair, buvęs gubernatorius John Dempsey, prel. Vytautas Balčiūnas, kun. Jonas Kuzinskas ir kiti.

Banketo šeimininkės atstovės ir svečius pavaišino skaniais valgiais ir apelsiniais gėrimais.

New Britaino, Conn., moterų sektetas Svajonė, diriguojamas muz. Jono Beinoriaus, davė puikią ir nuotaikingą programą, kurią publika palydėjo šiltais aplovismentais; padainuota 10 dainų ir pagiedoti trys himnai. Be to, Jane Bart vadovaujamos, Barbora Mazotaitė ir Laima Šimanskytė, 17-osios kuopos narių dukros, pašoko du baletu numerius — Rožių valsą ir Bittersweet sambą.

Tiek šis Moterų S-gos seimas, tiek banketas praėjo darniai ir sėkmingai.

P.S. Prieš šį seimą rašytame rašiny išvėlus klaida turi būti atitaisyta taip: šiaudinučių ir kitų dirbinių parodą surengė Aldona Šaimininkienė iš Hartfordo ir Ursulė Astrienė iš Grand Rapids, Mich.

Jonas Bernotas

jo gražiai, tad svečiai nepagalėjo jiems katučių.

Lietuviai pasirodė gražiausiai New Britain aukštesniosios mokyklos salė balandžio 26 buvo New Britain tautybių pasirodymas. Pasirodė lietuviai, airiai ir lenkai. Geriausia programą davė lietuviai.

Pirmiausia New Britain mišrus choras padainavo tris dainas, mergaičių kvartetas Ramunėlė padainavo dvi dainas. Paskui tautinių šokių grupė, vadovaujama Aldonos Stasiukevičienės — Kaminskaitės, pašoko tautinių šokių — Sustą, Lenciūgėlį, Kalvelį ir Kepuring. Moterų sektetas Svajonė padainavo keturias dainas, gį vyrų choras pasirodė su keturiomis dainomis. Pabaigai vėl mišrus choras padainavo tris dainas. Visom dainom dirigavo muz. J. Beinorius. Visi vienetai dainavo puikiai.

Antroji pasirodžiusi tautybė buvo airiai — jaunimas. Kaip ir visada, jie buvo apsiirę žaliai. Pašoko daug savo tautinių šokių, net su batų taikšėjimais.

Lenkai pasirodė su mišriu choru, šokiais, keletu numerių prie piano. Choras dainavo labai gražiai. Jaunimas pašoko savo tautinių šokių, neišskiriant ir Krakoviako. Įdomiausias buvo šokis su figūromis. Piano skambesiai taip pat buvo įdomūs.

Jonas Bernotas

GERIAUSIOS DOVANOS
VAIKAM

Ką mes tikime. — Prel. P. Celičiaus tikėjimo tiesų santrauka jaunuoliui. Iliustruota. Kaina 4 dol.

Užburto kanklės. V. Frankienės pasakojimai vaikam apie se-



ALRK Moterų Sąjungos 35 seimo bankete iš k. prel. Pranas Juras, Mrs. Monchun (Mončiūnienė), seimo rengimo komiteto pirm. Birutė Šimanskienė ir teisėjas Frank Monchun (Mončiūnas). Nuotrauka The Edman Company, Putnam, Conn.

BENDRUOMENĖ

(atkelta iš 3 psl.)

gardos rinkiminė komisija. Apylinkėse sudarytos rinkiminės komisijos pagal rinkimų taisyklės pasiuntė laiku balsavimui kortelės su atsakymui pridedamais adresuotais vokais balsuojantiems paštu. Buvo pridėta nurodymai, kaip balsuoti. Rinkiminių būstinių adresai buvo paskelbti Darbininke Nr. 19, gegužės 11, psl. 12. Rintai kritikuoti spaudoje galima būtų tik tada, jei būtų pastebėta prasižengimai rinkiminių taisyklėms. Rinkimų taisyklėse nėra pasakyta, kad balsavimo kortelės turi būti siunčiamos visiems pagal turimą sąrašą. Rinkimų taisyklės įpareigoja pasiųsti balsavimo kortelę tik tam asmeniui, kuris jos raštu paprašys. Rinkimai buvo prarasti griežtai laikantis taisyklių, išskyrus tai, kad, norėdami patarnauti rinkėjams, pasiuntėme per 4000 užadresuotų vokių su balsavimo kortelėmis pagal apygardoje turimą kartoteką. Darbininke (Nr. 30, 1973.VII.27) "visuomeniniam darbe populiarų lietuvių pasisakymuose" asmenys, LB darbe niekad nesireiškė, už tą paslaugą rinkimus subjektiniai "kritikavo". Pavyzdžiui, dr. V. Paprockui buvo pristatyta ne viena kortelė, bet trys. Kiek neriai šeimai siųsti balsavimo kortelių, rinkimų komisijos negali patikrinti ir nežino. Pasiuntimas balsavimo kortelių buvo daugiau priminimas balsuotojams, kad vyksta rinkimai ir nurodomi kandidatai. Rinkėjai, gavę toki priminimą, galėjo (jei geros valios netrūktų) orientuotis, ką ir kada rinkti. Pirmosios LB apylinkės vienas valdybos narys dirba Cosmos Parcels raštinėje. Tos LB apylinkės valdyba, turėdama galvoje, kad Cosmos Parcels reklamuojama Darbininke ir per Lietuvos Atsiminimų radiją, kurio tarnautoju yra ponas

novė. Kaina 3 dol. Kietais viršeliais — 4 dol.

Samo ežero sekliai. N. Jankutės pasakojimai — novelės vaikam. Kaina 4 dol.

Stovi pasakų šalis. Tai nauja, vaikam skirta knyga, parašyta P. Kalvaitienės. Kaina 2.50 dol.

Šios ir kitos lietuviškos knygos bei plokštelės gaunamos Darbininko administracijoje.

V. Žukauskas, nematė nieko blogo pavesti savo valdybos ir rinkiminės komisijos nariui surinkti balsuojančių paštų balsus minėtos siuntinių įstaigos adresu. Taigi "Vnieštorgui" ne vien pirmoji LB apylinkė "tarnauja". Šia proga norim ir ne "visuomeniniame darbe populiarų lietuvių" balsą perduoti. Prieš rinkimus, paskelbus apygardos rinkiminės komisijos adresą, buvo gautas iš Port Chester mažai raštingos, senesnio amžiaus moters labai sunkiai parašytas laiškas, iš kurio išskaitėme, kad ji teiraujasi, kaip ji galėtų rinkimuose dalyvauti. Savo adresu neįstengdama parašyti, pridėjo iš laikraščio iškirptą savo adresą. Balsavimo kortelė jai buvo pasiųsta, ir ji laiku grąžino savo balsą jai mūsų nurodytu adresu. Kaip matyti, balsuotoja nėra didelio mokslo žmogus, bet ji jautė lietuvišką pareigą balsuoti ir tam ji rado būdą tai padaryti. Taip pat buvo gauta laiškų ir iš kitų vietovių, prašančių balsavimo kortelių. Tai yra puikūs pavyzdžiai, kai yra gera valia ir nepikta lietuviška širdis.

Girdėjome taip pat (dažniausiai iš tokių, kurie nebalavo), kad buvus per mažą rinkimų garsinimo ir informacijos. Tokiems norime priminti: Darbininke apie rinkimus buvo rašoma pradedant Nr. 13 (III.30), toliau balandžio 6 (Nr. 14) — "Kaip rinksime JAV LB tarybą, kas žinotina balsuotojui", nurodome, kaip statyti kandidatus; Nr. 15 (IV.13) paskelbta apygardos rinkiminė komisija, duotas adresai ir telefonai; kandidatų tarybą sąrašas paskelbtas Darbininke Nr. 16, o j PLB seimą Nr. 17. Balsavimo būstinių adresai ir balsavimo laikai paskelbti Darbininke Nr. 19; Nr. 20 duotas kandidatų aprašymas — "Kas tie 14, kurie kandiduoja į LB tarybą". Per Laisvės Žiburio radiją apie rinkimus buvo pranešta gegužės 13 ir 20. Rinkimus minėjo taip pat Lietuvos Atsiminimų radijas. Skaitant Darbininką ar klausant radijo, sunku tikėti, kad rinkimai galėjo likti nepastebėti.

New Jersey LB apygardoje (Darbininke Nr. 17) duotas tik kandidatų sąrašas, jokių kitokių rinkimus liečiančių pranešimų neteko pastebėti, o balsavo šiek tiek daugiau negu New Yorko. Sovietiniu pavyzdžiu bu-

vo naudojama balsavimo prievarta: buvo vaikščiojama po namus, raginama telefonais, kaimynams duodamos balsavimo kortelės, kad įkalbėtų kaimyną balsuoti. Pasekmės geros, bet artklas pateisina priemones? Perskaičius apie taip vedamus rinkimus, prisimena 1940 metai. LB Rinkimų Taisyklės tokio rinkimų būdo nenumato, ir tai yra aiškus prasižengimas rinkimų taisyklėms. O gai New Jersey LB apygardoje veikė kitos taisyklės?

Darbininke (Nr. 26, 1973.VI.29) vedamajame "New Yorko LB problema" paskelbtas sąmoningas prasilenkimas su tiesa. Ten pasakyta: "Apygarda buvo geresnės nuomonės apie savo pajėgumą ir sutiko rengti rinkimus, kai jai buvo pripažinti penki atstovai". (Mūsų pabrūkta.) Sutinkame, kad buvome ir šiandien esame "geresnės nuomonės" ir tą pripažinimą mūsų pažiūroms gavome ne tik iš LB tarybos suvažiavimo Philadelphiaje, bet tai yra įrašyta į LB tarybos rinkimų taisyklės ir tai šiandien JAV LB įstatymas, būtent, kad "išrinktųjų į LB Tarybą atstovų skaičius nustatomas po įvykusių rinkimų", bet ne pagal prieš 3 metus įvykusių rinkimų davinius. Tai turėjo žinoti Darbininko vedamojo redaktorius ir tada (gerai valiai esant) aukščiau minėta citata turėjo skambėti taip: "Apygarda buvo geresnės nuomonės apie savo pajėgumą ir sutiko rengti rinkimus, kai jai tuometinė JAV LB centro valdyba (Br. Nainys — pirmininkas) pažadėjo iškelti New Yorko LB išrinktųjų atstovų skaičiaus klausimą artimiausiam LB tarybos suvažiavime po įvykusių rinkimų New Yorko. Ši tiesa, kurią esame pasirošę paremti dokumentais, gerokai apgriauina gerai sufabikuotą, ant klaidingų ir klaidinančių pamatų pastatytą vedamąjį.

Reikia pastebėti, kad New Yorko LB apygardai buvo pripažinti (ne pažadėti) penki atstovai ne prieš rinkimus, kaip sąlyga rinkimų vedimui, bet po įvykusių rinkimų N. Y. apygardoje. Todėl penki atstovai negalėjo būti sąlyga rinkimams vesti. Tai yra didelis skirtumas tarp fabrikato ir fakto. Šia proga prašome Darbininką tą vedamąjį atitinkamai pataisyti.

JAV Lietuvių Bendruomenės New Yorko apygardos valdyba

P.S. Kitame nr. bus redakcijos pastabos dėl šio rašto.

New Britain, Conn.

Graži LB gegužinė

Lietuvių Bendruomenės New Britaino apylinkė birželio 3 Stanley Quarter Parke surengė gražią gegužinę. Ji vyko prie 17 ir 18 židinių (krosnių). Gegužinei maistą, kaip ir pernai, sunėšė LB narės ir kitos rūpestingos ponios. Tokiu būdu svečiai buvo puikiai pavaišinti (nemokamai). Vyrų vaišino svečius gėrimais.

Kai kas buvo atsinešęs ir radijo aparatus. Tai buvo galima pasiklausyti ir Tėvynės Garsų lietuvių radijo valandos, kuri šį kartą buvo ypatingai puikiai paruošta (apie Vilniaus įkūrimą, jo 650 metų sukakčiai paminėti). Be to, prieš programą ir po jos kai kas, susieškojęs muzikos, smagiai ir pašoko.

Pabaigoj atvyko svečių ir iš Hartfordo: Simanauskai, Petkaičiai, Kriščiokaičiai. Vis tai choristai. Prie jų prisidėjo ir New Britaino choro dalyvis K. Zavickas, ir jie sudarė "chorą" ir gražiai padainavo, tuo pajavairindami gegužinę.

Šias eilutes rašančiam šia proga teko susipažinti su Aldona Vaicekauskaite - Plečkaitiene, kilusia iš Suvalkų trikampio — Vaitakiemo kaimo, Smalėnė valsčiaus, Seinų apskrities. Jonas Plečkaitis, per laikraščius, laiškais ir per pažįstamus žinoties apie Aldoną Vaicekauskaitę, 1970 nuvyko į tą Lenkijos valdomą lietuvių kraštą, po trijų savaitių ją vedė (padarė metrikaciją) ir parsivežė į Ameriką. Tikros jų vestuvės buvo jau čia, New Britaine, 1971 birželio 5 Šv. Andriejaus lietuvių parapijos bažnyčioj. Moterystės sakramentą palaimino kun. A. Karalis.

Aldona Plečkaitienė papasakojo, kad jų kaime ir kitur Seinų apskrityje yra daug lietuvių. Punske yra lietuvių gimnazija, kurią yra lankiusi ir Aldona. Gimnazijoje dėsto ir lietuvių mokytojai, kaip Danutė Grabauskaitė, Algis Uzdziła (šiuodu yra baigę Vilniaus universitetą), Jonas Staskeliūnas, Juozas Vaina ir kt.

Mirė M. Grimaila

New Britaino ligoninėj gegužės 23 mirė Matas Grimaila, sulaukęs 81 m. amžiaus. Gegužės 25 iš Zigo koplyčios buvo atlydėtas į Šv. Andriejaus lietuvių parapijos bažnyčią, kur gedulingas mišias aukojo ir pa-

mokslą pasakė klebonas kun. Edvardas Gradeckas. Palaidotas Šv. Marijos kapinėse greta savo žmonos.

A. a. Matas Grimaila į šį kraštą atvyko 1912. New Britaine išgyveno 62 metus. Ilgą laiką dirbo Corbino metalo liejykloj. Daug dirbo Varpo klube.

Velionis priklausė prie Šv. Andriejaus lietuvių katalikų parapijos. Buvo uolus bažnyčios lankytojas. Be to, priklausė prie Varpo klubo, Auksinio amžiaus organizacijos (pensininkam) ir Altos New Britaino skyriaus. Altos skyrius su LB New Britaino apylinkė kasmet rengdavo Lietuvos nepriklausomybės minėjimus, o M. Grimaila juos atidarydavo, pasakydamas patriotinį žodį.

Nuliūdime paliko du sūnus — Jurgį, gyvenantį New Britaine, ir Matą, gyv. Bridgeport; dvi dukteris — Helen Kennedy, gyv. Chesire, ir Florence Franks, gyv. Great Boddow, Essex, England; brolių Lietuvoj; taip pat šešis vaikaičius.

Margučių pietūs

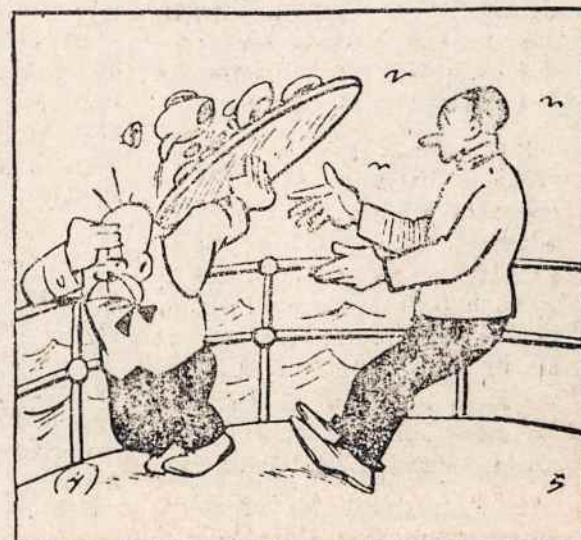
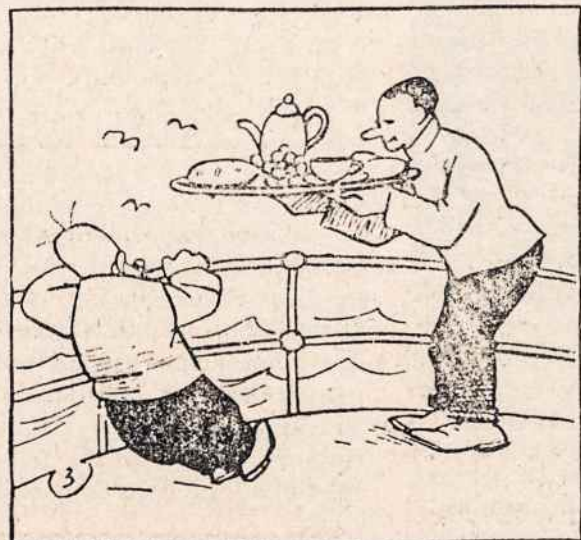
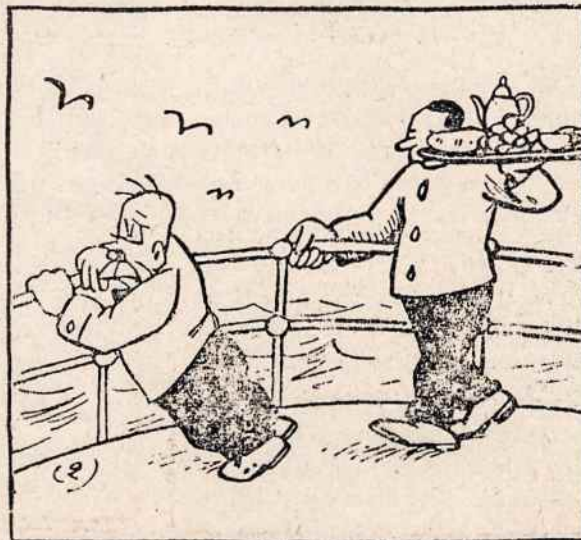
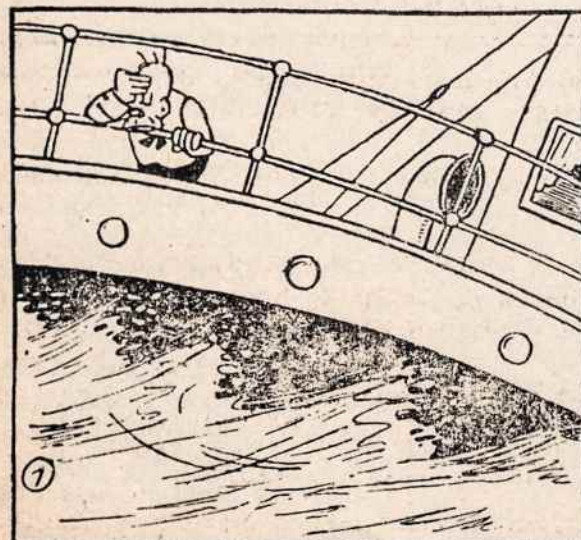
Kaip kiekvienais, taip ir šiais metais New Britaine Šv. Rožančiaus Moterų Dr-ja, kuriai vadovauja pirmininkė Elena Tamošaitienė, gegužės 6 bažnyčios salėj surengė gražius margučių pietus. Žmonių prisirinko daug. Buvo ir iš Hartfordo: Stasys Šrupšas Sr., Stasys Šrupšas Jr., Juozas Leonaitis ir kiti (apie dešimt žmonių).

Pietų dalyviai pasakė gražių kalbų, iškeliančių šios draugijos reikšmę ir pirmininkės E. Tamošaitienės bei valdybos nuopelnus. Kalbėjo New Britaino Šv. Andriejaus lietuvių parapijos vikaras kun. Jonas Rikteraitis, Stasys Šrupšas Sr., Darata Gužauskaitė, Jonas Matulis, Francis Spires, šių eilučių autorius ir kiti. Visi linkėjo Šv. Rožančiaus draugijos narėm, jos valdybai, ypač pirmininkei, geros sveikatos. Pirm. E. Tamošaitienė padėjo šeimininkėm už skaniai paruoštus valgius, svečiams už atsilankymą, o kalbėjusiems už gražius linkėjimus.

Muz. Jonas Beinorius davė trumpą, bet gražią programą. Mergaičių kvartetas Ramunėlė padainavo keletą dainų su gitaromis ir be jų. Su kai kuriomis kvarteto dainomis solo dainavo ir pats muz. J. Beinorius. Jo ir mergaičių dainos skambė-

Jurgio Spurgio nuotyčiai

ATOSTOGOSE



ARKIVYSK. J. MATULAIČIO MINĖJIMAS

WORCESTER, MASS.

Sv. Kazimiero parapijos Nekaltai Pradėtosios Marijos seselių rėmėjų skyrius rugpjūčio 26 surengė arkivyskupo Jurgio Matulaičio 100 m. gimimo ir 45 m. mirties sukaktį minėjimą.

Parapijos bažnyčioj marijonų viceprovinciolas ir šios parapijos klebonas kun. A. Miciūnas su kun. J. Bakanu koncelebravo mišias. Klebonas pasakė ir pamokslą.

Mišios buvo aukojamos už gyvus ir mirusius marijonus, gyvas ir mirusias Nekaltai Pradėtosios Marijos seseles ir už abiejų vienuolių gyvus ir mirusius geradarius. Dalyvavo Nekaltai Pradėtosios Marijos seselių vyriausia vadovė seselė Margarita su kitomis seselėmis, Šv. Kazimiero seselės ir gausiai susirinkę abiejų parapijų tikintieji. Giedojimo parapijos choras, vadovaujamas O. Keršytės, ir solistė O. Zubavičienė. Po mišių sugiedota "Marija, Marija".

Vėliau Maironio Parke buvo koncertas, pietūs ir paskaitėlė. Prieš koncertą sveikinimo žodį tarė skyriaus pirm. Židžiūnienė. Tolimesnės programos vedimą ji perdavė skyriaus sek. J. Miliauskienėi, kuri tuoj pristatė solistę Oną Zubavičienę, atvykusią iš New Jersey, mūsų kolonijoj viešinti pirmą kartą.

O. Zubavičienė yra didelė seselių gerbėja ir jų darbų rėmėja. Ji padainavo: Ei auga auga (Klovos), Už balto stalo (Banaičio), Liūlia liūlia, ažuolėli (partizano daina), Liepa (Schuberto), Ar žinai tą šalį (A. Thomas, iš operos Mignon). Publikai entuziastingai plojant, vieną dainą dar pridėjo.

Solistė ir akompaniatorė Olga Keršytė buvo apdovanotos raudonų rožių puokštėmis, kurias įteikė Bernadeta ir Teresė Miliauskaitės.

Pietūs pradėti malda, kurią sukalbėjo prel. P. Juras, gyvenęs Matulaičio senelių namuose Putname. Susikaupimo minute pagerbta ši pavasarį mirusi ilgametė skyriaus pirmininkė a.a. Marcelė Watkins.

Pasitiprinus skaniais pietumis, programos vedėja priminė šios dienos parengimo tikslą ir pakvietė seselę Onutę Mikailaitę plačiau supažindinti klausytojus su a.a. arkiv. J. Matulaičiu. Prelegentė labai vaizdžiai ir nuosekliai, tarytum pati viską išgyvendama, papasakojo apie a.a. J. Matulaičių kaip asmenį ir suminėjo jo atliktus darbus.

Nekaltai Pradėtosios Marijos seselių vienuolių vyriausia vadovė sesuo Margarita padėjo skyriaus pirm. Židžiūnienėi, ant savo pečių nesusiai šio parengimo našta, ir visai valdybai, ypatingai vyriausiai Parko šeimininkei E. Kauševičienei, mergaitėm, patarnavusiom prieš stalų; Šv. Kazimiero parapijos klebonui kun. A. Miciūnui,

MIC, už gražiai suorganizuotas pamaldas, pamokslą, skelbimus ir atsilankymą čia; Aušros Vartų parapijos klebonui kun. A. Volungui; Parko šeimininkui Lietuvių Labdaros Draugijos pirm. K. Adomavičiui už nepamokamai duotas patalpas (jis yra nuoširdus seselių rėmėjas); solistei O. Zubavičienei, kuri tiek dėl seselių pasiaukėjo, kad už kelionę ir koncertą neėmė jokio atlyginimo. Ypatinę padėką išreiškė Šv. Kazimiero seselėm už dalyvavimą pamaldose ir salėj, taip pat prel. P. Jurui, Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos reikalų vedėjui kun. R. Krasauskui, neseniai atvykusiam iš Romos, Matulaičio seselių namų kapelionui V. Zakarui, kun. J. Bakanui ir gerasirdai akompaniatoriui O. Keršytei, nutraukusiai savo atostogų dalį, kad galėtų prisidėti savo darbu prie šio minėjimo. Padėjo ir visiem šio minėjimo dalyviams.

Programos vedėja pasidžiaugė, kad seselė Margarita taip gražiai visiem padėjo; jai pačiai nebelikę nieko daryti, tik minėjimą uždaryti; tad pakvietė marijonų viceprovinciolarį ir Šv. Kazimiero parapijos kleboną kun. A. Miciūną sukalbėti malda.

Rėmėjų ir bendradarbių išvažiavimas

Nekaltai Pradėtosios Marijos seselės ir jų rėmėjai kviečia visus rugsėjo 23, sekmadienį, atvykti į Neringos stovyklą, į rėmėjų sąskrydį. Tai bus pilna įvairumo diena tyrame Vermonto kalnuose. Seselės pavaišins visus lietuviškais skanėstais. Bus progų atnaujinti draugystę, o gal ir naujai susipažinti.

11:30 val. bus mišios. Po mišių — pietūs ir meninė programa, kurią atliks rašytojas Jurgis Jankus ir Izabelė Žmuidzinienė.

J.M.

New Britain, Conn.

Regina Dalangauskienė gavo iš Lietuvos telegramą, kad liepos 1 mirė jos miela mamytė Petronelė Žiogienė, sulaukusi 87 metų amžiaus, gimusi Kaune, bet visą laiką gyvenusi Radvilų kaime, Radviliškio valsč.

Nuliūdime liko velionės vyras Petras, sūnus Petras su šeima, duklė Stasė Lapėnienė, gyveną Radvilų kaime, Lietuvoj, ir duklė Regina Dalangauskienė, gyvenanti Amerikoj. Liko ir vaikaičiai, Romas Dalangauskas ir Liūmūtė Mihailovitch, ir provaikaičiai, Treisytė, Romukas ir Gregoris.

Rugpjūčio 23 gautame laiške iš Lietuvos rasta nuotrauka, kurioj matyti, kaip mirusioji mamytė pagerbta daugybės vaikinių ir gyvūnėlių puokštėmis. Palaikydama Radviliškio kapinėse liepos 3.

Išsėkis Viešpaties ramybės, brangi mamytė! Tegul būna tau lengva Lietuvos žemelė, kurią tu taip mylėjai!

Balys Semaška

PO CHICAGOS DANGUM

Sv. Vardo Draugijos veikla
Šv. P. M. Gimimo bažnyčioj Marquette Parke rugsėjo 9 įvyko Sv. Vardo Draugijos pamaldas, po jų — salėj susirinkimas. Dalyvavo 96 nariai. Susirinkimą vedė pirm. V. Petrošius. Maldas sukalbėjo ir svarbius pranešimus padarė Draugijos dvasios vadas kun. J. Kuzinskas. Jis turi ir gražų balsą, todėl bažnyčioj puikiai užtraukia lietuviškai Draugijos giesmę.

Pirmininkas apibūdino Dr-jos veiklą. Kalbėjo apie didžiulį Dr-jos pikniką rugsėjo 16 mokyklos aikštėj ir salėj. J. Skelly pranešė apie rekolekcijas, kurios įvyks lapkričio 2 pranciškonų vienuolynė (vrai prašomi iš anksto užsirašyti ir jose dalyvauti). Šeimos šventė bus spalio mėn. antrą sekmadienį per Dr-jos susirinkimą (kviečiami dalyvauti visi — moterys, vaikai ir jaunimais). Bus specialiai

programa ir minėjimas bažnyčioj ir salėj. Valdybos vicepirm. Šliogeris paskaitė gautus laiškus ir padėkas už pareikštą užuojautą mirus nariam (J. Zivatkauskui, M. Baltramonienei ir Ant. Barauskui). Visi mirusieji buvo prisiminti tylos minute. Vicepirm. Vėžys pranešė apie ligonius, kurie jau serga.

Po pietų įvyko Šiluvos Marijos pagerbimas. Dalyvavo labai daug tikinčiųjų. Pagerbimą organizavo Dr-jos narys dr. Jerome. Pamokslą pasakė vysk. V. Brizgys. Vyko ir Šiluvos kelių dienų atleidai.

Šv. Vardo Draugijos nariai yra vyrai, kurie padeda parapijos vidaus gyvenime, prižiūri tvarką bažnyčioj, renka aukas, rengia gegužines, dalyvauja procesijose ir iškilmėse. Draugijos tikslai ir darbai yra kilnūs. Vyrai kviečiami įsijungti į jos eiles.

Bal. Brazdžionis



Arkiv. J. Matulaičio minėjime Worcester, Mass., Maironio parke. Iš k. solistė Ona Zubavičienė, ses. M. Margarita — Nek. Pr. Marijos seserų vadovė, kun. V. Zakaras, ses. Ona. Minėjimas buvo rugpjūčio 26.

Philadelphijos ateitininkų šventė

Philadelphijos ateitininkai ir svečiai birželio 17 ir 18 gražioj Gasparėnų rezidencijoj buvo suvažiavę į savo metinę šventę.

Danguolė Tamulionytė, moksleivių ateitininkų centro valdybos atstovė, vedė įdomų pokalbį apie laisvės reikšmę.

Skaniai pasivažiinę, važiavom į sporto aikštę, kur mergaitės prieš berniukus žaidė krepšinį. Grįžę, kurie norėjo, ėjo maudytis.

Pailsėję tęsėm ideologinę programos dalį su pokalbiu, kurį vedė Vytautas Muraška, Philadelphijos moksleivių ateitininkų globėjas.

Netrukus pradėjo lyti. Atsirado studentai, kurie dieną praleido su savo atskira programa.

Susirinkus moksleivių ir jaunučių tėveliam, gitarom pritariant, kun. Kajetonas Sakalauskas, Philadelphijos ateitininkų dvasios vadas, aukėjo mišias.

Po mišių nustojo lyti. Ejom vakarieniauti ir pasirošti lauzai.

Sutemus pradėjom lauzą. Daug dainavom ir stebėjom jaunučių ir moksleivių pasirodymus.

Laužui pasibaigus, ejom pas Volertus. Ten buvo šokiai.

Sekmadienio rytą rinkomės su vėliavomis į mišias Šv. Andriejaus bažnyčioj, o po to į parapijos salę.

Iškilmingam posėdžiui vadovavo Rimas Juzaitis. Svečiai — Danguolė Tamulionytė ir Vytautas Narutis, studentų ateitininkų sąjungos pirmininkas, trumpai pasveikino visus susirinkusius, o Antanas Razgaitis, moksleivių ateitininkų sąjungos atstovas rytiniam pakraščiui, skaitė paskaitą.

Į moksleives ateitininkes buvo pakeltos: Vida Bendžiūtė, Kristina Juzaitytė, Lidija ir Loreta Radikaitės. Jas paruošę jaunučių globėja Teresė Gečienė. Į studentus ateitininkus pakelti šie buvę moksleiviai: Dana Juzaitytė, Alma Masaitytė, Algis Maciūnas ir Virgus Volertas. Iš Washingtono dalyvių į studentus pakelti: Marytė Dambriūnaitė, Antanas Dambriūnas, Izabelė Laučkaitė ir Rusnė Vaitukė. Pakeltųjų vardu trumpą padėkos žodį tarė Virgus Volertas.

Meninėj programoj Philadelphijos ateitininkų kvartetas — Dana Juzaitytė (su gitara), Rasa Makarauskaitė, Danutė Stankutė ir Zita Štarkaitė — padainavo šias dainas: Pilki keleliai, Pamylėjau vakar ir Pienė; klausytojų prašomos, papildomai padainavo Grįšim, grįšim. Į kvarteto dainavimo entuziazmą ir menišką susidainavimą publika labai šiltai atsiliepė. Kvartetas lanko operos solistės Juzės Augaitytės dainavimo studiją.

Šioj programoj taip pat daly-

Hartford, Conn.

Lietuvių parko reikalu

Lietuvių parkas buvo nuosavybė keturių organizacijų: Lietuvių radijo valandėlės, Lietuvių klubo, Lietuvių Susivienijimo 124 kuopos ir Lietuvos sūnų ir dukterų draugijos. Mažėjant paskutinių dviejų organizacijų narių skaičiui, likusieji nariai nutarė parduoti jiem priklausančias akcijas (Šerus). Galėjo jas nupirkti kitataučiai ar neaiškios asmenybės. Atsiradus naujiem nepageidaujamiem dalininkam, nelengvas parko priežiūros ir administravimo darbas dar labiau pasunkėtų. Reikėjo skubiai veikti ir sutelkti 2125 dol. sumą už šešias parduodamas akcijas. Tą nelengvą uždavinį atliko dabartinis parko pirmininkas — kūrėjas savanoris Pranas Špakauskas.

Gegužės mėnesio vidury akcijos buvo nupirktos ir atiduotos klubui. Tokiu būdu Lietuvių klubas praturtėjo šešiomis akcijomis. Parko savininkais liko tik dvi organizacijos: Lietuvių klubas ir Lietuvių radijo valandėlė.

Buvo kreipiamasi į lietuviškas organizacijas ir pavienius asmenis, ieškant lėšų, kad galima būtų atmokėti skolas. Gauti

tokie rezultatai: LVS Ramovės Hartfordo skyrius — 200 dol., Jonas Kuodys (Hartford) — 100, Stasys Vilinskas (Windsor) — 100, Lietuvių Susivienijimo Hartfordo skyrius — 100, Vytautas Petravičius (Hartford) — 100, Feliksas Bočiūnas (Hartford) — 100, dr. James Gailiūnas (Hartford) — 50, Lietuvių Bendruomenė (Hartfordo skyrius) — 50, Karlonienė (New Britain) — 50, Antanas Ramanauskas (Manchester) — 20, Jonas Janušauskas (Hartford) — 20. Iš viso yra gauta 890 dol., tai yra maždaug netoli puskelio.

Reikia pastebėti, kad Hartfordo lietuvių kolonija yra žymiai gausesnė, negu rodo lapas. Yra dar nemažas skaičius labiau pasiturinčių asmenų, negu aukojusieji. Lauksime ir jų.

Rugsėjo 30 parkas rengia Lietuvių dieną. Tikimės gausaus visuomenės atsilankymo ir visokeleto paramos.

Ta proga pranešam: parko skolom apmokėti 100 dol. ar daugiau aukojusiųjų pavardės bus įrašytos į garbės aukotojų sąrašą.

Klubietis

Kun. A. Miciūnas, MIC., Šv. Kazimiero par. klebonas, Worcester, Mass., vadovaus dviejų savaitių kelionei į Šv. Žemę. Ekskursija išvyks spalio 15 ir grįš spalio 29. Aplanys taipgi Romą ir Atenus (Graikijoje). Paskutinė diena rezervuoti vietas yra rugs. 30. Dėl informacijų kreiptis: Rev. A. Miciūnas, MIC. 41 Providence St., Worcester, Mass. 01604. Tel. 754-5142.

Atžymėjo 50 metų kunigystės sukaktį

Kun. Antanas Pranciškus Bružas, lasalietis vienuolis, atžymėjo savo kunigystės 50 metų sukaktį. Liepos 8 kukliai jis sukaktį paminėjo Šv. Juozapo senelių prieglaudoje, Jefferson City, Missouri.

Po to jis atvyko į Waterbury, Conn., kur yra lyg jo antroji tėviškė. Ir čia jis laikė padėkos mišias. Tada keliavo į Nashua, N. H., kur jam teko būti du kartus klebonu Šv. Kazimiero lietuvių parapijoje. Ir jis čia aukėjo padėkos mišias.

-o-

Kun. Antanas P. Bružas yra gimęs 1897 gruodžio 18 Pajevonyje, Vilkaviškio apskrityje, Lietuvoje. Su tėvais 1903 išvyko į Skotiją ir čia gyveno iki 1910 m. Tada visi persikėlė į Ameriką ir apsigyveno Waterburyje, Conn.

Waterburyje baigė Šv. Juozapo parapijinę mokyklą. Į tėvų lasaliečių vienuolyną įstojo 1916 liepos 16. Šv. Marijos seminarijoje Baltimore, Md., išėjo teologijos ir filosofijos mokslus. Studijavo Gregorianumo universitete Romoje, baigė teologijos daktaro laipsniu 1923 m. Kunigo įšventintas tais pačiais metais liepos 8 d.

Dėstė filosofiją La Salette seminarijoje Altamont, N. Y., 1924-31, nuo 1931 iki 1938 Šv. Kazimiero parapijos klebonas Nashua, N. H. Nuo 1938 iki 1941 Altamonto seminarijos rektorius. Tada vėl grįžo į Šv. Kazimiero parapiją klebonauti.

vavo Aušra Kananavičiūtė, pakščiūsi ištrauką iš Vytauto Mačernio Penktosios vizijos.

Aušra Kananavičiūtė

Dar kartą susitikim Neringoje

Daug mūsų gražaus priedauglio krykštavo, žaidė, bėgiojo, maudėsi, svajojo, kūrė, linksminosi Vermonto kalnuose prisiglaudusioj gražioj Neringoj aštuonias savaites! Jau ir didžiausiam skeptikui nebegali kilti klausimas, "kam seselėm reikėjo tos Neringos". Jaunimas šią stovyklą yra pamilęs. Vyresniesiems Neringoj stovyklos niekas neruošia, betgi lietuvių susiartinimo diena seselių sodyboj Putname skiriama visiem. Pernai toji diena praėjo su dideliu pasisekimu, ryšium su pasaulio lietuvių jaunimo kongresu. Šiomet niekas net nedrįso galvoti apie tokį pasisekimą, ir, visų nustebimui, žmonių suvažiavo dar daugiau.

Nemaža lietuvių savo atostogas praleido Putname bepoilsiaudami, o rugpjūčio 23-25 vyko ALRK Moterų Sąjungos 35-tas šeimas-suvažiavimas. Putname pasidarė svarbus lietuvių centras! O, anot kun. V. Puidoko, "dar taip neseniai čia karvės vaikščiojo".

Čia pradėjo kurtis tik kelios Nekaltai Pradėtosios Marijos kongregacijos seserys. Nedaug jų ir dabar. Bet jų darbai dideli. Jos ruošia, spausdina Eglutę vaikam, vadovauja stovyklom, vaikų darželiui, prižiūri senelius, slaugo ligonius ir dar ir dar... Savo gerumu yra prisitraukusios didelį būrį rėmėjų ir bendradarbių.

Rugsėjo 23 seselės ir rėmėjų centro valdyba kviečia visus rėmėjus ir bendradarbius Neringon pasidžiaugti nuveiktais

Nuoširdžiai kviečiame visus rugsėjo 23, sekmadienį, atvykti į Neringos stovyklos rėmėjų sąskrydį Vermonto kalnuose. Seserys visus pavaišins, bus proga pasikalbėti, atnaujinti draugystę.

Programoj: 11:30 val. Šv. Mišios, po jų pietūs ir meninė dalis. Meninėj programoj — Jurgio Jankaus kūryba; dalyvauja autorius ir Izabelė Žmuidzinienė.

Iki pasimatymo Neringoj!

N. P. Marijos Seserys ir Rėmėjai



Kun. Antanas Bružas, atšventęs 50 metų kunigystės sukaktį.

Išbuvo iki 1943 m. 1943-1948 vedė misijas lietuvių parapijose. Nuo 1948 iki 1956 dėstė filosofiją La Salette seminarijoje Ipswich, Mass. Klebonavo Kilgore, Texas, nuo 1956 iki 1959, dėstė prancūzų kalbą lasaliečių seminarijoje Jefferson City, Missouri. Klebonavo amerikiečių prancūzų parapijoje Creole, Louisiana, iki 1968. Tada paskirtas Šv. Juozapo senelių prieglaudos kapelionu Jefferson City, Mo.

— Jurgis Brazaitis vadovauja Argentinos lietuvių jaunimo sąjungai. Jo adresas: C. La Rosa 1253, Adroque, Prov. Bs. Aires, Argentina.

"Sovietskaja Litva" liepos 26 rašo, kad Vilniaus valstybiniam universitetui studijuoja 16,000 studentų ir šiemet į jį busių priimti 2805 naujokai. Į visas Lietuvos aukštąsias mokyklas šiemet busių priimta 12,000 studentų. (E)

darbais, pasitarti ir pasivečiuoti.

11:30 val. bus mišios ir pamokslas. Po to pietūs, vėliau programa. Žinomas pedagogas A. Masionis trumpai pakalbės apie Neringą, o Jurgio Jankaus kūrybą skaitys Izabelė Žmuidzinienė ir pats autorius.

Rugsėjo mėnesį būna ypatingai gražiu dienu, o Vermonte — pasaka... Tad iki malonaus susitikimo Neringoj!

Albina Lipčienė

DĖKOJAM

Labai nuoširdžiai dėkojam rengėjams ir dalyviams arkivysk. Jurgio Matulaičio minėjimo, įvykusio Šv. Kazimiero bažnyčioj ir Maironio Parke, Worcesterstery. Programą labai puikiai suorganizavo rėmėjų pirmininkė Židžiūnienė su visos Miliauskų šeimos talka — ačiū! Taip pat esam labai dėkingos visiem taip dosniai prisidėjusiem prie programos gražaus pasisekimo: klebonui kun. Miciūnui už mišias ir pamokslą, solistei O. Zubavičienei, atvykusiai iš New Jersey, ir jos akompaniatoriui O. Keršytei, šeimininkei Kauševičienei ir visom jos padėjėjom, Adomavičiam, maloniai užleidusiem Maironio Parko patalpas.

Toks nuoširdus visų pasiaukojimas ir mum parodyta šeimyniška šiluma taip gražiai derinasi su arkivysk. Jurgio Matulaičio dvasia, kurią prisiminti ir pagerbti buvom susirinkę.

Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserys

Dr. Domas Jasaitis — 75 metai

Dr. Domui Jasaičiui rugsėjo 18 suėjo 75 metai. Sukaktis duoda progą pažymėti, kad dr. Jasaitis yra iš tų žmonių, kurie yra jaugę ne tik į savo profesiją, bet ir į plačią visuomeninio veikimo dirvą.

Gydytojo profesiją susidarė studijose nuo 1917 Kievo ir nuo 1920 Berlyno universitetuose; gilino ją praktikos darbais Paryžiaus ligoninėse ir Pasteuro institute. Lietuvoje ją praktikavo nuo 1925 m. Šiauliuose. Tenai paskutinės jo pareigos buvo ligoninės direktoriaus. Amerikoje pastoviausiai ir ilgiausiai, nuo 1953 iki išėjimo į pensiją, dirbo Tampa, Fla., džiovininkų ligoninėje.

Visuomenėn jaugo giliai ir plačiai nuo pat gimnazisto laikų — į ateitininkus moksleivius, paskiau studentus, sendraugius, visur reikšdamasis dinamiškai — paskaitom, kalbom, raštais. Šiauliuose jaugo dar plačiau į tokias organizacijas kaip krašto-

tyros draugija, Lietuvos pagrazinimo draugija, Rotary klubas, buvo net Šiaulių miesto tarybos narys. Dėl to atėjus bolševikams atsidūrė kalėjime.

Nuo antros okupacijos pasitraukęs į Vokietiją, tokis pat dinamiškas buvo kaip L. Raudonojo kryžiaus pirmininkas, kaip Vliko Vykdomosios Tarybos narys, krikščionių demokratų sąjungos veikėjas.

Pasitraukęs iš tarnybos, persikėlė iš Floridos į Mount Vernon, N. Y.; čia arčiau prie saviškių — dukters ir žento L. ir K. Valiūnų, arčiau ir prie sūnaus Stasio, taip pat gydytojo, bei marčios Jasaičių, kurie gyvena Bostone.

Parvykęs iš Floridos, nesitraukia iš visuomeninės dirvos — ilgą laiką buvo L.K.M. Akademijos židinio New Yorke pirmininkas, tebėra lig šiol kr. demokratų laikraščio "Tėvynės Sargo" redaktorius.



Dr. Domas Jasaitis

Naujos Zelandijos teisėjas moko Petrą Šimkų, kaip reikia protestuoti prieš tokią valdžią

Iš Naujosios Zelandijos gautame laikraštyje "The Auckland Star" rugsėjo 8 yra tokia žinia apie pensininką Petrą Šimkų. (Laikraštis gautas J. G. dėka).

Šešiasdešimt metų amžiaus pensininkas, kuris norėjo pareikšti protestą prieš veiksmus Rusijos, aneksavusios Lietuvą, vakar (rugs. 7) atsidūrė Auckland magistrato teisme kaltinamas už sąmoningą įžengimą į Epsom Show Grounds nuosavybę.

Teismui buvo pareikšta, kad Petras Šimkus buvo rastas už Rusijos patalpų prie tarptautinės prekybos mugės rugpiūčio 30 dieną — vieną dieną po to, kai buvo pašalintas už mėginimą sugadinti žemėlapių šioje patalpoje. Šimkus, kelis kartus reikalaujamas pasitraukti, atsisakė ir buvo suimtas. Prie jo buvo rasta buku minkštu galu plunksna ir atsuktas žemėlapių sugadinti. Taip pareiškė teismui seržantas D.E. J. Butcher.

Šimkus, kuris kaltinimus prisimė, buvo (teisėjo) B. O. Nicholson rastas kaltas ir įsakytas atvykti į teismą, jei per šešis mėnesius bus pašauktas, išgirsti sprendimo.

PADĖKA

Sėkmingai praėjus Lietuvų Katalikų Mokslo Akademijos IX-ajam suvažiavimui, Akademijos centro valdyba ir Naujosios Anglijos židinis nuosirdžiai dėkoja sekčių vadovom — prel. V. Balčiūniui, prof. S. Sužiedėliui, prof. dr. J. Pikūniui, dr. A. Kulpai-Kulpavičiui, dr. P. Kaladei, V. Kulbokui, dr. B. Petkauskui, visiems prelegentams, ypatingai pilnates posėdžių paskaitininkams; suvažiavimo rengimo komiteto nariams — Broniui Paliuliui, surengusiam Akademijos jubiliejinio suvažiavimo banketą, dr. Petriui Kaladei, sutelkusiam suvažiavimui reikalingas lėšas, inž. Antanui Girniui, vedusiam registracijos reikalus, prof. Pranui Liūimui, S.J., pasirūpinusiam pamaldų ir patalpų reikalais, ir Antanui Mažiuliui, suorganizavusiam senosios Lietuvos valstybės žemėlapių parodą.

Prof. dr. Antanas Liūima, S.J. L.K.M. Akademijos p-kas

Prof. dr. Juozas L. Navickas Naujosios Anglijos židinio p-kas

PADĖKA

Du kartus turėjęs širdies priepuolius, ilgokai išbuva ligoninėje. Nors dar jaučiu ligos pasekmes, bet kasdien stipreju.

Noriu savo ir šeimos vardu padėkoti dr. Onai Vaškevičiūtei, dr. Nemickui, dr. Silvai, Šv. Kryžiaus seselėms, vysk. Brizgiui, kun. Kelpšai, kun. Zakaraskui, kun. Kuzinskui, Lietuvos vyčių 112 kuopai, radijo progr. vedėjai ir leidėjai Aldonai Daukus, laikraščių redakcijom, SLA prez. Dargiui, Frank Zapolis, J. V. Leonas Venckus, Anglijos Liet. Klubui, Ramovės valdybai, Šv. Vardo D-jaui, V. Andrijauskui, Bud ir Val Smith (DeKalb) dukrai Kataline, J. V. Klevys, A. Laukaičiui, M. Tiškevičienei, P. Stravinskui, Gladys DeLeo, Darbininko redaktoriui kun. Bučmiui, Blekiui, Petrauskui ir

K.B.

PULK. LAKŪNUI NARCIZUI TAUTVILAI MIRUS

Rugpiūčio 22, antradienio lietiną popietę, Washingtone, D.C., buvo palaidotas Lietuvos gen. štabo pulkininkas, lakūnas Narcizas Tautvilas. Grupė civilių, kadaise buvusių karių, įvairiai saliuotodami, pagerbė šį Lietuvos karininką, rezistentą, veikėją. Tiem vyram vadovavo K. Škirpa, taip pat buvęs Lietuvos kariuomenės pulkininkas. "Washington Post" įsidėjo

nuotrauką, trumpą aprašymą, kad mirė "U. S. Library Aide". O lietuviams jis buvo kur kas daugiau.

-o-

Velionis Narcizas Tautvilas buvo gimęs 1903 sausio 5 Rozalime, Panevėžio apskrityje. Mokėsi Šiaulių gimnazijoje, 1925 baigė Karo mokyklą, 1926 perėjo tarnauti karo aviacijon, 1937 baigė Vytauto Didžiojo aukštąją karo mokyklą. Baigė geriausiais pažymiais. Tuo metu jo darbo kambarys buvo užverstas knygomis, užrašais ir didžiuliais žemėlapiais, kurie buvo visi išbraižyti. Čia buvo nagrinėjami visokiausi strateginiai uždaviniai.

Baigęs akademią, buvo 6-tos oro eskadrilės vadu, 1937-40 lektorius Vytauto D. aukštojoje karo mokykloje.

Taip jau nutiko, kad įsimylėjo to meto vieną prašmatniausių Kauno merginų Bronę Gustaitytę. Senos didelės nuotraukos liudija, kokios buvo šaunios vestuvės, kokie laimingi jaunavedžiai, kokie buvo gražūs lietuvių aviatoriai.

Mano brangiausia to meto nuotrauka buvo velionio Tautvilo, kaip jis stovi prie lėktuvo, papuošto vyties kryžiumi ir gele. (Jei kas kada rašys apie XX amžiaus lietuvių karį, jo būdą, aprangą ir ginklus, Tautvilas būtų vienas iš labiausiai prisimintinų).

Kartą Palangoje mus, giminių vaikus, jis nusivežė į aerodromą. Jis buvo Palangos komendantas. Jis parodė mum lėktuvus. Dar ir dabar jį matau riedantį ANBO VIII ir kylantį pro pušis (ANBO VIII buvo pirmasis serijinis lietuviškas gen.



Pulk. Narcizas Tautvilas

Gustaičio sukonstruotas karo lėktuvas).

-o-

Kaip jis turėjo pergyventi 1940 Lietuvos valstybės žlugimą! Ne jo valia buvo, bet taip nutiko, kad toji aviacija nepalaido nė vienos kulkos į priešą...

Kai buvo likviduojama Lietuvos kariuomenė ir jos aviacija, jis buvo atleistas iš tarnybos. Teko slapstytis.

-o-

Iš Lietuvos išvyko 1944 metais. Karui pasibaigus, su šeima buvo Kempene, Bavarijoje. Ten jis buvo išrinktas pabėgėlių stovyklos vadovu. Į Ameriką atvyko 1949 metais. Pirmą gyvena New Jersey, paskui jį pakvietė į Washingtoną. Dirbo kongreso bibliotekoje aviacijos skyriuje. Čia jis pasidarė vienu iš rimčiausių sovietų aviacijos žinovų. Su kitu specialistu paruošė spaudai rusų-anglų techninių terminų žodyną. Kalbotyra jo buvo kita mėgstama sritis. Išspausdino keletą svarbių rašinių.

-o-

Jis sugebėjo įžvelgti į laiką ir į visas aplinkybes, sugebėjo net už jų toliau matyti. Pvz., kai buvo gen. P. Plechavičiaus organizuojama rinktinė, jis iki paskutinio momento nepasitikėjo nacių pažadais, nes jam atrodė, kad tie metai negalimi lyginti su 1918 m. Ir Amerikoje 1953 metais, kai čia buvo pagarsėjusi Kersteno — Dulles politika, Tautvilas įtikinėjo, kad JAV planai Lietuvos atžvilgiu yra kitoki.

-o-

Kur jis dirbo ir kur vadovavo, visur turėjo darbo nuovoką, ir viskas ėjo lengvai. Negėrė, nerūkė, buvo santūrus. Mirė po sunkios ir skaudžios ligos, kuri pasireiškė jam išėjus į pensiją. Jei ne jo amžius — 70 metų, jo nebūtų paleidę į pensiją, nei jis pats būtų išėjęs.

Išėjęs į pensiją, ruošėsi su žmona keliauti po pasaulį, norėjo kur nors nusipirkti žemės ir savo rankom pasistatyti namą. Bet visa pasibaigė sunkia liga. Mirė rugpiūčio 18 d.

-o-

Liko jo žmona Bronė, dukte Dana Jurgėlienė su šeima, seserys ir broliai Lietuvoje, ir visi mes, vienokiu ar kitoku metu ji pažinę ir jį nuosirdžiai pamilę.

A.Š.

BALTIMORĖS ŽINIOS

Daina, vyrų choras, rugsėjo 23, sekmadienį, su savo šeimomis rengia gegužinę Gordon ir Eleonoros namuose prie Liberty Dam. Šalia valgių bus ir įdomi programa su dainomis.

Vištienos pietus rugsėjo 16 surengė Šv. Alfonso parapijos draugijos mokyklos salė. Šokių grojo geras orkestras. Salė buvo gražiai išpuošta. Pelnas paskirtas Šv. Alfonso mokyklos reikalom.

Kalėdojimas, metinis papiečių lankymas, prasidėjo rugsėjo

18. Kiekvieną sekmadienį kuniagai iš sakyklos praneš apie lankomus rajonus.

Lietuvių Posto 154 ir jų padėjų naujų valdybų supažindinimo iškilmės bus rugsėjo 30 Lietuvos Svetainės didžiojoje salėje. Baltimorės ir Marylando valstijos Amerikos Legionierių organizacijos viršininkai pakviesti dalyvauti tose iškilmėse. Visi posto nariai raginami gausiai dalyvauti. Iškilmės prasidės 2 val. popiet. Po jų bus valgių ir gerimų.

Madų parodą rengia Šv. Alfonso energingos sodalietės gražioj Martine West salė. Ten kiekvienais metais vyksta toks parengimas. Šiomet įvyks spalio 2, antradienio vakarą. Po vakarieniškos vyks moterų ir vyrų naujausių madų paroda. Veiks loterija. Bilietų galima gauti pas sodalietes ir klebonijoj.

Julian Kavalesky-Kavaliauskas, pirmos kartos lietuvis, stauga mirė rugsėjo 9 nuo širdies smūgio. Gedulingas mišias už jo sielą aukoją jo giminaitis kun. Juozas Antoszewski Šv. Alfonso bažnyčioj rugsėjo 13. Palaidotas Lake View Memorial kapinėse. Nuliūdime liko žmona Ethel ir velionies motina Rožė.

Jonas Obelinis

Lietuvos Generalinio Konsulato New Yorke paieškomi asmenys

Baranauskas, gyvenęs Kretingoje, buvęs geležinkelietis.

Bučys (Buchis), Kostas, gyvenęs New Britain, Conn., turėjęs taverną.

Šimaitis, Antanas, Domininko sūnus, virš 80 metų amžiaus, į JAV atvykęs prieš Pirmąjį Pasaulinį karą, gyvenęs Chicagoj, kilęs iš Angliadegių km., Skaudvilės vl., turėjo sūnų Kazimierą ir dukrą Aleksandrą.

Tiepel, Adolfas ir Irena, arba jų vaikai: Edith ir Erich, kilę iš Raseinių apsk., po karo iš Vokietijos atvykę į JAV, gyvenę Dundee, Mich.

Venspolytė (Atkoska), Elena ir jos šeima, gimusi JAV 1920, buvo atvykusi į Lietuvą, grįžusi gyvena Chicagoj, vėliau Detroit, Mich.

Žekas, Julius, gyvenęs Rokiškyje.

Ieškomieji arba žinantieji apie juos maloniai prašomi atsiliepti: Consulate General of Lithuania 41 West 82nd Street, New York, N. Y. 10024.

kitiem mane užjautusiem ligoje. Ačiū dr. Adomavičiui, lietuvių televizijos vedėjui T. Šlutiui, J. Simonavičiui iš Toronto, red. dr. Nagiui iš Montreolio, red. Paukšteliai, Tėviškės Žiburiam, Sandarai, Naujienom, Draugui. Reikiu visiem nuosirdžiausią padėką.

Balys Brazdžionis

Lietuvoje mirė Jonas Janušas

Rugsėjo 12 iš ryto Šiauliuose mirė Jonas Janušas, sulaukęs 102 metų, dailininko Česlovo Janušo tėvas. Palaidotas rugsėjo 14. Jo sūnus Česlovas, dailininkas, gyvena New Yorke, gi kitas sūnus Andrius ir dukra Marija gyvena Lietuvoje. Pas dukrą jis ir praleido savo gilios senatvės dienas.

-o-

Jis buvo gimęs 1871 metais rugsėjo 18 d. Pūplučių kaime, prie Kražių. Visa jo giminė gyvena ilgai, — tėvas mirė 103, o senelis sulaukė net 116 metų.

Jo sesuo buvo aktyvi Kražių skėrdinių dalyvė, įsitraukusi į ilgą kovą su kazokais. Ji virino vandenį ir pylė ant puolantių kazokų. Už tai jai teko vėliau sėdėti Vilniaus kalėjime. Lietuvos respublikos laikais ji buvo apdovanota Gedimino ordinu.

Velionis Jonas mokėsi Palangos progimnazijoje drauge su buvusiu Lietuvos prezidentu A. Smetona. Vėliau tarnavo Rusijoje akcizninku.

Prieš I-įj pasaulinį karą buvo įsikūręs Kryme, Fiodoso mieste. Kryme gyveno turtingai ir turėjo savo vasarvietes, buvo tabako, vyno, kvėpalų ekspertas. Jau tuo

metu palaikė glaudžius ryšius su lietuvišiais veikėjais, ypatingai su dr. K. Griniumi ir M. Slezėvičiumi.

Lietuvos atskūrimo metais buvo paskirtas Lietuvos konsulu visai pietinei Rusijai. Šiose pareigose išbuvo nuo 1918 iki 1921 metų.

Kaip konsulas turėjo progos ginti lietuvių reikalus, padėti jiems išvykti į Lietuvą. Tuo metu rytiniame Kryme gyveno nemaža bajorų, kilusių iš Lietuvos. Keliems šimtams tų bajorų parūpino Lietuvos pilietybės dokumentus ir padėjo pabėgti nuo revoliucijos. Jie visi išvyko į Lietuvą.

Jis pats į Lietuvą su trimis vaikais grįžo 1922 metais. Jo žmona buvo mirusi 1916 metais. Grįžęs į Lietuvą, buvo munitinės tarnautojas. Pradėjo dirbti Skuode, paskui teko jam daug kur buvoti, eiti visokiausias pareigas.

Gilią senatvę praleido Šiauliuose. Jau ir senas būdamas, gyvai sekė dail. Česlovo Janušo kūrybą ir džiaugėsi jo pasisekimu. Gi dailininkas savo tėvą iš čia yra parėmęs įvairiais būdais.

AMSTERDAM, N.Y.

M. ir L. Kerbelių auksinis jubiliejus

Mikas ir Liudvika Kerbeliai rugpiūčio 26 atšventė savo vedybų auksinį jubiliejų. Ta proga Šv. Kazimiero bažnyčioj buvo aukojamos padėkos mišios.

Klebonas kun. Kęstutis Balėys pamokslu metu pabrėžė jubiliečių pavyzdinę gyvenimą, kaip ištikimų Kristaus liudytojų ir lietuviškosios bendruomenės vadų. Po to buvo atnaujinta moterystės priesaika ir perduotas Šventojo Tėvo palaiminimas. Tenka pabrėžti, jog čia dalyvavo

taip pat visi tie patys liudytojai, kurie prieš 50 metų liudijo moterystę: Šimonai iš Detroito, Mačiulienė iš Brooklyno. Šiom mišiom visi liturgijos dalyviai buvo sudaryti iš šeimos — vaikų bei vaikų: komentatorius, lektorai, akolitai, aukojimo procesijos dalyviai.

Po mišių Holiday Inn patalpose įvyko iškilmingi pietūs, kuriuose dalyvavo daugiau kaip šimtas Kerbelių draugų bei pažįstamų.

Mikas Kerbelis atvyko į Amsterdamą 1906. Būdamas tikėtai 14 metų, giedojo tada parapijos chore soprano. Pasimokęs dirbo įvairiose apdraudose bendrovėse. Buvo sužeistas pirmąjį pasauliniam kare. 1921 kan. F. Kemėšis pakvietė jį į Bostoną Darbininko administratoriaus pareigom. 1923 M. Kerbelis grįžo į Amsterdamą. Čia jis įsteigė savo apdraudos bei kelionių bendrovę, kuriai dabar vadovauja jo sūnūs.

Be M. Kerbelio nepraeid joks žymesnis įvykis Amsterdame lietuvių gyvenime. Ilgametis Balfio pirmininkas, Amerikos Lietuvių Bendruomenės valdybos narys, Lietuvos vyčių veikėjas, Vasario 16 minėjimų organizatorius.

Auksinio jubiliejaus proga Mikui ir Liudvikai Kerbeliam tenka palinkėti Aukščiausiojo palaimos, geros sveikatės ir ištvėrėmės lietuviškoj veikloj.

K.B.



Iš Lietuvos neseniai atvežta Kančia, dabar saugojama lietuviškoj koplytėlėj Šv. Kazimiero parapijoj Sao Paulo, Brazilijoje. Kryžius ir Kančia buvo sovietų apdaužyti ir apdeginti.

ADOLF SCHRAGER'S BALDŲ VASAROS IŠPARDAVIMAS

10%-50% NUOLAIIDOS

ant miegamųjų su 2 lovomis, salionių, bufetų su baru, sofų, atverčiamų sofų, fotelių, matracų, vieniškų baldų, lempų, taipogi ir ant naujausių modelių importuotų ir vietinių baldų.

ADOLF SCHRAGER'S FURNITURE

336 East 86th St. (tarp 1 ir 2 Aves) New York City
Tel.: TR 9-0400

Atidara kasdien iki 8 val. — antrad. ir šeštad. iki 6 val.
(Mokėjimo sąlygos pagal pirkėjo pageidavimą)

Mūsų krepšininkai Europoj

KĄ RAŠO PRANCŪZAI IR ITALAI

K. ČERKELIŪNAS

Susidomėję sekam Š. Amerikos lietuvių krepšinio rinktinės viešnagę Europoj. Deja, iki šiol Darbininke (ir kitur) paskelbti Jurgio Janušaičio rašiniai nepatenkina — ir apie sportą rašant, neužtenka gerų norų... Be to, daug saldaus pasigyrimo ir pilnos riekščios naivumo. Negalima sutikti, kad ši komanda "reprezentuoja Lietuvą ir lietuvius". Ji reprezentuoja tik Š. Amerikos (JAV bei Kanados) lietuvius, bet toli gražu ne Lietuvą.

Dėl to žvilgsnį krepiam į pačią Europą. Jau prieš kelionę laiškuose iš užjūrio sportu besidomį tautiečiai buvo nustebinti Jono Šoliūno JAV lietuvių spaudoje liejama propaganda. Citata iš vieno laiško: "Šoliūno prancūziskai spaudoje labai diletantiški ir viskas perdėta".

O koks vaizdas europinėje spaudoje? Didžioji spauda apie krepšinį paprastai mažai rašo. Lietuvių vardas sumirgėjo sportinėje spaudoje ir kai kuriuose provincijos miestų laikraščiuose.

Paryžiaus sporto dienraštis L'Equipe apie mūsų krepšininkus kukliai rašė, dažniausiai pasitenkindavo kronikine pasekme. Daugiau prabilo rugsėjo 3 laidoj, kur kalba apie Prancūzijos rinktinės pasirošimą Europos pirmenybėms Barcelonoje. Ta proga paminėti lietuviams, nes jie pirmutiniai priešininkai Prancūzijos rinktinėi, besirengiant keliauti į Ispaniją. Tai Lithuanians All Stars, kurioj žaidžia lietuvių kilmės amerikiečiai ir jiems vadovauja Vytas Grybauskas, FC Mulhouse žvaigždė pokario laikais. Lietuvių sudėty yra Ed Palubinskas, vienas geriausių šaulių (190 taškų) olimpinuose žaidimuose Muenchene, kur jis žaidė už Australiją. Be to, augsto ūgio ir sunkaus svorio Stepas Puidokas (2,10 m ir 109 kg), vikrus žaidikas Modestas, Šakys.

Paskelbta, kad lietuviams iš JAV jau yra žaidę keletą rungtynių Prancūzijoje, ryškiai laimėjo prieš AS Strasbourg-Mulhouse sutelktinę komandą, bet du kartą pralaimėjo prieš Prancūzijos meistrę AS Berck. Surašytos Prancūzijos rinktinės ir lietuvių sudėty — mūsiškių pilnas tuzinas, pavadės tikslios, tik vietoj Gineitis išėjo Jeneitis.

Rugsėjo 5 laidoj rašoma apie Prancūzijos pergalę prieš lietuvius 78-75. Prancūzai savo žaidimui nebuvo patenkinti, ryškios vidurio puoliko ir ūgio problemos. Cituojamas Vytas Grybauskas (jis vadinamas "le directeur sportif des "Lithuanians All Stars"), kuris 1951 iškėlė FC Mulhouse komandą Coupe de France baigmę ir gerai kalba prancūziskai. Grybauskas pasisakė apie kai kuriuos prancūzų žaidikus, o iš lietuvių paminėjo Puidoką.

Rungtynių statistikoje išlūskenti prancūzų taškai, o lietuvių tik komandiniai pasiekimai. Abu priešininkai pasiekė po 34 pilnus metimus (prancūzai iš 80

bandymų, lietuviams iš 75). Pergalę nusvėrė baudos, kurias prancūzai tiksliau smagstė (iš 18 įmetė 10, o lietuviams iš 24 pataikė tik 7).

Rugsėjo 6 L'Equipe grįžta prie lietuvių trumpam rašinių apie ūgį. Jei prancūzų treneris Joe Jaunay ir lietuvių Jonas Valaitis paimtų po 8 iškilius žaidikus iš savo komandų, lietuvių ūgio vidurkis būtų 1,97 m, o prancūzų 1,91 — didelis skirtumas. Pažymėta, jog solidus lietuvių trejetukas: Puidokas (2,10 m), Jesevičius (2,05) ir jaunas Mažeika (2,09) sudarė daug rūpesčio prancūzams.

Rugsėjo 9 kronikinė žinutė: draugiškose rungtynėse lietuviams nugalėjo Monaco 107-86.

Didžioji sportinė spauda daugiau dėmesio parodė turnyrui Udinėje, Italijoje. Milano sporto dienraštis La Gazzetta dello Sport rugsėjo 10 paskelbė apie Italijos rinktinės pergalę prieš lietuvius. Stambi antraštė nusieta per 4 skiltis, bet ten nėra lietuvių vardo. Tik antrinė antraštė, per vieną skiltį, skaitome: Italia — Lithuanians 84-72 (39-27). Be italų, išvardinti ir lietuvių žaidikai su taškais — pavadės be klaidos, tik Gineičiui nutrupėjo viena raidė. Taškai: Palubinskas 29, Puidokas 13, Baškauskas 10, Modestas 9, Varnas 6, Jesevičius 3, Kaknevičius 2, Čekauskas, Baris, Mažeika, Miniotas, Gineitis.

Reportažo autorius Enrico Campana pradžioje vaizdžiais sakiniais stabteli ties savotišku trenerio Valaičio apsigėrimu, paskui rašo apie buvusį australų Palubinską, Puidoką, Jesevičių...

Šios rungtynės plačiai išskendotos (150 eilučių), tuo tarpu apie kitą susitikimą Kanada — austrų Wienerberg (kanadiečiai laimėjo 83-70) — tik trumpa statistika.

Kitose rungtynėse lietuviams suklupo prieš Kanados rinktinę 79-86. Turnyrą Udinėje laimėjo Italijos rinktinė, įveikusi visus tris priešininkus (Wienerberg 80-43, lietuviams 84-72, Kanada 87-68), antroj vietoj Kanada.

Gaila, kad prieš kelionę savo tarpe paleidom tiek daug spalvotų burbulų — jais tik mes patys galim džiaugtis... O kad krepšininkai Europoj kukliai pasirodė (mūsų nepilnomis žiniomis: iš 10 rungtynių 3 pergalės), nieko tragiško — grupė sportininkų, lietuvių vardu, turėjo progos pavažinėti po Europą ir bent jiems tai neeilinis įvykis. Jiems ačiū, kad viener kitur sumirgėjo lietuvių vardas, bet savo žygiu jie Europos nenustebino, ko ir nereikėjo tikėtis.



Moterų tinklininkų ir vyrų krepšininkų komandos, dabar gastroliuojančios Europoje. Nuotr. Z. Degučio

MOTERŲ RINKTINEI EUROPOJE SEKASI

Rytas Babickas iš Olandijos laišku Darbininko redakcijai praneša apie Amerikos lietuvių moterų tinklinio sėkmes Europoje. Laiškas gautas rugsėjo 12d.

Laiške rašoma: Š. Amerikos lietuvių moterų tinklinio rinktinė laimėjo dvi rungtynes Duerene prieš Koelno universitetą 3:0 ir prieš Dueren Turn Verein 1847 3:0. Nuvažiavus į Olandiją, teko žaisti su V. Vokietijos meistrėm Hanover. Sužaidėm lygiom 2:2. Dėl laiko stokos nežaidėm penko seto. Prieš Olandijos meistrę Van Houten pralošėm 3:0.

Vakar vakare, rugsėjo 3, pralošėm prieš Olandijos jaunių (21 metų ir mažiau) rinktinę, kuri

PLAUKYMO PIRMENYBĖS

1973 Š. Amerikos pabaltiečių plaukymo pirmenybės įvyko rugpjūčio 5 Monmouth kolegijoje, West Long Branch, New Jersey. Dalyvavo daugiau kaip 50 plaukikų (lietuvių 14). Varžybas sklandžiai pravedė estai — jų buvo ir iškiliausi plaukikai: jaunių A kl. (15-17 metų) Raymond Entma iš Toronto 100 jardų laisvu stiliumu praplaukė per 50,6 ir mergaičių C kl. (11-12 metų) Linda Treumuth 50 j laisvu stiliumu baigė per 30,2.

Iš lietuvių šauniai pasirodė Vida ir Saulius Mikalonis (Detroito Kovas), Rita Trimakaitė (Clevelando Žaibas), Lina bei Andrius Barzdukai (Washingtono Vėjas).

Jaunių B kl. Mikalonis laimėjo 100 j laisvu stiliumu per 57,1, 100 j nugara per 1.10,9 ir 200 j įvairių per 2.33,6. Jaunių D kl. Barzdukas laimėjo 50 j laisvu stiliumu per 32,5.

dabar treniruojasi Europos pirmenybėms, 3:1 (16:14, 16:14, 15:17, 16:14).

Dabar važiuojame į Belgiją. Viso esame laimėję 7 rungtynes, pralaimėję 2, lygiomis — 1.

Rugsėjo 13 gautas kitas Rytos Babicko laiškas, rašytas rugsėjo 10. Ten minimi dar trys nauji laimėjimai.

1. Prieš ZOVOO sporto klubą, Gent, Belgijoje, — 3:2 (15:6, 16:14, 5:15, 4:15, 15:1).

2. Prieš A.S. Electricite Lille, prancūzų aukščiausios lygos komandą, žaidėm Caudry mieste Prancūzijoje, — 3:0 (15:12, 15:5, 15:10).

3. Prieš Tourcoing Sports, šiaurės Prancūzijos čempionės, žaidėm Dunkerque priemies-

Mergaičių B kl. Mikalonytė laimėjo 100 j laisvu stiliumu per 1.05,0, 100 j peteliske per 1.18,3, 100 j nugara per 1.13,9 ir 200 j įvairių per 2.40,8. Trimakaitė laimėjo 100 j krūtine per 1.27,6. Mergaičių D kl. Barzdukaitė laimėjo 50 j laisvu stiliumu per 36,4.

Lietuvių rinktinė (Trimakaitė, Barzdukaitė, Bačkaitytė (Washingtono Vėjas), Mikalonytė) laimėjo 4x50 j estafetę laisvu stiliumu per 2.14,9 ir 4x50 j įvairaus plaukymo per 2.28,0.

Daugiausia pergalių susižėrė estai, lietuviams liko antroj vietoj, 3. latviai. Mūsiškius globojo ŠALFAS plaukymo komiteto vadovas Alg. Bielskus iš Clevelando ir narys A. Barzdukas iš Washingtono. Būtų sveikintina, jei mūsų klubai skirtų daugiau dėmesio plaukymui, kurį jaunimas mėgsta.

K. Čk.

tyje, — 3:1 (15:10, 4:15, 15:10, 15:2).

Viso laimėta 10 rungtynių pralaimėta 2, lygiomis — 1.

SPORTAS NEW YORKE

Futbolas

L. A. Klubo futbolininkai perėitą sekmadienį pradėjo sezoną vokiečių Premier lygoje, sužaisdami rungtynes savo aikštėje, kuri yra Kissena Park Corridor, Queens. Pradžia liko nesėkminga, nes mūsiškiai pralaimėjo prieš West New York klubą 0:2 (0:0) pasekme.

Kitą kartą lietuviams žais rugsėjo 22, šeštadienio vakarą, prieš Eintrachtą, Metropolitan Oval aikštėje. Rezervinė pradės žaidimą 6 v., o pirmoji komanda 8 v. L.A.K. vienuoliktą savo divizioną perėitą sezoną baigė 3-čioj vietoj, ką reikia laikyti labai gera pasekme.

Lengv. atletika

Atletų klubo jaunųjų sportininkų veikla prasidėjo treniruočiųmis antradienio vakarais Victory Field aikštėje. Čia 6 val. vakarą renkasi visi, kurie domisi lengv. atletika. Vėliau plaukymas, mankšta ir treniruotės vyks antradieniais Franklin K. Lane gimnazijos salėse. Šiam reikalui šaukiamas suinteresuotų tėvų ir vadovų pasitarimas šį šeštadienį 11:30 val. Maironio mokyklos (Holy Child Jesus, Richmond Hill) patalpose.

Čia reikia pažymėti, kad Darbo Dienos savaitgalį Washingtono pirmenybėse dalyvavę L. A. Klubo tenisininkai ir lengvatlečiai labai gerai pasirodė ir laimėjo daug pirmųjų vietų.

Šiaučius kriaučių yla duria, bet abu kartu jie kuria Židinį Kultūros!



— Vaikalui apie tautinius lietuvių drabužius leisti gauta parama iš Kanados daugiakultūrių reikalų ministerijos. Ministeris dr. St. Haidasz pranešė, kad planuojamam veikalui paruošti paskirta 4,500 dol.

— ALIAS-PLIAS centro valdyba skiria 200 dolerių studentams, pasirinkusiems magistro ar daktaro tezes apie Lietuvą. Pinigai skiriami padengti išlaidoms, susijusioms su medžiagos rinkimu. Rašantieji darbus apie dabartinę Lietuvą galės pasinaudoti gausia medžiaga, kurią jau per septynerius metus renka Ekonominių Studijų Centras Washingtone. Atvykusiems rinkti medžiagą bus sudarytos sąlygos nemokamai apsigyventi kurioj nors lietuvių šeimoj. Suinteresuoti prašomi rašyti adresu: Economy Studies Center, P. O. Box 5770, Bethesda, Md. 20014.

— E. Narutienė parengė naujus V sk. Lietuvių kalbos pratimus. Tekstas kirėiuotas ir iliustruotas. Ką tik išėjo iš spaudos. Išleido JAV LB Švietimo tarnyba.

— Prof. Antanas Klimas, jau keliolika metų sėkmingai dėstąs Rochester, N. Y., universitete, išrinktas į šio universiteto vyriausiąją organą, universiteto senatą. Senatą sudaro trimetam rinktų 40 profesorių. Renka šio universiteto keli šimtai nuolatinių profesorių. Dr. A. Klimas jau kelinti metai yra narys vad. Graduate Council, kuri šiame universitete teikia doktoratus visose srityse.

— Lietuvių organizacijos ir pavieniai asmenys rašė Helsinkio konferencijos proga savo kraštų vyriausybėms raštus, memorandumus — tiek Lietuvos išlaisvinimo klausimu, tiek ir dėl delegacijų narių areštų. Tie visi dokumentai ir raštai turi istorinės reikšmės. Vlikas norėtų savo bylose turėti visų tokių raštų ar dokumentų — kokia kalba ir kam jie buvo ar dar laiški — nuorašus. Vlikui svarbu turėti ir svetimos spaudos konferencijos aprašymus, kur minimas Pabaltijo valstybių klausimas ar pabaltiečių delegacijos Helsinkyje buvimas. Todėl, kas tik turite tuos klausimus liečiančius medžiagos, malonėkite atsiųsti šiuo adresu: Vlikas, 29 West 57th Street, New York, N.Y. 10019. (Elta)

— Catholic Standard liepos 23 įdėjo trumpą žinią apie PLB Seimą. Parašyta, kad į suvažiamą atvykę atstovai iš viso laisvojo pasaulio, kur yra apie 50,000 lietuvių pabėgėlių. (E.)

— PLJS-gos Sydnejaus skyrius Lietuvių klubo salėj surengė pokalbį tema — kodėl mūsų jaunimas turi būti lietuviams? Tema buvo suskirstyta į 12 debatinių klausimų. Pagrindiniais kalbėtojais buvo penki jaunieji atstovai, pirmininkaujant dr. I. Venclovui.

Liepos mėn. Tautos Fondui aukojų nemažiau kaip po 25 dol. Šie rėmėjai: P. ir J. Tamašauskai, Fair Lawn, N. J. 60 dol.; po 50 dol. — dr. V. Paprockas, Richmond Hill, N. Y., Lithuanian Citizen's Assn., So. Boston, Mass., dr. B. Kaslas, Wyoming, Pa., J. Plaskus, Palo Alto, Calif., J. Ručys, San Francisco, Calif.; 30 dol. aukojų — P. Turulienė, Hollis, N. Y.; po 26 dol. P. Mikšys, Worcester, Mass., ir J. Butkus, Bridgeport, Conn.; po 25 dol. — A. ir B. Jakščiai, Urbana, Ill., E. Urbaitytė, Waukegan, N. Y., St. Dzikas, Indianland, Fla., J. Sonda, S. Boston, Mass., K. Didžiulienė, Bogota, Columbia, dr. J. Balys, Washington, DC, kun. A. Petrakis, Schenectady, N.Y., K. Krušinskas, Brooklyn, N. Y., K. Tamošaitis, S. Boston, Mass. Aukotojai po 25 dol. ir daugiau, jei tik pagėdauja, gauna Eltos informacijų biuletinį per išstisus metus. (Elta)



Toronto Rambynos tunto skautai, laimėję Šalfass šaudymo turnyrą ir gavę Laisvės Minties taurę.



Dr. Jokūbas Stukas, President

SCHUYLER SAVINGS

AND

Loan Association of Kearny, New Jersey

24 Davis Ave., Kearny, N. J. 07032

Phone: 991-0001; 991-7260

Savings Certificate	Regular Savings Accounts
2 years	5 1/4
Minimum \$10,000	
6 1/2	

MOKA

Nuo įdėjimo dienos kas ketvirtis metų priskaitomi nuosimčiai. Taupymo indėliai apdrausti ligi \$20,000.00

The FEDERAL SAVINGS and LOAN INSURANCE CORP., WASHINGTON, D.C.

DARBO VALANDOS: Pirmadienis-ketvirtadienis nuo 9 v. ryto ligi 3 v. p.p. Penktadienis — 9 val. ryto ligi 7 val. vak.

TURTAS (ASSETS) 8,000,000.00

Draugija lietuvių įkurta ir veikia nuo 1924 metų. Jos vadovybė ir dabar lietuvių rankose. Su tarnautojais galima susikalbėti ir kitomis kalbomis

Direktoriai: Joseph M. Belza, Edmund Bennett, John A. Condon, George Katilus, Jr., Frank Gelenitis, Esq., Stephen A. Mickewich, M.D., John D. Nakrosis, A.I.A., Walter Plikaitis, John J. Salvest, Esq.

SAVI, PAS SAVUOSIUS

STAMFORD, CONN.

Mirė Juozas Kliukinskas

Trumpai pasirgęs, Šv. Juozapo ligoninėje Stamford, Conn., rugpjūčio 30 mirė taurus Stamfordo lietuvis Juozas Kliukinskas, visų stamfordiškių mylimas ir gerbiamas "Papis".

Buvo tai nepaprastai taurios širdies ir malonaus būdo, giliai ir samoningai savo tėvynę pamilęs lietuvis patriotas. Gimęs 1889 gegužės 20 Amerikoje, Northampton, Mass., Juozas užaugo tipingas karštas džukas ir tokiu paliko per ilgą savo amželi.

Nepriklausomai Lietuvai kuriantis, jis grįžo Džukijon, gražiai sutvarkė savo įsigytą ūkį, pastatė savo kaime pastatą lietuviškai mokyklai ir ruošėsi pasilikti tėvų žemėje.

Deja, nepriklausomybės kovų eigoje Kliukinsko sodyba pasiliko lenkų okupuotame Seinų krašte ir Juozas nenorėdamas pasiduoti lenkam, skaudama širdim paliko žalio eglėnėlio apsupta ūkį ir grįžo Amerikon. Ligi pat mirties ši eglė pavėsyje palikta sodyba buvo Juozui laisvos Lietuvos simbolis, ir kiekviena pavasari svajonėse lankė savo eglutes ir mintyse skaičiavo, kaip didelės jos dabar jau turėtų būti.

Stamforde jis išgyveno 50 metų, gražiai įsikūręs Sprigdale kalvelėje, kurią jis pats ir visi lietuviai pasididžiudami vadino "Rambyno kalnu".

Jo namai buvo visų lietuvių namai. Jau prieš karą jis priglaidavo laimės ieškančius "grinorius", gelbėjo su kalba, su darbiais ir neleido jiems paskęsti ir išnykti lenkų imigrantų masėje. Po II-ojo karo jis rūpinosi ir šelpė tremtinius Vokietijos



Juozas Kliukinskas su pirmaisiais jo pagalba išleistas Lietuvos istorijos egzemplioriais.

stovyklose ir 500 dolerių paskola prisidėjo prie "Patrijos" Lietuvos istorijos išleidimo.

Stamfordan atvykę DP pas Kliukinskus iš pirmos dienos pasijuto lyg būtų grįžę Lietuvon. Šiuose namuose tuo metu buvo Lietuva — su lietuviška mokyklėle tremtinių vaikam, su sale susirinkimam, su rūsiu ir būteliu alaus norintiems tik draugą sutikti ar troškulį nuraminti. Kiekvieno naujai atvykusio įsikūrimas, turtėjimas, ant kojų atsistojimas a.a. Juozo buvo sekamas su didžiausiu džiaugsmu ir pasididžiavimu, be mažiausio pavydo, lyg visi būtų jo tikri broliai ir vaikai. Dėl to ir "Papis", tai yra Tėvo, vardas jam atsirado kažkaip savaime. Kiekvienas jį vadino tėvu ir tokiu nuširdžiai laikė.

Palaidotas rugsėjo 1 Šv. Jono kapinėse Stamforde, gausaus draugų būrio ir visų Stamfordo lietuvių palydėtas. Jautriai atsisveikinimo kalbą kapinėse pasakė Felicijus Prekeris. Be Stamfordo lietuvių kolonijos, giliam liudesy paliko žmoną Rožę Kliukinskiene-Čiurlionytę, dukterį Mrs. Victor Martin New Haven ir sūnų Seinų krašte.

Tavo kūnas tegu ilsis gimtoje Amerikoje, bet "Papis" širdis visada liks jo numylėtoje Džukijoje.

Dks.

Darbininkui paremti aukojo

Darbininko skaitytojai, prisijudami savo prenumeratą, kartu pridėda auką už kalendorių ir šiaip spaudai paremti:

Po 2 dol. aukojo:

Mass. valstija: Athol: M. Kabisaitis, A. Melaika.
Boston ir apylinkė (021): V. Adomkaitis, T. Aleksonis, R. Ambrozaitis, O. Andruskevičius, K. Arlauskas, P. Aukštikalnis, F. Averka, J. Babavičius, K. Bačanskas, A. Bačiulis, A. Baika, J. Bogušis, V. Bukauskas, E. Cibas, S. Dirsas, K. Duda, V. Gedrim, A. Girmius, A. Gudeika, D. Janus, J. Kačinskas, A. Kamantauskas, S. Kazlauskas, A. Keturakis, A. Kapovidienė, M. Krištaponienė, A. Kulponienė, J. Liutkonis, J. Mackevičius, S. Martišauskas, B. Mickūnienė, J. Močekvičius, E. Paliulis, M. Paulauskas, Z. Petrauskas, R. Petronis, P. Radaitis, G. Razvadienė, U. Saduikis, A. Sarka, K. Simanavičius, K. Simėnas, V. Stelmokas, M. Švelnys, K. Tomošaitis, O. Ulevičienė, K. Vasiliauskas, F. Zaleskas.

Brockton: T. Akstinienė, M. Bartkevič, B. Batisa, P. Braska, M. Buividienė, S. Eiva, M. Gofensas, A. Juknevičienė, S. Juodelienė, A. Kersanskienė, M. Klimas, S. Kodienė, F. Pasakarnis, A. Plaškus, D. Svirsky.

Canton: R. Smetona, Centerville: M. Biliunas, Cape Cod: A. Pakštienė, Dedham: J. Lapšys, Dracut: A. Petkevičienė, Grafton: M. Minikauskas, Greenfield: A. Dėdinas, Haverhill: P. Radsezewski, kun. J. Svirskas, Holden: E. Bobelis, Hudson: F. Davainis, Lawrence: K. Grenda, V. Kaupinas, E. Stanulis, Lowell: J. Stepanovich, Methuen: R. Axtin, A. Jawall, A. Stravinsky, Middleboro: J. Pawlowski, Milbury: J. Naikelis, No Chelmsford: A. Pozniak, Norwood: V. Kamantauskas, B. Kovas, A. Navickas, D. Razulevičius, J. Ridikas, A. Valentinas, M. Virginski, Randolph: J. Bakunas, Wellesley Hills: dr. B. Budreika, W. Yarmouth: J. Kučinas, Westboro: V. Pazo, Westwood: V. Izibickas, Whitinsville: B. Naras, Wilkinsonville: A. Grabauskas.

Worcester: V. Beliauskas, V. Burdulis, U. Dulskienė, V. Gedmintas, B. Girčys, A. Jaknūnaitė, F. Jurgelionis, U. Kerulienė, A. Lingaitis, P. Marcinus, B. Markevičius, P. Mazeivienė, V. Menkeliūnas, P. Mikšys, A. Molis, J. Pauliukonis, P. Pečkaitis, T. Prapuolenis, J. Sabaliauskas, O. Sarkauskas, A. Slema, Z. Sprindžiūnas, S. Staras, J. Steinys, K. Vaičekauskas, J. Vidunas, B. Žemaitis.

New Jersey valstija: Allendale: V. Paulius, Blackwood: G. Surdėnas, Bloomfield: P. Miller, Bradley Beach: A. Barkauskienė, Bridgewater TSP: B. Žukienė, Cherry Hill: J. Gaila, Delran: V. Volertas, E. Orange: M. Stonis, O. Weyer, Elizabeth: V. Budrecki, P. Kudulis, S. Medžiūnas, P. Pecenkis, J. Petrakis, E. Freehold: H. Budrys, Garwood: P. Galauski, Harrison: V. Bioševs, Hillside: V. Audėnas, Interlaken: R. Lukas, Irvington: B. Udalovas, Kearny: M. Karalius, J. Vaickus, Kinnelon: J. Rygelis, A. Šaulys, Linden: L. Jurevičius, S. Strazdas, Maywood: F. Misiūnas, Newark: A. Plečkaitis, Orange: E. Trečiokienė, Paramus: L. Rimkus, Paterson: A. Aidukas, A. Spranaitis, J. Valiūnas, Pennsauken: J. Gričius, Plainfield: V. Matyckas, Roselle Park: D. Andruška, A. Strazdas, Somerville: V. Kiukys, So. Orange: dr. I. Giedriks, Williamstown: I. Bertašius.

Pa. valstija: Allentown: L. Roman, Bethlehem: R. Žinas, Bethayres H.V.: A. Danta, Chester: O. Kreivėnienė, P. Simanionis, Clarks Summit: K. Krivickas, Coopersburg: J. Shurskis, Cressona: A. Zubriusky, Drexel H.: H. Šatinskas, DU Bois: J. Baltrus, Easton: V. Kiaunė, M. Songailo, J. Zansitis, Homestead: W. Butch, Huntington V.: J. Šeštokas, Kingston: C. Prapuolenis, Muncy: A. Bendorius, Norristown: R. Jakas, Nicholson: V. Obelinas, Peely: J. Višniauskas, Pittston: A. Miškevis, Richboro: W. Wengel, Starucca: dr. A. Vileita, Tunkhannock: V. Ardžavich, Uniondale:

DARBININKE GAUNAMOS ŠIOS KNYGOS:

Šventasis Raštas, Naujasis Testamentas 5 dol.
Dievas Šiandien, kun. dr. J. Gutausko 6 dol.

Ištiesios rankos, J. Gailiaus 5 dol.
Už mylimą Baltiją, A. Brazinsko eilės 2 dol.
Karnavalo aikštėje, J. Švaisto novelės 5 dol.

Didieji dabarties klausimai, Dr. A. Maceinos 6 dol.
Dabarties kankiniai, M. Raišupio 10 dol.

Sunkiausiu keliu, J. Gliaudos 5 dol.
Taikos rytas, J. Gliaudos novelės 4 dol.

Užkandis, J. Jankaus novelės 4.50 dol.
Pasisėjau žalią rūtą, P. Naujo-kaičio 4 dol.

Aidai ir šešėliai, V. Kavaliūno 5 dol.
Kiauros riešučios, A. Musteikio 4.50 dol.

Jurgis Krasnickas, V. Liulevičius 4 dol.

Kreiptis į Darbininko administraciją.

S. Gudaitis, W. Mifflin: A. Vaičiulis, Wilkes Barre: A. Yaskus: Philadelphia: B. Antanaitis, V. Bigenis, A. Cepulis, A. Česonis, K. Dalinkevičius, R. Edelman, A. Gaigalas, A. Gečys, M. Grebliauskas, B. Jasinskis, V. Muraška, J. Pauliukonis, J. Petronis, S. Rakšnyns, R. Šileika, K. Slivinskis, M. Starr, J. Vaitkus, A. Valaitis, prof. A. Vasys.

Padėka aukotojam už įvertinimą lietuviškos spaudos darbų. Darbininko adm.

SELMAR, N.J. SENIOR CITIZENS
Enjoy year round health, living in a big roomy apartment. Includes heat, hot water, laundry room & air conditioning. Call for details.
LG RM W/PVT BTH \$30Wk
TRAYMORE HOTEL
108 9th Ave. Selmar, N.J. 201-661-5020

DINING OUT
The Island Pub
61-06 39th Avenue, Woodside (North of 61st from Roosevelt Avenue)

Friday
THE FABULOUS HI-SPOTS

Saturday
THE PATRIOTS

Sunday
THE PAT JORDAN TRIO

Your Hosts: Gene McCarthy and Mike Sullivan
Tel: 429-8151

REGAL ACCESSORIES INC.
7500 West Side Ave. North Bergen, New Jersey (201) 869-5600

Dexter Park Pharmacy
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE (Cor. 77th Street) Woodhaven, N.Y. 11421 WE DELIVER Michigan 2-4130

Naują dokumentinę knygą. Vlisko pastangomis ir Tautos Fondo lėšomis išleido Robert Speller leidykla New Yorke. Tai dr. Bronio J. Kaslo redaguota knyga "THE USSR-GERMAN AGGRESSION AGAINST LITHUANIA". Didelio formato 543 psl. knygoj dokumentai nušviečia komunistų ir nacių sandėrį, privedusį prie Lietuvos nepriklausomybės sužlugdymo. Kaina 15 dol. Gaunama ir Darbininko administracijoj.

In N.Y.'s Beautiful Greene County... IT'S "THE VIA VENETO" VIA THE THRUWAY!
Luxury accommodations, Continental cuisine — All sports, swimming — day camp for the bambinos — Music and entertainment 7 days a week. Sorry fully booked for Labor Day, Low, low rates 9/5 to 12/18. Excellent Hunting & Country Beauty.
Heated Pool! RESERVE NOW!
N.Y. Direct line (212) 582-5143 or (518) 589-5000.
villaggio italia
Haines Falls, N.Y. 12428

NEIL CONGELLO
All Kinds of Carpentry — Doors
Floors, Windows, Finished Basement
Kitchen Cabinets Call (212) 792-1203

EDWARD MOSLEY
HANDI-MAN
Willing to Work Sat. or Sunday. Painting & Plastering or Other Jobs 744 Drake Avenue, Middlesex, N. J.
Call 201 356-5488

BOMBAY INDIA II
Finest Cuisine of Bangladesh, Pakistan, India Cocktails, Lunch, Dinner
234 West 56th Street
Bet. 8th and Broadway
Tele. 212 247-8588

Opportunity with Division of West Bend Full Time Pay, Part Time Work Average \$7.00 per hr. Men and Women over 21. No exp. necessary. For Further info. Call 824-0218 3PM — 6 PM.

ROGERS DANCE STUDIO
For Beginners & Advanced in Ballroom dancing Group & Individual Instruction
Ratzer Road, Wayne, N. J. Call 201 881-0704
Come to our Special Parties

BROWNSMILLS' MOBILE HOME SALES BUY-TRADE-SELL
NEW MOBILE HOME in 56-950 SITES AVAILABLE on YOUR LAND 15 Min. to N.J. Turnpike, ex. 7 Weymouth Road, Browns Mills, NJ
PHONE (609) 893-8888

JEFF GERHARD
CUSTOM CABINETS
Specialists in Plastic Laminates. Free Estimates on Kitchen and Bathroom Walnut Ave. Berlin, P.O. Albion, N.J.
Call 609-767-4852

MASUCCI & SONS
HA 4-1308
Call us last then compare Prices!! All Rubbish removed, no Gimmicks. Commercial and Residential! Established 30 years. Free est. Rentals!

CONDOR PAINTING
Attention Landlords, Home Owners
Quality Painting at Reasonable Prices
Private — Commercial, Interior and Exterior. Call (212) 424-5330

BAKERY
85% Retail, Grosses over \$170,000 a Year. Established 50 Years. Good Looking Store and Shop. Owner Retiring. \$85,000 total price with \$20,000 Cash Down and Balance on Terms. Broad River Bakery, 126 New Canaan Ave. Norwalk, Conn., 06850 Call Even. Only — 8 PM — 9 PM (203) 847-3052

MR. JOHN ZITO
MASON CONTRACTOR
517 Moomachie Road
South Hackensack, N. J.
Call 201 440-3568

HERMAN PENNICK
1591 Park Ave. N.Y.C.,
Floor Waxing, Floors Cleaned, Waxed and Polished
Stores, Homes and Offices
Call 212 289-1727

Custom Woodworking
Cabinets, Bookcases, Storage Units etc.
ARTHUR CHRYSTIE WOODWORKING
195 Chrystie St. N.Y.C. Open Mon-Sat.
9 AM to 6 PM Call (212) 260-2822

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų radijo valanda šeštadieniais nuo 4 iki 5 val. WEVD 1330 kil. — AM ir 97.9 meg. FM. Direktorius dr. Jok. J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N. J. 07092, TEL. (201) 232-5565.

New Jersey — "Musio of Lithuania" — pirmadieniais, 8:05 - 9:00 val. vėb WSOU-FM, 89.5 meg. — angli kalba, per Seton Hall Univ. radijo stotį Dir. prof. dr. Jokubas Stukas, So. Orange, N.J. 07079.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, lietuvių ir angli kalbomis sekmadieniais 9-10 val. rytu WHBI 105.9 FM banga. Vėdėjas Romas Kezys, TW 4-1286 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, MASS. — Vėdėjas P. Višinskas, 173 Arthur St., Brockton, Mass., tel. JU 6-7209; FM bangomis 107.9 mc. WHIL 1430 kil. Medford, Mass. sekmadieniais nuo 11-12 vjd.

BOSTON, MASS. — Vėdėjas Step. Minkus, WLYN 1360 kilocycles ir FM 161.7 banga sekmadieniais nuo 1-1:30 val. p.p. — 502 E. Broadway, South Boston, Mass. 02127 Tel. 268-0489.

Litas Investing Co. Inc.
86-01 114th St., Richmond Hill, N. Y. 11418
VADOVAUJA V. VEBELIUNAS
(212) 441-6799

Litas Travel Service,
87-18 Lefferts Blv., Richmond Hill, N. Y. 11418
VADOVAUJA NOMEDE ALEKSANDRAVICIUS
(212) 846-1650

INVESTAVIMAS — TAUPYMAS
PASKOLOS — KELIONYS
ŪKINIAI PATARIMAI
DOKUMENTŲ PARUOŠIMAI
TAKSŲ PILDYMAS
NUOSAVYBIŲ PIRKIMAS IR PARDAVIMAS
APDRAUDOS

LITAS

INVESTAVIMAS — TAUPYMAS
PASKOLOS — KELIONYS
ŪKINIAI PATARIMAI
DOKUMENTŲ PARUOŠIMAI
TAKSŲ PILDYMAS
NUOSAVYBIŲ PIRKIMAS IR PARDAVIMAS
APDRAUDOS

Litas Investing Co. Inc.
86-01 114th St., Richmond Hill, N. Y. 11418
VADOVAUJA V. VEBELIUNAS
(212) 441-6799

Litas Travel Service,
87-18 Lefferts Blv., Richmond Hill, N. Y. 11418
VADOVAUJA NOMEDE ALEKSANDRAVICIUS
(212) 846-1650

Litas Investing Co. Inc.
86-01 114th St., Richmond Hill, N. Y. 11418
VADOVAUJA V. VEBELIUNAS
(212) 441-6799

Litas Travel Service,
87-18 Lefferts Blv., Richmond Hill, N. Y. 11418
VADOVAUJA NOMEDE ALEKSANDRAVICIUS
(212) 846-1650

Litas Investing Co. Inc.
86-01 114th St., Richmond Hill, N. Y. 11418
VADOVAUJA V. VEBELIUNAS
(212) 441-6799

Litas Travel Service,
87-18 Lefferts Blv., Richmond Hill, N. Y. 11418
VADOVAUJA NOMEDE ALEKSANDRAVICIUS
(212) 846-1650

IRAŠĖ KNYGNEŠIO VARDĄ Į KŲ STATYTOJŲ EILES

Į Kultūros Židinio statytojų eiles įrašytas knygnešys Feliksas Galminas. Jo vardą įamžino jo dukra J. Galminienė su savo sūnumi Jonu, į statybos fondą įnešdami 1000 dol. (Ji taip pat davė ir lietuviškų knygų Darbininko spaudos kioskui už 100 dol.)

(J. Galminienė su savo sūnumi, atvykusi į Ameriką, pavadė sulietuvino ir pasivadino savo tėvo, žemaičių knygnešio, pavarde.)



Feliksas Galminas



J. Galminienė



Jonas Galminas

Kas buvo tas knygnešys?
Feliksas Galminas yra aprašytas "Knygnešio" I ir II tome, taip pat ir Lietuvių Enciklopedijoje. Iš enciklopedijos ir pamame šias žinias.

Jis gėmė 1862 birželio 14 Tryškiuose, Žemaitijoje. Ten ir mokėsi pradžios mokykloje, gi 1878-82 mokėsi siuvėjo amato ir pats tuo amatu vertėsi kelerius metus. Nuo 1887 pradėjo eiti į Klaipėdą. Iš ten gabenio lietuviškas knygas ir laikraščius. Draudžiamą spaudą platino savo apylinkėje.

Pradėjo ir sąvankiškai rašinėti. 1890 Šviesoje išspausdino — Mokykimės bitininkystės. Taiš pačiais metais savo lešomis išleido ir bitininkystės kalendorių. Tame kalendoriuje įrašė savo kaip autorius pavardę. Rusų administracija tikrąjį Galminio pavardę palaikė slapyvardžiu, nes tuo metu buvo įprasta pasirašyti tik slapyvardžiais.

Luokėje jis laikė smulkę 1894-97 metais ir platino draudžiamas knygas. Gi 1898 Tryškiuose organizavo parašų rinkimą prašymui caro valdžiai dėl lietuviškos spaudos.

Platindamas draudžiamą spaudą, nuo rusų administracijos buvo ne kartą nukentėjęs.

Išvyko į Ameriką

1899 išvyko į Ameriką, dirbo anglių kasyklose ir buvo sunkiai sužeistas. Teko ilgai gulėti ligoninėje. Pasveikęs ir čia, Amerikoje, platino lietuviškas knygas. Su knygom yra apkeliavęs daugel lietuviškų kolonijų. Į Lietuvą grįžo 1908. Kruopių valsčiuje įsigijo ūkį, bendradarbiavo kalendoriuose.

Pirmojo karo metu jis vėl atsidūrė gimtinėje, gyveno Kaunatoje, tarp Luokės ir Tryškių. Kai Lietuva kūrėsi, savo trūsus ir rūpesčiu įsteigė ūbiškės

pradžios mokyklą. Visai tai buvo netoli Telsių. Išjungė ir į atstatomos Lietuvos savivaldybės ir iki 1922 spalio mėn. buvo Telsių apskrities valdybos pirmininkas. Paskui visą laiką gyveno Kaunatoje. Mirė 1935 gruodžio 26. Palaidotas ūbiškėje.

-o-

Būta sumanaus, energingo žmogaus, kuris anais tamsiais laikais nešė šviesą į savo kraštą — sklaidė lietuvišką slaptą spaudą, savo darbu prisidėjo prie atkuriamos Lietuvos ir taip

paliko žmonėse šviesų ir brangų prisiminimą.

Dabar tas prisiminimas įamžintas ir čia Amerikoje, kur jam teko būti ir dirbti ir platinti lietuvišką spaudą.

Jo pėdomis eina ir jo dukra su savo sūnumi Jonu. Dukra J. Galminienė turi Romuvos knygyną Woodhavene, kur platina lietuviškas knygas, plokšteles, suvenyrus. Sūnus Jonas yra suorganizavęs to paties vardo (Romuva) leidyklą. Savo senelio kovingos dvasios paskatintas, jis prieš kokią 12 metų suorganizavo šią leidyklą ir išleido tokias gražias, reprezentacines knygas: A. Baranausko — Anykščių šilėlių, iliustruotą Prano Lapės, Jono Aisčio rinktinę — Poeziją, Maironio Balades, iliustruotas Prano Lapės, Sibiro lietuvių Testament of Faith and Courage, J. Audėno atsiminimų knygą — Paskutinis posėdis, Liudo Dovydeno atsiminimų du toms — Mes valdysime pasaulį, angliškai vieną tomą — We Will Conquer the World. Išleido eilę gražių atvirukų ir kitų smulkesnių leidinių.

Romuvos adresas yra — 84-20 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421.

Jonas gimnaziją baigė Mažeikiuose, paskui studijavo ekonominius mokslus Vilniaus universitete. New Yorko universitete mokslus baigė magistro laipsniu.

-o-

Tegu šis gražus pavyzdys paskatina ir kitus jungtis į KŲ statytojų eiles, kad išlaikytume savo lietuvišką spaudą, savo darbu prisidėję prie atkuriamos Lietuvos ir taip



sėjo 23 d. 10 v.r. Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje So. Bostone.

Visi kviečiami dalyvauti mišiose ir Lietuvių dienoje Maironio parke Worcesterstyreje.

Lietuvių Bendruomenės diena, rengiama Bostono apygardos, bus rugsėjo 23, sekmadienį, Maironio parke, Worcesterstyreje. Dienos rengime dalyvauja Bostono, Brocktono ir Worcesterio apylinkės. Praeitais metais tokia diena tame pačiame parke praėjo sėkmingai ir sutraukė daug žmonių. Jie pageidavo, kad tokia diena būtų rengiama kas metai.

Šių metų šventės programoje bus vėliavų pašventinimas ir jų pakėlimas, dr. Petro Vileišio pranešimas apie įvykius Helsinkyje, tautiniai šokiai, vadovaujant Onai Ivaškienei ir L. Pauliukonytei, sportas — krepšinio ir tinklinio varžybos tarp lietuvių ir latvių sportininkų. Valdovauja Vytautas Eikinas, Algimantas Skabeikis ir Edvardas Auštras. Pikniko pradžia 12:30, programa prasidės 2 v. Įėjimo mokesčio nėra.

Už Lietuvą ir lietuvius kankinius mišios bus aukojamos rugsėjo 23 d. 10 v.r. Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje So. Bostone.

Atsiūsta paminėti

JURGIS KRASNICKAS. 50 metų mirties sukakčiai atminti. Redagavo Vincentas Liulevičius. Išleido Studentų Ateitininkų Sąjunga 1972. Kietais viršeliais. Iliustruota nuotraukomis. 192 psl. Kaina 4 dol. Gaunama pas V. Liulevičių (6540 So. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60629) ir pas platintojus.

Į knygą sudėti įvairių autorių straipsniai, atsiminimai, atsiliepimai apie iškilią jaunuolį, 1922 prie savo gimtinės nužudytą, jam esant 20 metų amžiaus (nužudymo aplinkybės nėra visiškai aiškios). Knygoje yra ir skyrius "Jurgio paliktosios mintys" (spausdintos Ateityje ir kitur).

Vladas Šlaitas — PRO VYŠNEIŲ SODĄ. Eilėraščiai. Išleido Ateitis 1973. Kietais viršeliais. Aplanką piešė Danguolė Stončiūtė. 70 psl. Kaina 3 dol. Tai aštuntasis šio poeto eilėraščių rinkinys. Jo visai poezijai labai būdingas pirmasis šio rinkinio eilėraštis:

Jei netikėčiau į šviesią, lietuvišką ateitį, bačiau seniai jau metęs rašyti eilėraščius. Bet aš rašau ir rašau. Ir rašau tik lietuviškai, nes ir Dievas mane supranta tiktai lietuviškai.

Vincas Trumpa — NAPOLEONAS BALTIJA AMERIKA. Istorinės sintezės bandymas. Išleido Algimanto Mackaus Knygų Leidimo Fondas 1973. Kietais viršeliais. Aplankas Vytauto O. Virkau. 251 psl. Kaina 6 dol.

Knygos įžanginėse pastabose autoriaus sakoma: "...bandysime pasekti šią dramą, kuri ligi šiol istorikų buvo lyg truputį apleista. Tos dramos pagrindinis veikėjas buvo Napoleonas, užtat supranta jos gana didelė įtampa. Amerikai jo teko lyg kokio deus ex machina vaidmuo. Kaip staiga ir beveik netikėtai ji toje dramoje pasirodė, taip lygiai staiga ir netikėtai pranyko. Dramos vieta — Baltijos jūra ir jos limitofiniai kraštai."

Šv. Petro parapijos vakariene rengiama spalio 8 gražiame Lantana restorane, Randolph Ave., Randolph, Mass. Klebonas išsiuntinėjo visiem pakvietimus tuo reikalu. Mening programą atliks solistė Zuzana Griška. galima užsisakyti stalus 10 asmenių. Kas neturi savo automobilio, bus nuvežtas autobusais. Autobusas nuo 7 gatvės išvyks 4 v. popiet, nuo Liet. Piliiečių draugijos 4:30 v. Paremimo višais reikalais kreiptis į kleboniją. Praeitais metais toks parengimas praėjo sėkmingai. Atsilankykite ir šiemet, tuo paremsite savo lietuvišką parapiją.

Tautos šventės minėjimas bus rugsėjo 30. Pamaldos Šv. Petro lietuvių bažnyčioje bus 10 val., akademinė dalis bus 3 val. popiet Liet. piliiečių draugijos salėje. Trumpą kalbą pasakys Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis. Koncertinę dalį atliks solistė Daiva Mongirdaitė, akomponuoja Jeronimas Kačinskas. Po programos bus šokiai, veiks baras ir bufetas. Gautas pelnas skiriamas lituanistiniam švietimui. Visos organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis bažnyčioje ir salėje.

Inž. Jurgis Valiukonis, kuris gyvena ir dirba Baltimorėje, Md., dažnai aplanko Bostoną, kur gyvena jo tėvai — Elena ir Jonas Valiukoniai. Buvo atvykęs Darbo dienos savaitgalį ir dalyvavo L. Kat. Mokslų Akademijos suvažiavimo bankete.

N. Anglijos Lietuvos vyčių pusmetinis seimas bus spalio Šv. Kazimiero bažnyčioje ir salėje, 350 Smith St., Providence, R. I. Klebonas ir vyčių dvasios vadas kun. V. Martinkus 10:30 val. auko mišias. Sesijos pradedamos 1:30 v. popiet parapijos salėje. Susirinkusiam delegatam, jaunimui ir svečiam kalbės kun. Albertas Kontautas — L. vyčių vyriausias dvasios vadas, kun. Albinas Janūnas iš So. Bostono Šv. Petro parapijos ir apskrities dvasios vadas, kun. Antanas Jurgelaitis, trečio laipsnio vyčių kuopos narys ir Providence kolegijos profesorius, Albertas Jaritis — apskrities pirmininkas iš So. Bostono ir Jonas Stoškus iš Providence, R.I.

Išvyka į Vermonto kalnus. Rugsėjo 23 d. 8 v. ryto nuo Piliiečių Klubo So. Bostone išeina autobusas į Neringos jaunimo stovyklą Vermonte. Tai bus oficialus šios stovyklos šiemet uždarymas. Bus pietūs ir meninė dalis. Atvyks rašytojas Jurgis Jankus ir skaitys savo kūrybą.

Kelionė autobusu — 5 dol. Užsisakyti iš anksto pas O. Ulevičienę. Tel. 268-1920.

Aukos Vasario 16 gimnazijai. Rugsėjo 15 suėjo 21 metai, kai Bostone veikia Vasario 16 gimnazijai remti būrelis Nr. 120. Būrelis išlaiko vieną gimnazijos mokinį. Per tą laiką iš būrelio narių ir kitų tos gimnazijos geradarių surinkta ir gimnazijai pasiūsta 7508.45 dol. Šiuo metu rengiamasi pradėti statyti berniukams bendrabutį (mergaitėms jau pastatytas). Tam tikslui reikalinga gimnazijai skubi parama. Šiomis dienomis tam tikslui jau paaukojo A. Grigaliūnas 25 dol. Aukos priima Keleivio admin. St. Grižė-Jurgelevičius, 636 E. Broadway, S. Boston, Ma. 02127.

EVANGELIKŲ IŠKYLA VOKIETIJOJ

Kaip kiekvienais, taip ir šiais metais mokyt. Fr. Skėrio vadovaujamas Evangelikų jaunimo rėtelis gegužės 27 suruošė tradicinę išvyką. Keliauo 34 mokiniai ir 6 vyresnieji. Oras pasitaikė kuo puikiausias, keliautojų nuotaika tokia pat. Kelionės tikslas — Švarevaldas.

Truko apie valandą, kol per Heidelbergą ir Bruchsalį buvo pasiektas Bretten, kurio kapinėse amžiną poilsį rado prof. dr. Vilius Gaigalaitis ir jo žmona. Mokyt. Skėrys padėjo ant kapo dubenį su gelėmis, sukalbėjo maldą ir ekskursijos dalyvius supažindino su šio Mažosios Lietuvos patrioto gyvenimu: prieš 100 metų karą atstovavo Prūsijos Landtage, o nepr. Lietuvoj — Liet. evangelikų liuteronų konsistorijos pirmininkas, Vytauto Didž. universiteto teologijos profesorius ir t.t.

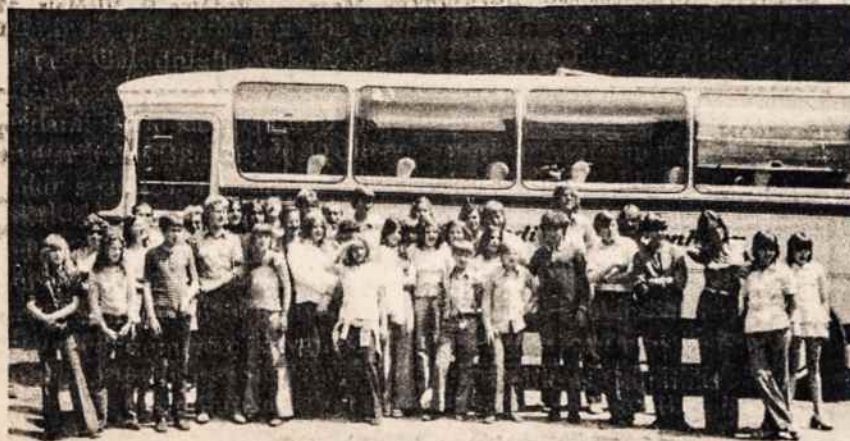
Per auksakalių miestą Pforzheimą pro "Švarevaldo vartus" autobusas įrieda į Juodmiškį. Kelias vingiuoja pagal Nagoldo upelį. Pirmą kartą matą šias apylinkes net išsižioja, nustebinti jų grožio. Pasirinkę nuošalią vietą

miške, visi pietauja, smagiai kirsdami iš gimnazijos virtuvės pasiimtus piasnius (šnicelius). Čia pat ir Hirsau. Aplankomi čia nuolat gyveną Z. ir J. Glemžai. Šeimininkas (Z. Glemžienės nėra namie) vaišina retus svečius gaiva, saldumynais ir vaisiais. Apžiūrimi seno vienuolyno bei medžioklės pilies griuvėsiai ir bažnytelė.

Po valandos kelionės pasiekiamas Bad Herrenalb. Mokiniai skuba į maudyklą atsivėsinti, o vyresnieji — į kavinę. Apžiūrimas senas vienuolynas, ant kurio 3 m storumo sienos auga aukšta pušis. Vos tik spėta pajudėti, autobusas vėl turi stoti miške: maudymasis sukėlė apetitą. Šįkart tenka pasitenkinti sumuštiniais.

Su garsiuoju Baden-Badenu susipažinti telieka valanda laiko. Apžiūrimas žieduose skęstas parkas. Kurhauzo kiemas uždarytas — jamė vyksta orkestro koncertas.

Nuo Baden-Badeno iki namų kelionė tęsiama autostrada. Kai autobusas įrieda į Romuvos kaimą, laikrodis rodo 6:45 val. vak. Iškyla truko per 10 valandų.



Vasario 16 gimnazijos Evangelikų Jaunimo ratelio ekskursijos dalyviai Schwarzwaldo miške prie Nagoldo upės.

Septintosios mokytojų studijų savaitės nutarimai

JAV ir Kanados, VII mokytojų ir jaunimo studijų savaitės, įvykusios 1973 rugpjūčio 12-18 Dainavoj, dalyviai, išklause ir išdiskutavę visus rūpimus klausimus, priima šiuos nutarimus:

1. Reiškia padėką JAV ir Kanados Lietuvių Fondams ir Lietuvių Bendruomenių vadovybėms už finansinę ir moralinę paramą lituanistiniam švietimui ir prašo ir toliau lituanistinį švietimą visomis išgalėmis remti.
2. Nuoširdžiai dėkoja JAV LB Švietimo tarybai ir Kanados LB Švietimo komisijai už nuolatinį rūpestį ir vadovavimą, aprūpinant lituanistines mokyklas tinkamais vadovėliais ir kitomis mokslo priemonėmis.
3. Susipažinę su mokytojos Sofijos Jonynienės naujausiu V skyriaus vadovėliu "Tėvų name-

liai brangūs", mokytojai rado jį labai gerai parengtą ir gražiai išleista. Autorei reiškia nuoširdi padėka. Tuo pačiu mokytojai griežtai pasisako prieš spaudų pasirodžiusius nepagrįstus kaltinimus autorei ir Švietimo tarybai.

4. Prašo visus lituanistinių mokyklų mokytojus su tėvų pagalba išlaikyti reikiamą mokslo lygį.

5. Lietuviškasis jaunimas, priardamas pastangoms lietuvių bei žadinti ir išlaikyti, nuoširdžiai dėkoja už Dainavoj rengiamus lietuvių kalbos pasitobulinimo ir tautinių šokių kursus.

6. Studijų savaitės dalyviai pritaria Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos Ryšių Centro iniciatyvai nuo ateinančių metų ruošti jaunimui lituanistinių studijų savaites.

Pedagoginis Lituanistikos Institutas Chicagoj

Pedagoginio Lituanistikos Instituto paskirtis yra paruošti mokytojus lituanistinėm mokyklom, lietuviškosios spaudos bendradarbius, redaktorius ir kitokius kultūrininkus.

Instituto rektorium šiuo metu yra prof. dr. Petras Jonikas, o jam talkina du direktoriai ir įvairių lituanistinių mokslo sričių lektoriai.

Ši švietimo įstaiga yra dvilypė, nes turi akivaizdinio ir neakivaizdinio dėstymo skyrius. Neakivaizdinio skyriaus direktorium yra Ignas Serapinas. Šiame skyriuj darbas atliekamas korespondenciniu būdu, pavieniui, tad ir mokslas gali būti pradedamas bet kurioju laiku.

Akivaizdinio skyriaus direktorium yra Aleksandras Dundulis. Šio skyriaus studentai šeštadieniais lanko paskaitas dvejus ar trejus mokslo metus.

Šia proga tenka paminėti, kad daugelis asmenų, baigusiu ar lankiusių šį institutą, našiai dirba įvairiose lituanistinėse mokyklose (net ir šiame institute), bendradarbiauja spaudoj, redaguoja laikraščių skyrius ar net laikraščius, o kai kurie gana rimtu žingsniu žengia į rašytojų eiles (Alšėnas, Bilaišytė, Bindokienė, Juodvalkytė, Užubaliengė).

Kviečiam jaunąją kartą rimtai pagalvoti, ar negalėtų įsijungti į Pedagoginio Lituanistikos Instituto neakivaizdinį ar akivaizdinį skyrių, kur galėtų praplėsti savo lituanistinių žinių turinį. Norint įstoti į institutą, rašyti šiuo adresu: Pedagoginis Lituanistikos Institutas, 5620 So. Claremont Avenue, Chicago, Ill. 60636.

-o-

Patys apsisprendė ir pareiškė norą įstoti į Pedagoginį Lituanistikos Institutą šie Chicago aukštesniosios lituanistikos mokyklos absolventai: Ramunė Kubiliūtė, Rasa Markulytė, Rima Petravičiūtė ir Viktoras Sidabras.

Tokių pasiryžėlių turim ir iš Kr. Donelaičio aukštesniosios lituanistinės mokyklos absolventų: Loretą Andrijauskaitę, Laimą Degutytę, Ramintą Jelionytę, Rasą Jovarauskaitę, Virginiją Markevičiūtę, Oną Plepytę, Viliją Vakarytę ir Rimantas Vanagas.

Reikia manyti, kad atsirad dar ir daugiau idealistinio jaunimo, norinčio įstoti į šį institutą.

Instituto vadovybė

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1883

460 West Broadway, South Boston Massachusetts

"Kur tūkstančiai taupo milijonus"

ALFRED W. ARCHIBALD, President

Šio banko direktorių taryboje yra adv. Jonas J. Grigaliūnas. Reikala su patarnautojais galima susikalbėti ir lietuviškai. Turtas — Apsausta virš \$213,000,000.

CURRENT DIVIDEND RATES

- Regular a/c — 5 1/4%
- 1 year Term Deposit — 8 1/2%
- Special Notice a/c — 5 1/2%
- 2 year Term Deposit — 8%

All Accounts Compounded Daily

Geriausios medžiagos gaunamos pigia kaina ypač sluntiniam į Lietuvą.

(Polyester-Knits yardas 2.50, Polyester Cotton 2 yardai už 1 dol.)

AMERICAN FABRICS

55-35 Myrtle Ave. (Putnam kampas)

Ridgewood, N. Y. 11227 Tel. 456-5046

(Traukinio stotis Wyckoff, Autobusas Putnam)

Kam pirkti iš svetimų, jei gaunam pas savus

Monika Macežinskaitė, sav.

DARBININKAS

**NEW YORKO
NAUJENOS**

Redakcija455-7281
Administracija452-2923
Spaustuvė452-6916
Vienuolynas455-7068
Kultūros Židinyš.827-9865

Tarptautiniame festivalyje, minint 75 metų jubiliejų nuo armėnų Amerikos vyskupijos įkūrimo ir Bronxo, Brooklyn, Manhattan, Queens ir Staten Island sujungimo į vieną New Yorko miestą, dalyvauja du lietuvių vienetai. Apreiškimo parapijos choras, vadovaujamas muziko Algirdo Kačanausko, atliks lietuviškų giesmių koncertą armėnų Šv. Vartano katedroje rugsėjo 23 d. 3 v. popiet. Katedra yra 2nd Ave. ir 34 St. kampas Manhattane. 4 v. po koncerto parkelyje prie katedros šoks N. Y. lietuvių tautinių šokių grupė, vadovaujama Jadvygos Matulaitienės. Be lietuvių, dar dalyvaus ir kitos tautos su savo choralais ir tautinių šokių grupėmis. Tokie koncertai bei pasirodymai tęsis dvi dienas — šeštadienį ir sekmadienį.

Nuo penktadienio armėnų salėje vyksta meno ir rankdarbių paroda, kurią rengia New Yorko Metropolitan muziejus.

Visi kviečiami atsilankyti ir parodoje ir koncerte. Įėjimas nemokamas.

N. Y. vyrų choras Perkūnas pradėjo savo repeticijas. Jos bus kiekvieną ketvirtadienį 7:30 v.v. Kultūros Židinyje. Į chorą įsijungė vienas iš pirmųjų choro steigėjų Mečys Ilgūnas, kuris keletą metų buvo iškeltas tarnybos reikalais į San Francisco. Gruodžio mėnesį choras naujoje Kultūros Židinio salėje rengia savo dešimtmetį. Ta proga bus didelis koncertas su solistais ir simfoniniu orkestru. Prašoma, kad chorą įstotų daugiau jaunimo, pasekit jaunuolio Petro Tutino pavyzdžiu.

Vilniaus 650 metų sukakties minėjimas — akademija bus spalio 28 d. 4 v. popiet Kolumbo vyčių salėje, 86-22 85 St. Woodhavene. Bus paskaita apie Vilniaus reikšmę Lietuvai ir pritaikyta literatūrinė dalis.

LMK Federacijos New Yorko klubo susirinkimas bus rugsėjo 30, sekmadienį, 2:30 v. popiet, pas klubo narę E. Mickelūnienę, 84-14 108 Street, Richmond Hill, N. Y.



Jubiliejinėje skautų stovykloje kalba iš New Yorko Seserijos pirmininkė L. Milukienė ir šalia jos P. Jurgėla, lietuviškos skautijos kūrėjas. Nuotr. G. Peniko

GRAŽU NAUJOJE ANGLIJOJE,

ypač rudenį, kal medžių lapai keičia spalvas. Kitiems geriau patinka rudens grožis, nei pavasario. Atitrūkę nuo kasdieninių darbų ir miesto triukšmo, aplankykite ir įsitinkinkite. Visada galite apsilusti pas seses keliom dienom, savaitel, mėnesiui ir t.t. Čia rasite malonų prėmimą ir lietuvišką maistą.

Mūsų adresas:

Sisters of the Immaculate Conception
Convent
Putnam, Conn. 06260.
Tel. (203) 928-5828 arba (203) 928-3135

Kas turi medžiagos apie Vytauto Didžiojo Universitetą?

New Yorke lapkričio 3 rengiamas Vytauto Didžiojo Universiteto minėjimas. Ta proga šalia paskaitos bus rodomi vaizdai iš universiteto gyvenimo. Kas turėtų nuotraukų, prašomi paskolinti. Jos bus nufotografuotos ir gražintos savininkams. Taip pat galima padaryti skaidres ir jas atsiųsti. Išlaidos bus sumokėtos. Siųsti rengimo pirmininkui dr. V. Paprockui, 85-13 105 St. Richmond Hill, N. Y., 11418, arba P. Jurkui į Darbininko redakciją.

Jeigu kas turėtų kokių kitų suvenyrų, studentiškių kepuraičių, ženklų, taip pat prašomi paskolinti. Jei susidarys kiek didesnis suvenyrų rinkinys, bus surengta parodėlė. Prašomos įvairios korporacijos paskolinti kepuraites ir jų spalvų juostas.

LMK S-gos 29 kuopos susirinkimas bus rugsėjo 23 pas kuopos pirmininkę Eug. Kezėnę, kuri gyvena 80-69 90 Ave. Woodhavene, N. Y. Tel. 296-07 98. Susirinkimo pradžia 1 val. popiet. Prašomos visos narės dalyvauti.

Pianisto Andriaus Kuprevičiaus koncertas rengiamas lapkričio 4 d., sekmadienį, 5:15 v. popiet Town Hall salėje. Koncertą globoja ir bilietus platina LMKF New Yorko klubas, kuriam pirmininkauja dr. M. Žukauskienė. Pelnas skiriamas Kultūros Židinio statybai.

Vytautas Vebeliūnas, Lito bendrovės pirmininkas, šiuo metu yra išvykęs biznio reikalais, ieškodamas naujų investavimo progų bei tvarkydamas senesnes Lito bylas. Jis aplankys Chicagą, Omahą, Las Vegas, St. Louis, Indianapolį.

Venecuelos LB atstovai, V. Venckus ir A. Gavorskas, dalyvavę PLB seime Washingtonė, paskui buvę Chicagoje, buvo atvykę į New Yorką ir čia sustoję pas savo pažįstamus ir bičiulius — Vytautą ir Liuciją Česnius. Į Venecuelą išskrido rugsėjo 12. Su Venecuelos LB pirmininku V. Venckumi redakcija padarė pasikalbėjimą, kurį spausdinsime kitame numeryje.

Maldos Diena už Lietuvą
Pagal nustatytą Religinės Šalpos maldų kalendorių, rugsėjo 4 d. 9 val. ryto Angelų Karalienės par. bažnyčioje Kat. Moterų S-gos 24 kuopa meldėsi už persekiojamą Bažnyčią Lietuvoje ir kenčiančius joje lietuvius.

Šventąją valandą pravedė kuopos dvasios vadas kun. Vytautas Pikturka. Jis trumpam religiniam žody nušvietė mūsų brangios tėvynės ir katalikų bažnyčios sunkią padėtį.

Šventoji valanda užbaigta Šv. Sakramento palaiminimu.

Labai gaila, nors šios Šv. Valandos ruošimo tikslas buvo kilnus ir gražus, tik žmonių galėjo būti žymiai daugiau, ypač pasigesta kuopos narių didesnio skaičiaus. (E.V.)



Pigiai parduodamas naujas "Wheelchair". Skambinti tel. 498-0781.

Išnuomojamas 6 kambarių butas Cypress Hills rajone Brooklyn, antram aukšte, naujai atremontuotas. Patogus šeimai su dviem vaikais. Skambinti tel. 647-1160 po 5 PM.



Jubiliejinėje skautų stovykloje grupė iš New Yorko: I. Jankauskienė, Irena Alksnienė, seserijos pirm. L. Milukienė. Nuotr. G. Peniko

Apreiškimo parapijos choras, vadovaujamas muziko Algirdo Kačanausko, rugsėjo 23, 4 v. popiet, giedos lietuviškas religines giesmes New Yorko armėnų katedroje, 34 St. ir 2nd Ave. Manhattane. (Toj pačioj vietoj, kur šiemet buvo banketas Kultūros Židinio statybai paremti). Armėnai Amerikoje švenčia savo vyskupijos įsteigimo 75 metų sukaktį. Ta proga rugsėjo 21, 22, 23 rengiamas festivalis, kuriame pasirodys įvairios tautos su savo dainom, giesmėm, šokiais, rankdarbiais ir t.t. Rengėjai pakvietė Apreiškimo parapijos chorą, kaip šios apylinkės pakiliausią lietuvių dainos vienetą.

Richmond Hill apylinkės šimtmečio proga rengiamos eitynės rugsėjo 22. Visi lietuviai kviečiami dalyvauti. Eitynės bus per lietuvių gyvenamą kvartalą. Prasideda 10:30 v. nuo 122 St. ir Liberty Ave. kampo. Lietuviai eitynėse dalyvauja bendrai kaip tautinė grupė, gyvenanti Richmond Hill, o ne kaip organizacijų nariai, kaip buvo paskelbta anksčiau per radiją. Visi kviečiami dalyvauti su tautiniais drabužiais ir savo organizacijų vėliavom. (V.R.)

LB Great Necko apylinkės rudens piknikas bus rugsėjo 23, sekmadienį, Kings Point parke. (Įvažiuoti per Redbrook Road). Pradžia 1 v. popiet. Piknike nei maistas nei gėrimai nebus parduodami. Jais pasirūpina patys pikniko dalyviai. Jei bus blogas oras, piknikas nukeliamas į rugsėjo 30.

ELIZABETH, N. J.

Vėl pradėti darbai
Pasibaigus atostogoms, šeštadieninė V. Kudirkos mokykla rugsėjo 8 pradėjo naujosios mokslo metus. Buvo džiugu stebėti, kai pirmą dieną į mokyklą susirinko ne tik mokyklą jau lanke mokiniai, bet ir keletas naujų. Atrodo, kad ir šiais mokslo metais mokyklą lankys apie 40 mokinių.

Dėstys šie mokytojai: Liucija Alinskienė, Giedrė Ambrozaitienė, Danguolė Didžbalienė, Ona Karasiūnė, Milda Kvedarienė, Gediminas Alinskas ir dr. Darius Slavinskas.

Mokyklos tėvų komitetą sudaro: Ramutis Didžbalis, pirmininkas, Mėlinienė, sekretorė, ir Darius Ambrozaitis, išdinininkas.

Mokyklos vedėju ir toliau liko kun. J. Pragulbickas. Mokykla veikia lietuvių Šv. Petro ir Povilo parapijos mokyklos patalpose (211 Ripley Pl., Elizabeth, N. J.).

Tautinių šokių grupė Liepsna, vadovaujama Birutės Vaičiūnaitės, šokių pamokas pradėjo rugsėjo 9. Pamokos vyksta Lithuanian Liberty Hall patalpose (269 2nd St., Elizabeth, N. J.).

Nors ši grupė susikūrė tik 1972, tačiau jau keletą kartų turėjo progos gražiai pasirodyti ne tik lietuvių, bet ir amerikiečių visuomenei.

Grupės nariai — Lina Normantaitė, Audrė Pociūtė, Emilija Skruodytė ir Arūnas Bitėnas — dalyvavo šią vasarą Dainavos stovykloj surengtuose tautinių šokių kursuose.

Į šią tautinių šokių grupę kviečiami berniukai ir mergaitės, lanką aukštesniąją mokyklą ar kolegiją. Tuo reikalu prašome kreiptis į grupės vedėją telefonu 241-3491.

Lietuvių Tautinės S-gos Elizabetho skyrius rugsėjo 29, šeštadienį, Lietuvių Laisvės salėj, 269 2nd St., Elizabeth, N. J., rengia jau tradicija virtusį tautos šventės minėjimą su paskaita, menine dalimi, vakariene ir šokiais.

LB Newarko apylinkė rugsėjo 30, sekmadienį, Švč. Trejybės parapijos salėj, 207 Adams St., Newark, N. J., rengia Hamiltono teatro Aukuro vaidinimą "Šia-pus uždangos".

9% UŽ PASKOLĄ KULTŪROS ŽIDINIUI

Tėvai Pranciškoniai, norėdami pagreitinti Kultūros Židinio statybos ir įrengimo užbaigimą, išleido PASKOLOS LAKŠTUS—"MORTGAGE BONDS" Už paskolą bus mokama 9%. 1 paskolos lakšto kaina 1000 dol.

Visi paskolos lakštai — Mortgage Bonds bus atpirkti po penkerių metų. Reikalui esant paskolą galima bus atsilimti po 3 metų.

Paskolos grąžinimą ir nuosimčių mokėjimą garantuoja Tėvų Pranciškonų vienuolija ir LITO bendrovė.

Užuo laik savo sandaupas bankuose, kur mokama daug mažesni nuosimčiai, investuokime jas į Kultūros Židinį, užpirkdami 9% duodančius "Mortgage Bonds".

Kuo greičiau išpirksime "Mortgage Bonds", tuo greičiau galėsime jelti į naujas ir erdvas Kultūros Židinio patalpas.

Užsakant "Mortgage Bonds" prašom naudotis šio skelbimo atkarpa.

Gerbiami Tėvai Pranciškoniai:

Siunčiu čekį / už kurluos prašau atsilusti Jūsų aukščiau minėtas "Mortgage Bonds".

Aš suprantu, kad už šiuos "Bonds" bus mokama 9% metinio dividendo tokia tvarka: 8% metinio dividendo bus išmokama kas metų ketvirtį ir 5% ekstra dividendo bus pridėtas atperkant šiuos "Bonds" po 5 metų. Aš turli teisę šiuos "Bonds" iškelsti po 3 metų, bet tada metinis dividendas bus tik 8%.

Šiuos "Mortgage Bonds" prašau užregistruoti:

Mano vardu
Mano vardu lyglom telsėm su
Sekančiu vardu
paskiriant mane kaip legalų globėją.
Pavardė ir vardas
Adresas
Social Security numerlis
Parašas

Prašom siųsti: Franciscan Fathers
c/o Litas Investing Co., Inc.
86-01 114 Str.,
Richmond Hill, N.Y., 11418
Telef. 212 — 441-6799